

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadási felelős: Kubinek Gyula az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Egyről-másról.

(Gabonapiaczi szemle. — Vámpolitikai készülődés. — Osztrák példa. — Mi történik nálunk? — Az új jövődelmi adótörvény életbeléptetése és mezőgazdaságunk érdekei.)

A földmívelési miniszter mult szombati vetés-jelentése különösebb mozgalmat nem idézett elő a tőzsdén, mert annak tartalmát a határidő-üzletben már előre honorálták, amely kifejezésre jutott a multheti áremelkedésekben. E héten a határidőüzlet irányzata meglehetősen változó volt, aszerint alakultak az árak, amint kedvezőbb vagy kedvezőtlenebb hírek érkeztek a vetések fejlődéséről, vagy pedig nyereségbiztosítás okából több vagy kevesebb eladás történt. A kontremin teljes igyekezetét fekteti arra, hogy még mindig egy kiváló jó termés reményét vigye át a köztudatba, megállapítható azonban, hogy ez az igyekezet nem sok eredménnyel járt eddig, különösen, hogy az utóbbi napokban a rozsda nagymértvű terjedéséről érkeztek jelentések. Hogy a hivatalos vetésjelentés közlése óta némi hanyatlás volt a határidőüzlet jegyzéseiben tapasztalható, az — mint fentebb említettük — a realizálásoknak, a nyereségbiztosításoknak volt tulajdonítható.

A készáruüzlet nem volt élénk. A malmok egyelőre tartózkodnak nagyobb tételek vásárlásától, részint a sokszor hangoztatott nagyobb lisztkészletekre, részint pedig arra hivatkozva, hogy az új búzából a kínálat pár hét múlva ugys meg fogja a kínálatot élénkíteni. Ez utóbbiban a malmok azonban alighanem csatlakozni fognak. Az új gabona aratása igaz, hogy küszöbön áll, viszont azonban az aratás sima lefolyása egyáltalában nincs biztosítva. A kiélestedett politikai helyzet, mely a katonaságot is igénybe veszi, zavarólag hathat az aratásra, amennyiben a légénység szokásos aratási szabadságolása problematikussá vált, nem szólva az aratósztrájkokról szárnyra kelt hírekről, amelyek különben tulzott formában keringenek a tőzsdén. Így az óbuzának még augusztus hó folyamán is nagy keletje lesz, annál is inkább, mert az idei termésből oly kiváló minőséget, mint

a mult termésből származott, valószínűleg nem szerezhetnek be a malmok, melyek kitűnő ezévi üzleti eredményüket éppen a mult esztendei termés kiváló voltának köszönhetik. A tengeri áralakulása sem volt egységes és itt inkább hanyatló volt az irányzat az alduai nagy hozatalok folytán. Legjobban tartotta árfolyamát a zab, melyre vonatkozólag komoly aggodalmak merültek fel.

A külföldi piacok változó irányzatot tanusítottak. Az Unió terméskilátásai felől nehéz tiszta képet alkotni, mert ahány statisztikai becslés onnan kikerült, mind mást és mást, sőt homlokegyenest ellenkezőt tartalmazott.

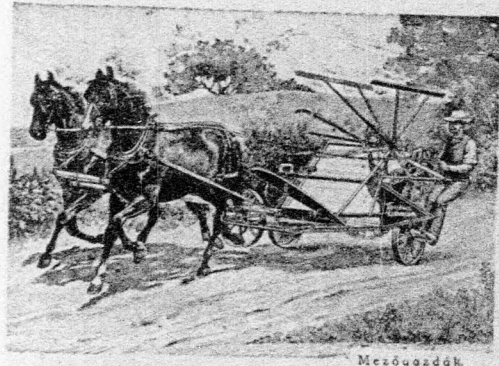
Legtöbb külkereskedelmi szerződésünk és az Ausztriával fennálló gazdasági kiegyezés is tudvalevőleg 1917-ben jár le. Mielőtt az újabb szerződéses tárgyalások megindulnának, magunknak kell tehát tisztába jönnünk azzal, hogy vajjon változatlanul fenntartjuk-e jelenlegi vámtarifánkat, avagy az időközben szerzett gyakorlati tapasztalatok alapján bizonyos javításokat, kiegészítéseket kell-e rajta tennünk. Iránytadó helyen Németországban is, nálunk is az a felfogás, hogy új autonóm vámtarifa kidolgozására nincsen szükség, hanem a vámtarifához csatolandó novella alakjában fognak majd a kormányok egyes olyan pótlásokat előkészíteni, amelyeket közgazdasági érdekek kívánatosaknak tüntetnek fel.

Elsősorban vámtarifánk áruosztályozásának bizonyos részleteiben való kiegészítéséről van szó, amit főképpen a technika időközi haladása tesz indokolttá. E tekintetben — úgy hírlik — Berlinben, Bécsben és Budapesten egyaránt meglehetősen gazdag anyaggyűjtemény áll a kormányok rendelkezésére s a szükséges adatok továbbgyűjtése is szorgalmasan foly. A közeljövő vámpolitikai adatgyűjtő munkájának másik, nagyobb jelentőségű része jelenlegi vámtarifánk közgazdasági hatásainak beható és minden irányba kiterjedő vizsgálata. Másszóval: legújabb vámpolitikánk gyakorlati eredményeinek megállapítása és ez alapon jövő vámpolitikánk irányelveinek kijelölése. Amit röviden úgy jelölhetünk

meg — továbbépítés a bevált alapokon és az alapépítmények megerősítése ott, ahol netalán gyengéknek bizonyultak. A dolog természetében rejlik, hogy az általános közép-európai vámpolitikai irányzat döntheti csak el, merre és meddig kell a részletekben elmennünk, de annyi máris bizonyosnak látszik, hogy alapvető változtatásokra — igen helyesen — nem kerül sor 1917-ben.

Roessler lovag osztrák kereskedelemügyi miniszter erre nézve egyfelől a saját minisztériumában végezett kutatásokat, másfelől a kereskedelmi kamarák és iparegyesületek vámpolitikai központját bizta meg — jelentékeny anyagi támogatás kilátásba helyezése mellett — azzal a feladattal, hogy minél részletesebb termelési statisztikához gyűjtsön anyagot és tegye egyes ipari vámtételeink eddig észlelhető hatását vizsgálódás tárgyává. A magyar kormány ugyan nem ment még el eddig, de a kereskedelemügyi minisztériumban mégis legalább a kezdeményező lépések megtörténtek.

Földmívelésügyi minisztériumunk készülődéséről azonban semmi hír. Pedig éppen itt nagy feladat vár reánk, hogy mezőgazdasági érdekeinkért kellőleg felvértezve szállhassunk sikra. Annál inkább, mert az osztrák földmívelésügyi kormány — ugyancsak megfelelő anyagi segítség nyújtásával — a gazdasági egyesületek és gazdatanácsok elnöki értekezletének javaslata alapján egységes számtartási módszert vezetett be számos kis- és középgazdaságba, hogy az így szerzendő és ujonnan szervezett számtartási központok által ellenőrizendő pontos könyvelési adatok alapján az egyes mezőgazdasági termelési ágak jövedelmezőségét minél hitelesebben állapíthassa meg. Az agrárvámvédelem hatásainak tárgyilagos megvilágítására ez a módszer bizonyára sok becses adatot fog szolgáltatni. Állami támogatással egyelőre Bécsben, Brünben, Grázban, Klagenfurtban, Innsbruckban, Krakkóban és Czernowitzban szerveznek ilyen számtartási központokat, de tárgyalások folynak hasonló intézményeknek Prágában, Linzben, Lembergben, Dornbirnban és Troppauban leendő sürgős felállítására.

Mezőgazdák

ADRIANCE

kéveköto aratógépek

vezérképviselője a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Mai számunk 49 oldal.

iránt is, amit Seidler dr. osztályfőnök már a jövő évre kilátásba helyezett.

Nálunk hasonló kezdeményezés nem hivatalos részről, hanem az OMGE.-től indult ki. Egyesületünk tudniillik egyelőre közel félszáz kisgazdaságban tesz kísérletet egységes számtartási rendszer bevezetésével és a számadások állandó ellenőrzésével, majd feldolgozásával. Megfelelő anyagi eszközök hiányában, a magunk erejére utalva persze szűkebb keretekre kellett szorítkoznunk, mint az osztrákoknak, holott éppen Magyarországnak volna elsőrendű érdeke, hogy az agrárvámok eddigi eredményei tüzetesen és tárgyilagosan felderíttessenek. Nem végleges következtetések levonása céljából, mert hiszen erre rövid is az 1906 óta eltelt idő, de igenis a magunk tájékoztatására és annak a máris nyilvánvaló igazságnak az adatszéri megvilágítására, hogy mezőgazdaságunk hathatós védelme mily elsőrendű tényezője közgazdasági haladásunknak. A kis- és középgazdaságok rentabilitásának minél több gyakorlati példával való kimutatására éppen annyira szükségünk van, mint annak a körülménynek tárgyilagos megállapítására, mennyiben részesedik a nemzetgazdasági árucserében nemzetünk zöme, a kisbirtokosság mint termelő és mint fogyasztó, valamint, hogy az egyes mezőgazdasági termelési ágak termelési költségei a változott viszonyoknak megfelelően az életből vett gyakorlati számítások egybevetése révén legyenek meghatározhatók.

Egyáltalában a vámpolitikai kérdések alapos előkészítése és gazdasági érdekeinknek jövőndő kereskedelmi szerződéseinkben való sikeres megvédése sok-sok millióra menő hasznát, életbevágó szükségességét jelenti közgazdaságunknak. Viszont minden eleve feladott érdek és pozíció felér egy-egy csatavesztéssel, ha az évek során át bekövetkező anyagi következményeket s egész termelési ágazatok ezzel összefüggő fellendülését vagy aláhanyatlását mérlegeljük. Földmivelségi kormányunkra és a törvényhozásra nagy és súlyos feladat vár s a mai áldatlan politikai helyzet dacára sem akarunk lemondani arról a reménységről, hogy e téren mulasztás nem fog történni, hanem a tegyverkezéshez, az adatgyűjtéshez megfelelő anyagi erővel mihamar hozzáfoghatunk. *Jókor és jól* munkához látni elsőrendű érdekünk, ha a máris szervezkedő Ausztriával szemben nem akarjuk már előre elveszíteni a csatát.

Az OMGE. igazgató-választmánya tegnapi ülésére egy tán még hamarabb aktuálisra váló kérdés is ki volt tűzve. Értjük az új jövedelmi adóról szóló törvény életbeléptetését, amit a törvény 1913. január 1-re rendel el. Hivatalos részről a legutóbbi időkig azt hallottuk, hogy e határidőt nem szándékoznak kitolni, hanem néhány kisebb novellaris módosítással e törvény jövőre feltétlenül életbelép. Az idő múlásával ez mind kétségesebbé válik, mert hiszen az új alapvető adóreform szükségszerű előkészítő munkálataiból még semmit sem látunk. De ha az életbeléptetés mégis tényre válik, annál sürgősebb, hogy a törvényben mutatkozó hiányok és hibák, valamint félreértésekre alkalmat

adó homályos részletek a kilátásba helyezett novella és részben a végrehajtási rendelet után orvosoltassanak, illetve tisztáztassanak.

Az OMGE. szépsikerű téli számtartási tanfolyamain lefolyt eszmecserekből leszürodött tanulmányok alapul vételével az OMGE. tizennégy pontozatba összefoglalva most terjeszti fel a pénzügyminiszterhez a mezőgazdasági érdekelt-ség legsürgősebb és elejétől végig valóban méltányos kívánalmait. Remélhetőleg nem kopogtatunk hiába. Ezt a nagy és minden adózó érdekeit érzékenyen érintő reformot nem szabad mingyárt eleinte olyan sérelmes rendelkezésekkel terhelt kibocsátani az életbe, amelyek méltán kelthetnének elkeseredést és kihatásukban súlyosan igazságtalanok is volnának. Az OMGE. kívánásainak teljesítése, mint például bizonyos kiadási tételnek, iskolai és kórházi költségeknek, valamint az adóknak a tiszta jövedelemből való leszámíthatása, a nyers bevétel megállapításának némi módosítása, az OMGE. számtartási osztálya kimutatásainak hitelesül való elfogadása stb. ha nem is tökéletes, legalább elviselhetőbbé tennék a gazdaságunkra amugy is súlyos új megterhelést jelentő jövedelmi adótörvényt. Ez pedig országos érdek, amelynek méltányos kielégítése elől a törvényhozás és a kormány el nem zárkozhatik.

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Korpely Kálmán.

A burgonya rendellenes beérése.

☒ Vidékünk gazdái között nyílt kérdés volt az elmúlt szeptember hó legelején az, hogy a burgonyaszedést az idei rendellenes beérésre való tekintettel mikor célszerű fogatosítani? Azonnal (szeptember elsején) avagy csak a teljes beérés, — amint a német mondja — „Totreife” idejében? Ez alatt értendő a lomb teljes elszáradása s a stólok olymértű megaszása, elkorhadása, hogy azok a burgonyát már nem tartják el, ha a bokrot a földből kihúzzuk.

Az aszályos nyár után augusztus 23-ika 16-8 mm. esőt hozott, amihez egy hétre újabb 12 mm.-es esőnk jött. A meleg föld s e meleg eső a már nagyrészt kényszererrett burgonyánkat új zöldelésre, egy második csirázásra készítette. A kétségbeesett rossz burgonyatermesre való kilátást keserűbbé tette a szesz árának erős emelkedése s az a — szolgai német fordítással — tanácsalannak mondott helyzet, amely a burgonya ilyen szokatlan magatartása okozott.

Gazdasági szaklapok régebbi évfolyamaiban kerestem magam is utmutatást, hogy mi ilyen esetben a helyes eljárás? A korai szedés vagy a lehetőleg kései. S nemcsak e lapokban nem találtam semmi irányadót, de gazdatársaim véleménye sem nyugtatott meg, mert ők sem hivatkozhattak elmúlt idők tapasztalataira, tisztán a józan ész, a gazdagondolkodás tanácsait adhatták elő s követhették. Az augusztus 31-én megindult burgonyacsirázás bizony nem nyújthatott reményt arra, hogy akár a burgonyamennyiség, de még kevésbé a keményítő változását kedvező irányban előmozdíthatná. S ime megjelenik a tömémentelen újnövésű burgonya. Az bizonyos,

hogy ez be nem fog érni s ha még meg is nő, a téli eltartásra alkalmassá nem válhatik. De bizonyos az is, hogy a kényszererett anyaburgonya nemcsak hogy értéktelenné válik az új burgonyák növekedésének arányában, de a rothadásra való hajlamossága által az egész termés eltartását kockázatosabbá teendi.

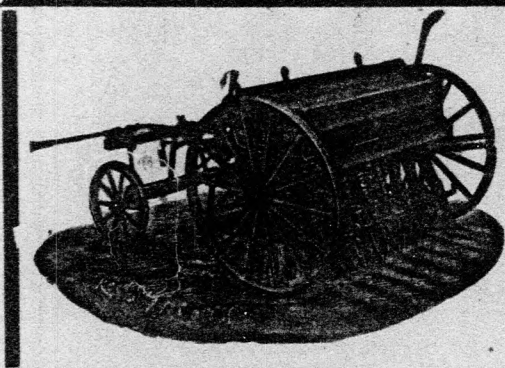
Logikus, helyes gondolkodás ez, nem csoda, ha általánosan tért hódított. S nem tagadom, hogy magam is csatlakozván e felfogáshoz öröm fogott el, amidőn Lang dr.-nak a bajor gazdasági egyesület hetilapjában megjelent cikkében fenti felfogás elfogadását találtam. Mert Lang dr. is hasonló esetekben a burgonyának azonnal való kiszedését hozza javaslatba.

A burgonya kiszedését dacára hogy különféle gépeink vannak e célra, amelyek többé-kevésbé meg is felelnek, — addig, ameddig az csak keresztülvihető — kézzel kézi kapa után végeztetjük, mert azt tapasztaltuk, hogy a gépmunka olcsósága nem nyújt nekünk kárpótlást a földben nagyobb százalékban visszamaradt burgonyáért. Igen ám, csak hogy messze vidéken el lévén terjedve fenti felfogás, mindenki sietet burgonyáját kiszedni úgy, hogy én csak állandó munkásaimmal mehettem neki 300 hold burgonyám kiszedéséhez s ezt is csak szept. 20-án tehettem. És amint lassan haladva a szedéssel, megfigyeltem a burgonyát, mindjobban meggyőződtem, hogy a természet iparkodik a nyár mulasztásait jóvátenni s a fiatal burgonya rohamosan nő. Hatha mégis beérik, kezdtem most reménykedni. A kezdetben szedett burgonya keményítőtartalma kritikán alul volt, amennyiben 12-4 fokot ritkán mult felül. Elegendő napszámom csak okt. hó közepén jelentkezett, akiknek segítségével nov. elején befejeztem a burgonya kiszedését. Ennek kapcsán megemlítem, hogy a burgonya kiszedését uradalmunk valamennyi gazdaságában szakmáryba adjuk ki s egy q-t tartalmazó ládáért, amelyet a munkások maguk szekerekre is kiszórni tartoznak, a burgonyatermes nagysága szerint 20—60 fillért fizetünk úgy, hogy egy nőmunkás is 2—4 K.-t keres meg egy őszi napon is.

Minél inkább haladtam a szedéssel beláttam, hogy *mindenki, aki hasonló helyzetben korán szedte burgonyáját, hibát követett el*, mert a rohamosan nőtt új burgonya okt. végére teljesen beérett, sokat nyert keményítőtartalmában s még sokkal többet szaporodott mennyiség tekintetében. Legrosszabb tábláimat legutóljára szedtem s ezek jobb eredményt adtak, mint a legelején szedett legjobbak. A mult évi keményítőtartalom itt egyáltalán rossz, de mégis tanulságos az, hogy az egyes táblák keményítőtartalma a szedési idő haladtával 12-4 fokról fokozatosan 16-4 fokra szaporodott.

Nem tudom, voltak-e a miénkhez hasonló érési viszonyok még másutt az országban, de ha nem voltak a mult évben, lehetnek előbb és ha nem is voltak, lehetnek a jövőben s akkor fenti tapasztalataimnak értékesítése sok gazdának válhatik hasznára.

Klein F. erdingeni asszisztens az Ill. Landw. Zeitung mult évi 90. számában hoztam teljesen hasonlólag nyilatkozik e rendellenes és ritkán előforduló érésről. Kísérleti termelésével bizonyítja be, hogy az okt. hó közepén való burgonyaszedéssel — általam *magyar holdra átszámítva* —

Szab. „Rekord II” sorvetőgép

a Losonczyi mezőgazdasági gépgyár r.-tára. gyártmánya.

Sorba vet — sorba trágyáz!

☛ Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket. ☛

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest.

a szept. hó közepi szedéshez viszonyítva nyert 75 cm. sortávolság mellett 3324 kg. burgonyával vagy 580 kg. keményítővel többet; 60 cm. sortávolság mellett 3937 kg. burgonyával vagy 749 kg. keményítővel többet, vagyis a szept. 15-től kezdődő s okt. 15-ig terjedő egy hónap alatt egy magyar hold burgonyatermésértéke akkor a szeszarak szerint számítva majdnem 200 K.-val gyarapodott Klein asszisztens kísérlete szerint. Ha a mi viszonyaink szerint csak egynegyed részét veszszük fel e gyarapodásnak, hasonló esetben a késői szedéssel jelentékeny károsodásnak vehetjük elejét mult évi tapasztalataink felhasználásával.

Deme Gyula.

Takarmányrépamütrágyázási kísérletek eredménye.

Bármennyire is hódít évről-évre a mütrágyák alkalmazása, még mindig akad olyan növény, amelynek a gazdák éppen nem, vagy csak nagyon elvétve juttatnak mütrágyát, abból indulva ki, hogy az illető növény a mütrágyát ugysem hálálja meg. E növények közé tartozik a takarmányrépa is, amelynek még oly uradalmakban sem igen szoktak mütrágyát juttatni, ahol a kalászosok vagy cukorrépa, burgonya stb. alá nem sajnálják a mütrágyát, ennek többféle az oka. Az egyik az, hogy a takarmányrépát friss istállótrágyába szokta a legtöbb gazda vetni, mit a takarmányrépa nagyon meg is szokott hálálni olyannyira, hogy a legtöbb gazda biztosra veszi, hogy az istállótrágyán kívül adott mütrágya a takarmányrépánál további termésközvetítést nem bírna előállítani. Azonkívül a cukorrépatermesztés terjedésével a takarmányrépa termesztése az intenzívben kezelt és mütrágyát használó gazdaságokban egyre kisebb térre szorul, azaz nem játszik nagy szerepet és így nem is csoda, ha a gazdák általában nem sokat törődnek a takarmányrépa mütrágyázásának kérdésével.

Pedig hogy a takarmányrépa mütrágyázásával érdemes foglalkozni és hogy a takarmányrépa még friss istállótrágyába vetve is képes meghálálni a mütrágyát, azt az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás által már 1902—1903. esztendőben gyakorlati gazdák bevonásával az ország különböző vidékein végzett takarmányrépamütrágyázási kísérletek*) kedvező eredménye mutatta.

Hogy a takarmányrépa mütrágyázásának kérdését még jobban tisztázza és oly gazdaságoknak, ahol a takarmányrépatermesztés még nagyobb szerepet játszik, figyelmét a takarmányrépamütrágyázás előnyös voltára felhívja, az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás 1908—1909 és 1909—1910. években újból kezdeményezett a gyakorlati gazdákkal takarmányrépa alá mütrágyázási kísérleteket. E kísérleteknek eredményét a következőkben csak röviden kívánom ismertetni, amennyiben e kísérletekről a részletes

*) Részletesen közölve a Kísérleti Közlemények VII. (1904. évi) kötetének 586—606 oldalain és a Mezőgazdasági Szemle 1904. évi kötetének 340—349. oldalain.

beszámoló a Kísérleti Közlemények XV. kötetének 98—120. oldalain épp most jelent meg.

I. Az 1908—1909. évi takarmányrépamütrágyázási kísérletek ismertetése és eredménye.

E kísérletek tervezete kétféle volt aszerint, amint a kísérletre vállalkozó gazdák azt jelentették, hogy a takarmányrépa friss istállótrágyába kerül vagy sem. Az első tervezet oly takarmányrépánál, mely friss istállótrágyába vettett, a következő volt: 1. parcella 1200 □-öl trágyázatlan, 2. parcella 1200 □-öl 150 kg. szuperfoszfát, 3. parcella 1200 □-öl 150 kg. szuperfoszfát + 50 kg. chilisalétrom.

A II-ik tervezet szerint a kísérlet nem friss istállótrágyába kerülő takarmányrépánál állított be a következőképen: 1. parcella 1200 □-öl trágyázatlan, 2. parcella 1200 □-öl 150 kg. szuperfoszfát, 3. parcella 1200 □-öl 150 kg. szuperfoszfát + 50 kg. chilisalétrom.

A szuperfoszfát a tervezet szerint még az őszzsel, illetve a tél folyamán volt elszórandó, a chilisalétrom pedig közvetlenül a vetés előtt. Az egyes vidékeken felette korán beálló téliesség miatt azonban egyes kísérletezők csak tavasszal a vetés előtt szórhatták el a szuperfoszfátot és egyesek a mütrágya elégtelen hatását ennek voltak hajlandók betudni, holott más kísérleti helyeken az ugyanakkor, azaz csak tavasszal szórt mütrágya igen szép termésközvetítést adott. Előrebocsátjuk már itt, hogy az a kérdés, mikor célszerűbb a szuperfoszfátot répa alá elhinteni: őszzsel, illetve télen vagy tavasszal, sem a cukor-, sem a takarmányrépánál tisztázva még nincsen.

Most még sok gazda a szuperfoszfátot répa alá való kiszórását még az őszzsel tartja szükségesnek, mások ismét a tavaszi kiszórás hívei. Az őszi, illetve kora téli kiszórás mellett azok kardoskodnak, kiknél a kitavaszkodás száraz szokott lenni, amikor a tavasszal kiszórt mütrágya nem juthat érvényre. Az a kérdés sines még tisztázva, vajjon a szuperfoszfátot az őszi szántás előtt célszerűbb-e alkalmazni, vagy felet az őszi szántás előtt, a másikat az őszi szántásra, vagy elegendő-e a szuperfoszfátot csak befogásolása vagy kombinált vetőgéppel a vetés alkalmával sorba való adagolása.

Ezek után visszatérve a takarmányrépamütrágyázási kísérletek tárgyalására, az első tervezet szerint beállított kísérletek közül 17 gazdaság szolgáltatott figyelembe vehető eredményt és pedig az istállótrágyával adott szuperfoszfát a takarmányrépa termését sok esetben fokozza és pedig kat. holdjára vonatkoztatva: 3, 6, 7, 8, 12, 14, 16, 19, 40, 40, 42, 47, 47, 54, 60, 61 és 142 métermázsával.

A takarmányrépa métermázsáját átlag 1 K.-ba véve fel, a szuperfoszfátot pedig fuvarozás és kiszórással együtt 10 K.-ba, az e kísérleteknél kat. holdanként adott 200 kg. szuperfoszfátalkalmazásnak költségeit körülbelül 20 q répatermésközvetítést felel meg, vagyis a 17 kísérlet közül a 200 kg. szuperfoszfát — mely után utóhatás is várható — 9 helyen már az első évben kifizette magát, sőt részben igen nagy tiszta jövedelmet is hozott.

A 8 helyen mutatkozó nem elég tekintélyes termésközvetítés oka pedig a kísérletezők jelentéseiből ki volt deríthető és részben túlságos szárazságra, részben rovarkárra, illetve a szuperfoszfátot tavaszi kiszórására vezették vissza a kísérletezők, részben pedig arra, hogy az illető talaj természetétől vagy előzetesen trágyázás folytán úgy is buja volt.

E kedvezőtlen behatásoktól eltekintve, az derül ki a kísérletekből, hogy nem buja talajon az esetben, ha a répa akadálytalanul fejlődhet, az istállótrágyán kívül adott szuperfoszfát a répa termését figyelembe vehető módon fokozni képes, amiért is érdemes ezirányban minden gazdának kísérletet végezni.

A második tervezet szerint végzett kísérletek oly gazdaságokban hajtottak végre, ahol a takarmányrépa nem frissen trágyázott földbe került. A kísérlet, mint említettük, 3 parcellára terjeszkedett ki, amelynek egyike trágyázatlan maradt, a 2-ik szuperfoszfátot, a 3-ik szuperfoszfátot és chilisalétromot kapott. A kísérletekről 26 használható jelentés érkezett be, amelynek adatai szerint a szuperfoszfát a trágyázatlannal szemben nem fokozta a termést 3 helyen és fokozta 23 helyen és pedig kat. holdanként 2, 9, 10, 12, 16, 20, 22, 24, 26, 32, 34, 34, 40, 40, 40, 42, 53, 72, 89, 91, 93, 139 és 170 q-val.

A fent közölt tájékoztató számítás szerint a 26 kísérlet közül tehát már 18-nál az első évben nemcsak hogy megtérültek a trágyázás költségei, de javarészt még nagy tiszta jövedelem is mutatkozott.

A szuperfoszfát és chilisalétrom után továbbá csak 1 kísérletnél nem mutatkozott termésközvetítés, a többi 25 helyen volt a kat. holdankénti termésközvetítés a trágyázatlannal szemben 7, 13, 14, 20, 23, 31, 32, 35, 41, 43, 50, 54, 54, 58, 68, 76, 87, 87, 94, 104, 120, 133, 152, 193 és 219 q. A chilisalétrom métermázsáját fuvarral és kiszórással 100 kg.-ként 30 koronába véve, a szuperfoszfát + chilisalétromtrágyázásnak kat. holdjára vonatkoztatott költségeit körülbelül 40 q répatermésközvetítés fedezi, azaz a fenti 26 kísérlet közül az első évben már 18 kísérletnél nemcsak megtérültek a mütrágyázás költségei, hanem részben óriási tiszta jövedelem is állott elő. Noha a chilisalétrom bevonása tetemesen felzökkentete a mütrágyázás költségeit, mégis tekintettel az elért nagyobb termésközvetítésre, a szuperfoszfát + chilisalétromtrágyázás részben még jövedelmezőbbnek bizonyult, mint az olcsóbb szuperfoszfátadás.

A szuperfoszfát + chilisalétrom nagyobb hatékonysága a szuperfoszfáttal szemben még jobban kitűnik, ha az egyes kísérleteknél elért termésközvetítéseket egymásmellette csoportosítjuk. Volt ugyanis a kat. holdankénti termésközvetítés a trágyázatlannal szemben:

(Lásd az alanti kimutatást.)

A mütrágya természetesen e kísérletnél sem mindenütt jutott érvényre, aminek oka a kísérletezők bemondása szerint a talaj természetében vagy gazdagságában lelte magyarázatát, vagy oly gátló körülményeknek (időjárás, rovarkár

Szuperfoszfát után	170	26	42	20	10	12	6	93	40	53	34	40	0	16	24	89	9	40	2	22	34	139	72	32	91
Szuperfoszfát + chilisalétrom után	193	32	54	20	58	14	23	120	87	94	76	50	13	41	7	152	87	133	43	31	54	219	68	35	104
Különbőség utóbbi javára	+23	+6	+12	0	48	+2	+29	+37	+47	+41	+42	+10	+13	+35	-17	+63	+78	+93	+41	+9	+20	+80	-4	+3	+13

KEMNA
SZABADALMAZOTT

FORRÓGŐZEKÉI

SCHMIDT
mérnök doktor hirneves
füstcső-tulhevitőjével ::

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítőképeség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál

KEMNA J. Budapest, VI. ker., Váci-körút 51. sz.
Sürgőnyozim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon: 91-21.

és hasonló) volt betudandó, amelyek miatt a takarmányrépa normálisan nem fejlődhetett. Nagyon természetes, hogy mindama külsőbehatás, amely a takarmányrépa fejlődését gátolja, egyben megakadályozza a trágya érvényesülését is, legyen az akár istállótrágya, akár műtrágya.

Ezek az 1908/09. gazdasági évben végzett takarmányrépatrágyázási kísérletek tehát megerősítették az állomás által már régebben irányban végzett kísérletek alapján nyert ama tapasztalatot, hogy megfelelő viszonyok között még a friss istállótrágyába vetett takarmányrépa is képes a szuperfoszfátot meghálálni, valamint hogy nitrogénben nem gazdag talajon a foszfor-savtrágyán kívül a chilisalétromot is képes jövedelmezően értékesíteni. Az állomás által 1902. és 1903. években végzett takarmányrépaműtrágyázási kísérletek azonkívül azon érdekes eredményre is vezettek, hogy takarmányrépa még közepkötött és kötött, azaz káliban gazdag talajon is képes a trágyázást meghálálni.

Az állomásnak az 1908/09. években végzett takarmányrépaműtrágyázási kísérleteinél a kálitrágya nem szerepelt. Ez okból az állomás 1909/10. évben beállított takarmányrépaműtrágyázási kísérleteinél belevonta a kálitrágyát is elsősorban oly czélból, hogy a takarmányrépa reagálását kálira is kipróbálja. E kísérletekről e lap legközelebbi számában megjelenő közleményemben lesz szó. Gyárfás József.

SZŐLÉSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Pettenkoffer Sándor.

A Szolnok-Dobokavármegyei Gazdasági Egylet almaraktárának első éve.

Azt mondják, minden gazda hiu. Ki ökrére, ki disznájára, ki borára, ki buzájára. Mondják, szeretünk dicsekedni, nem tudunk titkokat őrizni. Nincsenek féltve őrzött patentjeink, rejtett, hétpécetes lakattal lezárt új termelési eljárásaink. Szeretünk dicsekedni, szeretünk másokat arra tanítani, amit mi nagy merészséggel, több szorgalommal, tőkével, tudással ellettünk, hasznosítottunk a fekete föld padozta, kék ég borította nagy műhelyben.

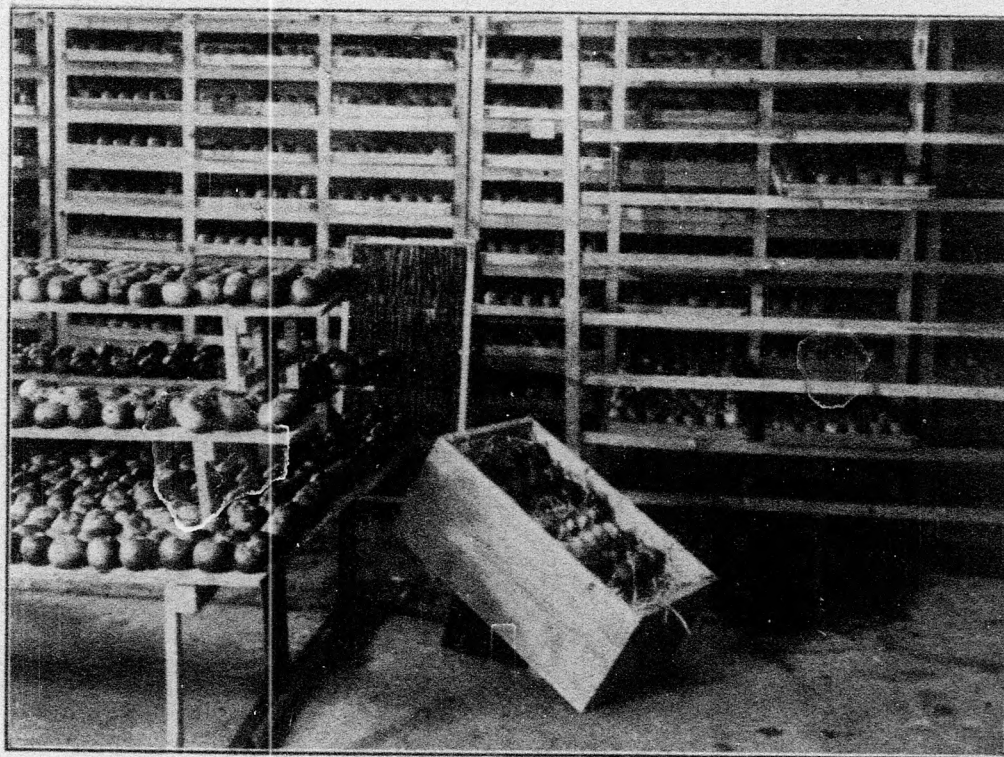
Egy ilyen kísérlettel, új tudással, új eredményel hadd álljunk elő mi is, szegény szolnok-dobokaiak. Aczélos buzánk, híres sörárpánk, cukorrépa nincs nekünk. Kenyerünk puliszka (kukoriczalisztból főtt étel), de megirták rólunk ez év januárjában, hogy 1911 őszén 396 vasuti kocsi téli alma termésünk volt, aminek értéke 10—12 koronás legalacsonyabb átlagárakat véve is 400—475 ezer korona. Am azért nem irtak meg a napilapok sok mindent még, amit szeretnénk némi részben pótolgatni. Nem irták meg, hogy az eddig rekordtermésű évnek elismert 1901-ik év a mostani 396 vasuti kocsival szemben csak (most már „csak!”) 260 kocsirakomány kivittelt produkált ugyancsak téli almából. Aztán még beszélhetnénk sok mindenről, de félek, hogy átlépelek az egyleti szerénység határát, ha az évenként kiszegünk számára

kijárt kedvezményes oltványokról, ingyenes oltóágról, helyesen kezelt gyümölcsösök jutalmazásáról stb. találok írni. Kötelességem ellenben az igazságnak megfelelően elfelelni, hogy nálunk már Joó Dani Jánosé és Bálint András Péteré uraim is tudják már, mi az a Londoni pepin és Jónathán s Magyardécsében a határon nőtt vad esemete annak a tulajdona, aki beoltja s örök szegylene annak, akinek a birtokán van, hogy ebben megelőzték. Kevés számu értelmes magyar községünk kezén a gyümölcs valóságos istenáldása. Keveset nagytok vele, ha azt mondom, hogy Magyardéce, Almásmalom, Désakna és Bálványosvárja lakói nagyrészt ebből élnek. De a változhatatlant elismerni nem akaró antifatalista azt mondja erre, nem elég jól élnek. Jobban kéne élniök. És mondja ezt addig, míg gondolkozóba esik a többi is és hibákat keres. Ime itt egy kiáltó bűn. A 396 vasuti kocsi almatermésből mindössze 12 kocsi volt darab-(minőség)-áru, tehát a termésnek 3°/_o-a.

Szomoruan igaz meséket lehetne elmondani itt, hogy válik az I. osztályunak termelt híres erdélyi Batulból, a haragospiros Török Bálintból, az Ananász renetből és Arany pármenből közönséges II—III-rendű mustalma, amit lapát-

mondotta az egyesület, hogy visszavivja régi hírünk s megmutatja egy mintagyümölcsraktárral mit tud produkálni megyénk gazdaközönsege téli almafajban, zamatos minőségben, tartóságban. Bebizonyítja, hogy mustalmává csak a tizedrangu „ghsefstman“-ok tették almánkat.

A nagy czélhoz az egyleti székház alatt levő két pince adta az alapot, mely egész más czélra készült s igen költséges átalakítást igényelt. De kérésünkre segítségül jött a földművelésügyi minisztérium s anyagi támogatása megkönnyítette az átalakítást és berendezést. Most cementspadozatu pinceink képét a 203. és 204. ábrán látható két hü fényképfelvétel mutatja. Az állványok fiókos rendszerrel Szemmáry egyleti titkár eredeti kombinációja alapján készültek. Anyaguk fényőfalécz. Fiókjaik száma egyenként 30 drb. Minden fiók kihúzható. Aljukat nem deszka, hanem — amint a képek is mutatják — nád képezi, mely 3 drb kötővasra van fektetve. A fiókokra rakott alma időközönkénti átnézése és a rothadtak kiválogatása egy az állványok elé helyezhető mozgó segédállvánnyal történik, melyre a fiókok rátámaszthatók kihuzva (az egyik képen jól látható villanyfény mellett), de megoldható úgy is a kérdés, hogyha szemben szin-

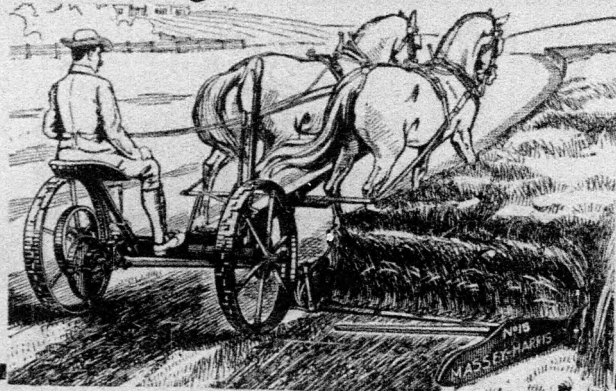

203. ábra. A Szolnok-Dobokavármegyei Gazdasági Egylet almaraktára déli székházában.

tal hány be a harmadrendű megbízott kereskedő napszámosa a vagonba. Lehetne még mesélni igaz meséket a vasuti állomásokon — kocsihány miatt — rakáson rothadt almáról, de hagyjuk ezeket! Az értékesítési bajok garmadaszámra gyülekezének, mikor tavaly ősszel ki-

tén állványok vannak, akkor a szembelevő állványok fiókjat rövidebbre csináltatjuk, hogy a másik állvány fiókja az így maradt 3—4 ujjnyi peremre rátámasztható legyen. A képek a kihuzott fiókkal és segédállvánnyal oly beszédesek, hogy további leírást fölöslegesnek tartok. Azt emlitem

Massey-Harris Co. R.-T. északamerikai (kanadai) arató-, fűkaszáló- gépek és talajmivelő eszközök gyára.

A legnagyobb független és kartellen kívül álló gyár.

A világ legjobb gyártmányai.

Ajánlattal szívesen szolgál:

Massey-Harris Co. R.-T. Budapest, U., Alkotmány-u. 23.

meg csak, hogy az apróbb fajta Batul és Ananász renetből raktunk csupán két sor almát egymás fölé a cserényekre, a többi egysorjával jött s egy fiókba 12—14 kg., egy 30 fiókos állványra 360—400 kg. alma fér el.

Régi nagy bünökből leszűrődött igazság, hogy a gazda nem hisz a közraktárakban s szeret a háztól kiadott terményeért azonnal pénzt látni. Ezt tudva meg sem kíséreltük „bizományi alapon” megtölteni gyümölcsraktárunkat, hanem kihirdettük, hogy prima válogatott, folt, féreg és ütődésmentes Batul, Ananász renet, Pármén és Török Bálint almát veszünk loko egyleti raktár mázsánként 22—24 koronáért. Az első hatása munkánknak 1 hét alatt megvolt. Addig a kereskedők 10—12 koronát kínáltak fa alatt „egyre-másra” (átlag) az almáért, az „Egyleti Értesítő”-ben megjelent hirdetés után az „egyre-másra” vásárolt alma ára azonnal 14—16 koronára emelkedett. És döcögős marha- és bivalyszekereken megindult a közeli falvakból az almaszállítás Désre. Bent az egyletnél következett az átvétel sok felelősséggel járó nehéz munkája. Mert könnyű ám körülírni a minőséget papíron, de annál nehezebb megtalálni a valóságban a folt nélküli

$\frac{1}{8}$ -ad rész Török Bálinttal tele lett az egyik pinczénk, kitévén a harmadik harmadrészt Ananász renet, Arany pármén, Londoni pepin, Jónathán és Nemes sóvári fajták. Nyugodt kézzel, óvatosan, mintha tojással járnánk, szárral lefele raktunk minden darab almát a cserényekre. A legnagyobb pontossággal történt a mázsálás, mert meg akartuk figyelni fajtánként a beszáradás és rothadási százalék nagyságát. Az eladók meg voltak elégedve.

Az alma gondozása a pincze czeementaljának gyakori locsolásából, a rothadt almáknak 1—2 hetenként való kiválogatásából állott. Nagy volt a bajunk a meleggel, melyet éjjeli szellőztetéssel igyekeztünk mérsékelni, de még így is állandóan (okt. november) +8—10 Celsius fok körül volt. Az alma legjobban áll 2—3 C°-os megnél.

Érdekesnek tartom itt megemlíteni, hogy gondos válogatás mellett mennyire lehet csökkenteni a rothadási %-ot. Nem egy szakközleményben olvastam, hogy a rothadás a beraktározás első 2—3 hetében 14—16%-ot szokott kitenni. Nálunk december 8-án (tehát 2 hónap múlva) 6%-ot tett ki.

Az értékesítést november végén (26-án)

TÖRÖK BÁLINT ALMA
ROTHER STETTNER
ROUGE DE STETTIN

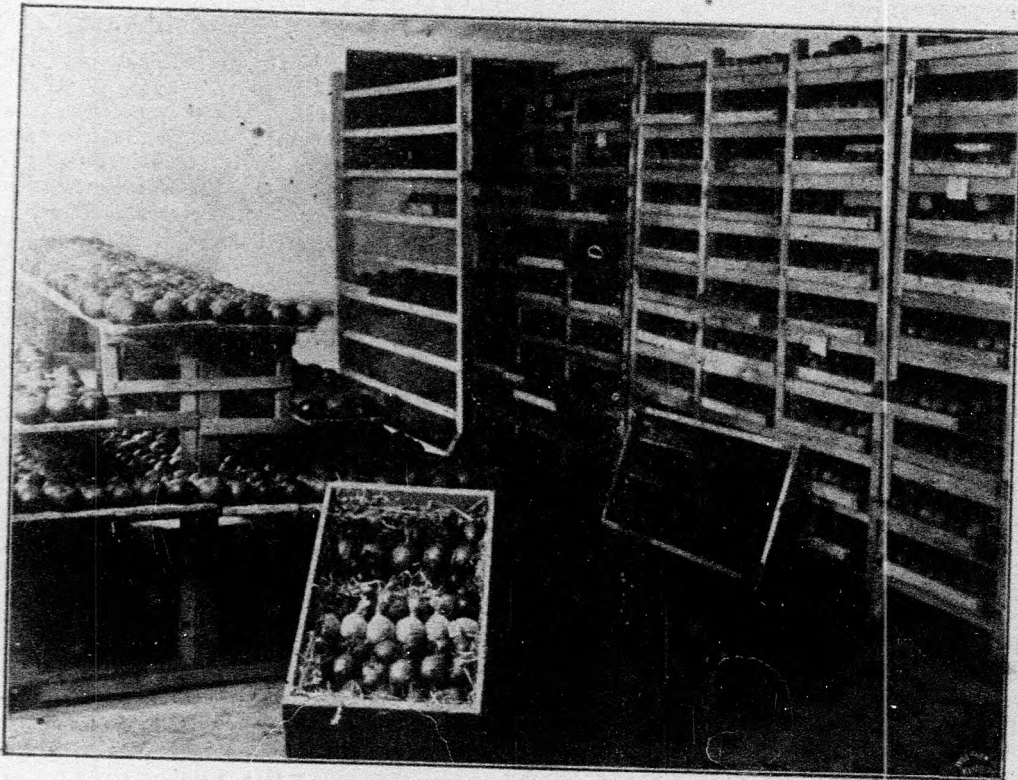
SZOLNOK-DOBOKAVÁRMEGYEI
GAZDASÁGI EGYESÜLET
DÉS
UNGARN.

Eredeti tervünk az volt, hogy minden egyes darabot papírba csomagolunk, de ez oly tetemes költséget okozott, hogy felhagytunk vele s csak az almák $\frac{1}{8}$ -ad részét csomagoltuk reklámpapírba. Csomagolási módunk a lehető legegyszerűbb, amint azt a képek is mutatják. A ládák fenekére és oldalára fagyapot kerül, erre rakunk egy rend almát, minden sort külön fagyapottal választva el. Minden rendbe 1—2 sor reklámpapírba csomagolt alma jön. Egyenlő nagyságu hibátlan almák megválogatására a lehető legnagyobb gond fordítandó. Tul kell tennünk magunk minden érzékenykedésen s az időközben megfonnyadt, vagy megfoltosodott almát irgalmatlanul a II.—III. osztályba kell soroznunk. Legnagyobb részben precíz csomagolásunknak tulajdonítom, hogy majdnem minden vevőnk újra rendelt. Némelyik 4—5-ször is. Tavasz kezdetén, február végén és márciusban szívesen fizettek a mázsánkénti 90, sőt 100 koronás árakat is.

Aki az almaraktár üzleti részét a vétel és eladási ár egyszerű összehasonlításából akarja megítélni, valami briliáns üzletre gondol, ha a 22—24 koronás vételárak mellé odaállítja a december elején elért 55 és februárban elért 60—100 koronás eladási árakat. Haszon kétségtelenül van a gondos kezelés, jó csomagolás mellett, de ez korántsem akkora, mint első pillanatra látszik. Egy üzleti év eredményeként alábbi adatokat közölhetem:

Ősszel bevásárolt alma került mázsánként átlag 21.68 K. Ezzel szemben élve azzal az elméleti, de a valóságnak meg nem felelő feltévéssel, amire részletesebben később rátérek, hogy ha ugyanazon mennyiséget adtuk volna el tavasszal hiánytalanul, amelyet beraktároztunk, a téli és tavaszi eladási ár átlaga métermázsánként 51.03 korona. És most aztán jönnének ehhez a nehezekek: alma vételára, raktárbér, ládák, csomagoló papír, fagyapot, vasúthoz fuvarozás, állványok amortizációja, meg a jó ég tudná mi minden az utolsó szegig feljegyzett apró kiadás, aminek összegétől magam is elámultam a végén, mert mázsánként fenti almá-árak mellett is nem kevesebb mint 40.09 K.-át tettek ki. Ugy hogy a tetszésünk szerint nyereség vagy munkabér nevével illethető összeg métermázsánként sem kevesebb, sem több 10.94 koronánál.

Ha az őszi almaárakat vesszük irányadóknak, úgy egy fél év alatt a mázsánként 21.68 korona értékű almába fektetett munka és tőke körülbelül 50%-os gyarapodását látjuk. Sok gond, sok fáradtság, nagy lelkiismeretesség kell hozzá, de aki mindezeket nem sajnálja rááldozni almájára, szép eredményeket érhet el. Ha valaki

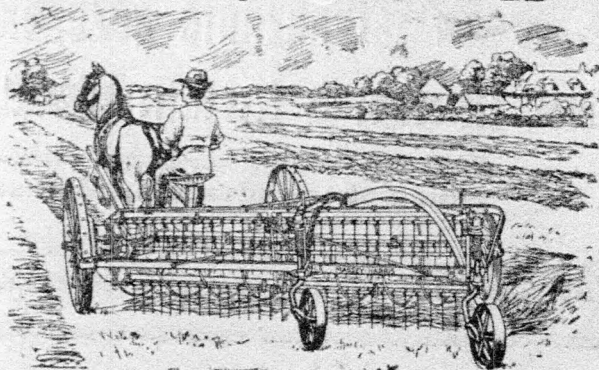
204. ábra. A Szolnok-Dobokavármegyei Gazdasági Egyesület almaraktára dési székházában.

prima almát, ha csak nem burokban nevelt kállvilokról van szó. Olyanfajta munka ez, ami kifordítja a régi közmondást „magad uram, ha szolgád nincs!” Itt magad uram még akkor is, ha százsámra van a szolgád.

Végző eredményben $\frac{1}{8}$ -ad rész Batullal,

kezdjük meg mázsánként ab Dés vasútállomás 55—60 korona árban. Figyelemmel kellett lennünk itt a reklámcézélra, azért külön csomagolópapírt nyomattunk ötféle színben. A Török Bálint csomagolópapírja pl. ezzel a felirással készült vörös színben:

Massey-Harris Co. R.-T. északamerikai (kan dai) arató-, fű-
kaszáló és talajmivelő eszközök gyára.

!! Két gép egyben !!

!! Kombinált rendsorgyűjtő és szénaforgatógép !!

Ajánlattel szívesen szolgál:

Massey-Harris Co. R.-T., Budapest, Alkotmány-u. 23.

végigjárja zsidó észszel és magyar szíjjel egy bőtermő év őszén Szilágy és Szolnokdoboka, Szatmár és Kolozs vármegyék vasutállomásait s látja a drága I. rendű Batul, Ananász renet, Téli aranypármen almákat belapátolni a vasuti kocsikba s eladva fél, negyed, vagy harmadrész áráért. Aztán februárban bejárja a budapesti vásár-csarnokokat, vagy a dunaparti almaárusokat s látja kínálni a mi mustnak kivitt pompás almánk helyett az ütüli és steieri fanyar, izetlen massánszkit, annak lehetetlen úgy nem gondolkozni, mint nekünk, s lehetetlen azt nem mondani, amit Szemmáry, a dési egyleti gyümölcs-pinceze létrehozója mondott: megpróbálom, ha ezeregy nehézséggel jár is. Mi megpróbáltuk. Míg el nem feledem, hamarosan idejegyzek még néhány adatot. Érdekelt őszől kezdve két állandó rémünk a rothadás és beszáradás százaléka. Nagy munkával járó nehéz könnyvezetést vettem nyakamba, hogy fajtánként megfigyeléseket tegyek erre nézve. Precíz adatokat keresve lehetőleg nagy tételeket figyeltem meg, amint az alábbi táblázat mutatja:

Almafajta neve	Rothadás megfigyelt mennyiség kilogramm	Rothadás		Összes apadás %	Beraktározás		Eladás vége
		százalékokban	Beszáradás		kezdet	vége	
Ananász renet	151	5.1	8.4	13.5	1911. X/5.	1911. X/19.	1911. XII/11.
Arany pármén	265	4.1	11.1	15.2	1911. IX/26.	1911. X/19.	1912. XII/20.
Batul	1195	18.8	9.0	27.8	1911. IX/21.	1911. X/14.	1912. IV/5.
Nemes sóvári	163	9.6	10.1	19.7	1911. IX/29.	1911. X/19.	1912. IV/4.
Török Bálint	818	16.5	7.5	24.0	1911. IX/25.	1911. X/19.	1912. IV/6.

A rothadás és beszáradásra megfigyelt mennyiségek aránya körülbelül annak az aránynak is kifejezője, melyben az illető fajták a raktárban képviselve voltak. Így akartam következtetést vonni az egész apadásra. Összevásárolt, különböző időben lepicézett almáról lévén szó, többször és különböző időkben kellett venni a megfigyelendő almát is.

Érdekes megfigyelni a különböző fajták rothadási és beszáradási processzusát. A *Batul* romlása pl. mindig valami külső behatásra kezdődik. Igen ritka eset a belül kezdődő rothadás. Kényes vékony héján elegendő néha a legkisebb fusielladium pecsét, vagy féregrágás, sőt egyszerű ujjal ejtett legkisebb nyomás is ahhoz, hogy rothadni kezdjen. Gyakran előzi meg a rothadást a fonnyadás, mely teljesen elégteleníti sok apró ránczba szedve épen tükörsima héját. A *Török Bálint* kevésbé érzékeny külső behatásokkal szemben. A megfigyelt alma közé szándékosan kevertem néhány kg. (40—50 kg.) héján megsérült, szekérrázástól foltossá lett almát, melyek legnagyobb csodálkozásomra egész a legutolsó eladásig kintartottak. Alig romlott néhány darab közülük. Sajátságos tulajdonsága a *Török Bálint*nak, hogy a legszebb piros és tulnaggyá kinőtt példányok egész tömegükben egyszerre puhulva meg, elkásásodnak és pár nap múlva elrothadnak. Igen hálás, rendkívül keresett és jól megfizetett alma az *Ananász renet*,

kevés rothad, kevés szárad be belőle, de deczemberen tul senkinek sem ajánlanám eltartásra (hacsak nagyon hűvös pinczéje nincs valakinek), mert elsárgulva és megkásásodva januárban már teljesen odavan finom savanykás, lédús zamata. Az *Arany pármén* Szolnok-Dobokában kezd minden tekintetben csődöt mondani. Fája nem tartós, gyümölcse hamar elaprósodik, nagyon szereti az almamoly (majdnem fele lyukas) és ezek mellett a pinczézést nem bírja. Fonnyad szörnyű gyorsasággal. Jó tudni rajta szedés után azonnal.

Kicsibe megfigyelve jó télálló almáknak találtam a Londoni pepint és Jónathánt, de nem lévén számszerű adataim, az idén hallgat róluk a krónika.

Sokat küzdöttünk kezdetben a fonnyadással, melyet szerettem volna mindenáron a pincze rováására írni. Igen száraz és meleg a pinczénk, panaszokom majdnem naponként s szorgalmasan locsoltattam a cementet. Hiába locsoltattam! Végre — helybeli atyafiság jussán — hozzánk is elvetődött Korpanay Kornél, ez az

fokos hőemelkedés szemmel láthatólag fokozta a rothadást. Legideálisabb hőmérséklet lenne az almaraktárban +2+3 Celsius fok. Nálunk az átlag egész idény alatt +6 Celsius fok volt.

Tényeket irtam le, nem szépittem. Egy gazdasági egylet uttörő munkájának első adatai ezek. Olyan téren végeztünk kísérleteket, melyen kezdők vagyunk magunk is. Nem féltünk egész télen át tartó gondot, apró pepecselést a nyakunkba venni, nem ijesztett meg az esetleg ránkzudulandó vád, hogy nyerészkedünk. Szolnokdobokában jól tudja az egész gazdaközönség, hogy az egylet gyarapodása az ő boldogulásuknak egyik alapköve. S itthon nem féltékenyek reánk. Elkezdett munkánk jövőre folytatni fogjuk. Az almaraktár aszerint fog növekedni, gyarapodni, amint a gazdák érdeke és a fogyasztás megkívánja. Ha majd nem fér el egyszer az egylet keretében, esetleg önálló vállalatá lesz, vagy decentralizálódik az egylet felügyelete alatt. Ki tudná a jövőt? Dolgozzunk, a jövő hozni fogja azt, amit munkánk megérdemel.

Nagy Endre dr.

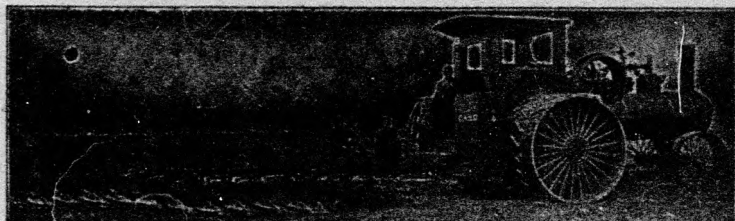
LÓTENYÉSZTÉS.

Törzskönyvelés a népies lótenyésztésben.

Kisgazdáink állattenyésztésének irányítását immár néhány évtizede az állam végzi s ha szétnézünk az ország állattenyésztésében, arra a tapasztalatra jutunk, hogy az az üdvös eredmény, amit ettől annak idején vártak, nem következett be teljesen. Ezt a véleményt hallhatjuk úgy a ló-, mint a szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztést illetőleg, aminek magyarázatát abban kell keresnünk, hogy a magyar ember a kényszerintézkedéseket nem akarja megismerni s ha már beletörődött a megmáshatatlanságba, úgy keresi ezen intézményeknek hasznát hozó oldalait és ha ezeket nem látja, akkor az intézmény igénybevétele is csak kényszereredményeket hoz létre.

Azok, akik a gazdálkodás nehézségeit ismerik, akik önfeláldozóan a köz hasznára bocsátják tudásukat, babizonnyitani kívánják, hogy gazdálkodásunkhoz ma már nem elég a nyers kézimunka, hanem be kell vinni a tudást is emellé. Ezek az uttörők alkotnak okkal-móddal a kisgazdák körében is olyan intézményeket, amelyeknek feladata lesz később a nagyobb jövedelmezőség elérése.

Ezeknek az uttörőknek a munkája látható a népies lótenyésztés irányításában is. Egy-egy szakember által tartott tartalmas előadás és az ezt követő gyakorlati tevékenység meghozza a maga gyümölcsét s a továbbhaladásra biztosítékot nyújt. Erre példa D'Orsay gróf munkássága is, aki mezőhegyesi parancsnok korában megteremtette a mezőhegyesi tájfajta tenyésztést; de példa erre a szászok gazdasági egyesülete is Brassóban, ahol a nehéz igásló tenyésztését céltudatos vezetés mellett fizik s végül mint a kezdet kezdetén levő hasonló

Tények és tapasztalatok igazolták

a **CASE** járvaszántó gézekék

eltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírási óránként 2—3 hold. ❖

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezérképviselő: **Hahn Arthur és Társai** Budapest, VIII., Üllői-ut 52/K

ag fokozta a
et lenne az
Nálunk az
fok volt.
em. Egy gaz-
első adatai
eket, melyen
ültünk egész
elést a nya-
az esetleg
dünk. Szol-
daközönség,
ogulásuknak
enyek reánk
fogjuk. Az
gyarapodni,
ztás megki-
r az egylet
lesz, vagy
ste alatt. Ki
hozni fogja
Endre dr.

pies

irányítását
végzi s ha
ében, arra
üdvös ered-
ártak, nem
ményt hall-
arha-, juh-
magyará-
a magyar
nem akarja
megmástit-
ményeknek
nem látja,
is csak

égeit isme-
ára bocsát-
mják, hogy
g a nyers
tudást is
kal-móddal
zményeket,
a nagyobb
a látható a
s. Egy-egy
adás és az
naghozza a
sra biztosí-
gróf mun-
snok korá-
tájfajta te-
gazdasági
héz igásló
lett üzik s
6 hasonló

zolták

ekék

ödését.

refe-
ajra.

III.,
2/K

irányu törekvést kell megemlítenem a Moson-
megyei Gazdasági Egyesület munkásságát, amely
azt is czéljául tűzte ki, hogy e kis megye ló-
tenyésztését rendes mederbe terelje.

E czél elérése végett a gazdasági egyesül is
a népies lótenyésztésben is bevezette a törzs-
könyvelést és azokban a községekben, amelyek-
ben már magas áron beszerzett törzsméne-
knek, a törzskönyvbe vétesse föl a községi
kiszagdák kanczáinak javát. Egy-egy vasárnap
delután azokba a községekbe, ahol erre hajlan-
dóság mutatkozik, kiszáll a lótenyésztési bizott-
ság elnöke s a kiszagdákól alkotott három
tagu bizottsággal válogatja ki a továbbtenyész-
ésre alkalmas kiválóbb kanczaanyagot. A törzs-
könyv könnyen áttekinthető s minden bejegy-
zést nem a tulajdonos, hanem a községben
választott törzskönyvvezető vezet bele. A törzs-
könyv küllapja a következő:

Mosonvármegyei gazdasági egyesület lótenyész-
tési osztálya.

Törzskönyvi kivonat

Rozenberger Lőrincz
tag részere.

Lakik községben: Levél
Házszám: Fő-utca 15.

A törzskönyvvezető állatok tulajdonosi köte-
letek az elléseket, az eladásokat, az elhullá-
sokat és a fedeztetésüket, valamint állataik
megbetegedését 8 napon belül (a megbetoge-
dést azonnal) a községi törzskönyvvezetőnél
bejelenteni s e füzetet hozzá vinni, ki az
esetleges bejegyzést megcsinálja.

A törzskönyv belső lapja a következő rova-
kat tartalmazza:

Törzskönyvi szám 33
A kancza neve Lidi
Született 1908 január hó 12 nap.
Leszár- { apja Egmond I. oldenburgi
mazása { anyja Mari angol fajta
Színe és jegyei fekete. b. h. láb csüdben kesély
Mellővmérete 187 cm.
Magassága 175 cm.
Csontövmérete 20 cm.
Törzskönyvbe vétetett 1910 május hó 18 nap
Törzskönyvvezetés előtt csikója volt 4 drb

Tervbe vettük azután a befedeztetést igazoló
lap kiállítását is, eltérőleg az állami fedeztetési
jegyekről. Szükség volt ezekről is gondoskodni,
mert a fedező mén gondozása egyszerű embe-
rekre volt bízva és így annak kiállítása és ki-
töltése nagy gondot okozott. Igen megfelelők a
Rátz Sándor gazd. szaktanító által tervezett
fedeztetési igazolványok, melyeket ő eredetileg
a bikafedeztetés igazolására szerkesztett.
A fedeztetési igazolvány átdolgozott alakban
a következő:

Levél község.

Tenyészirány: Oldenburgi
1 szám.
1912.

Rozenberger Lőrincz levél Fő-utca 15. sz.
lakosnak oldenburgi fajtu lovát 33. sz. törzs-
könyvbe felvéve Levél községnek tulajdonát
képező és a lótenyésztési bizottság által
tenyészigazolvánnyal felruházott Hickó nevű
oldenburgi fajtájú ménjével a mai napon be-
hagattatott.

Levél, 1912. évi január hó 6-án.

Törzskönyvelő
még gondozó

Ezek a fedeztetési igazolványok egy könyvbe
lesznek kötve, amely könyv közel 1000 igazol-
ványt tartalmazhat. Minden egyes lap két, a
főbb bementetthez hasonló igazolványt tar-
talmaz, amelyek közül az egyik a könyvben
marad, míg a másikat a kancza tulajdonosának
adják át, miért is úgy kell készíttetni, hogy az
könnyen kiszakítható legyen. Amidőn ennek be-
hozatalát egyizben javasoltam, azt felelték, hogy
ez keresztülvihetetlen, mert minden esetben
nem lehet irástudó ménápolót kapni. Ez sem

el az irástudatlan ménápoló sem és a törzs-
könyvelő esténként játszva kitöltheti ezeket az
igazolványokat.

Ez a kicsiségnek látszó munka is egyike
azoknak a haladást biztosító törekvéseknek,
amelyeket egy kis jóakarattal minden nehézség
nélkül megcsinálhatunk, ha van a nép nyelvén
beszélni tudó és a munkától sem huzódó vezér
és van jóindulatu, törekvő kiszagdákól álló
község.
Náray Andor.

A tervezett „fedeztetési igazolvány” nem czél-
szerű, mert az utógrások bejegyzéséről nincs
gondoskodva. Már pedig a legkritikább esetben
fogamzik a kancza az első ugrásra. Kellő ter-
mékenységi arány elérhetése szempontjából az
sem előnyös, hogy a ménnek „naponként kettő,
legföllebb három kanczát” szabad befedeznie.
Elég lenne egy reggeli és minden másodnapon
ezenkívül még egy délutáni ugrás.

Mindenesetre igen elismerésemre méltó a Moson-
megyei Gazdasági Egyesületnek fentebb ismer-
tetett ténykedése, mely ismét bizonyítja a nagy
német költő ismert szövegének igazát: „Minek
kalandozunk a távolba, mikor a jót oly közel
érjük”. Nem szükséges Oldenburgba mennünk,
mikor a magyar Alföld némely részén is talá-
lunk hasonló, de sokkal szilárdabb, a mi viszony-
ainknak jobban megfelelő lovakat — az olden-
burgiakéhoz képest — elég olcsó áron. Legyen
azonban szabad megjegyeznünk, hogy a törzs-
könyvelés magában nem elégséges arra, hogy
a népies tenyésztésben nagyobb eredményeket
elérjünk. A haladás akadályát most is az, hogy
a kistenyésztők az anyjánál jobb kanczacsikót
eladják, tehát a javított anyagot nem tartják
meg tenyésztésre. A törzskönyvelés — alapos
szelekció (tenyész kiválasztás) mellett — tehát
csak úgy fog czélhoz vezetni, ha egy bizonyos,
rövid néhány évre terjedő átmeneti időszak
után, csakis törzskönyvelt kanczák után szár-
mazó kanczák ivadékaik fognak a törzskönyvbe

A k a n c z a

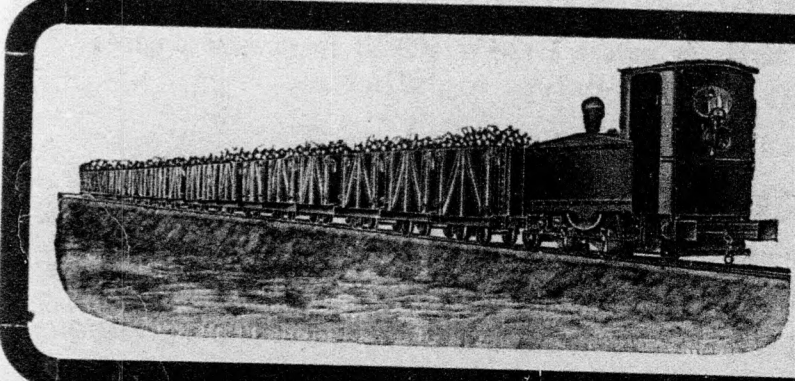
fedeztetett	e l l e t t				A csikó neve, száma, jegyei, színe és leírása	J e g y z e t				
	év	hó	nap	mén- kancza- csikót						
I. Egmond	1906	III.	15	1907	I.	31	—	1	Julesa, fekete	Az első csikójának szül. évtől nem tudja s azért nem jegyeztetett be. A kancza 1910-ben küllemi lódíjazáson díjat nyert.
I. Egmond	1907	II.	9	1908	XII.	28	—	1	Mari, fekete	
Hickó	1909	I.	17	1910	XII.	14	1	—	Csillag homlokán csillag, fekete	

Eladását bejelentette, a törzskönyvből törölve lett.
Levél, 1911. július 3-án.
törzskönyvvezető

Ugyanilyen beosztású törzskönyvi lapokkal bír
községi főtörzskönyv is tervbe van véve, amit
még most csak házilag készített törzskönyv
helyettesít.

okoz azonban nehézséget e fedeztetési igazol-
vány kezelésénél, mert egy ménnek naponként
kettő, legföllebb három kanczát szabad csak
befedezni s három tulajdonos nevét nem felejt

felvétetni. Az u. n. mezőhegyesi tájfajtákná
ezt a czélt még erélyesebb eszközökkel ipar-
kodnak elérni, amennyiben a törzskönyvelt
kanczák, valamint azoknak kanczacsikói a fel-

Répaszállító benzin-motor vasutak.

A beálló répa- benzin-mozdonyokat, melyek cséplésre
idényre ajánlunk is alkalmasak ::
Oberurseli motorgyár r.-t.
Bécs, VI., Gumpendorferstrasse 72/K. sz.
Költségvetések díjmentesen.

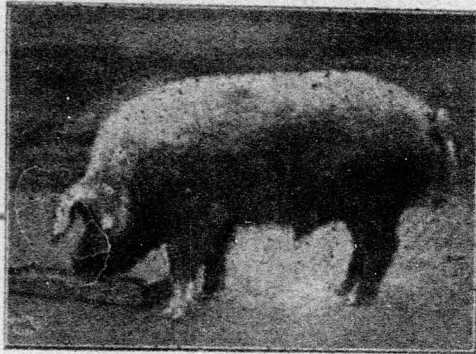
ügyelő-bizottság engedélye nélkül el nem adhatók. A törzskönyveléssel azután vele jár a „származási levél” (pedigree) kiadása is, oly állatoknál, melyek eladásra vannak szánva, mivel csak ezután lehet a törzskönyvelés áremelő hatását is érvényesíteni. Erre nézve mintát lehet találni a „Köztelek Olcsó Könyvtár”-ban megjelent „Az igásló tenyésztése” című népies füzetében.
Rovatvezető.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Márkus Andor dr. balatonföldvári lincolnshirei és nemesített mangolicza tenyésztete.

Minden figyelmes szemlélő, aki hazánk állattenyésztését tanulmányozza, különösen az utóbbi években arról az örvendetes tényről győződhe-

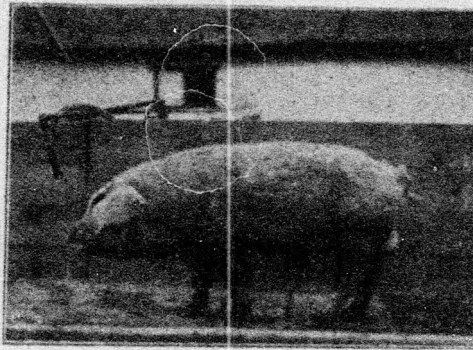
205. ábra. Harcos, importált 18 hónapos lincolnshirei kan, súlya 220 kg., Márkus Andor dr. balatonföldvári tenyésztetéből.

tett meg, hogy állattenyésztőink tudatára ébredtek annak, miszerint az állattenyésztésnek is haladni kell a korrallal, ki kell elégitenie a fokozott igényeket is, ez pedig csak akkor lehetséges, ha sikerül sokat és jól mennél gyorsabban előállítani. Ez pedig csak az állatállomány szaporábbá, jobbá, nemesebbé tétele által érhető el. Ezért oly feltűnő nagy a híres jó fajták importja, ezért nem retten vissza az okszerűen gazdálkodó állattenyésztő még nagy anyagi áldozatoktól sem, mert jól tudja, hogy a helyes téren befektetett nagy tőke is meghozza a kívánt kamatos kamatot.

Talán furesán hangzik, hogy mi, akiket par excellence állattenyésztő nemzetnek szoktak tartani, a szomszédban kopogtatunk a mienknél jobb anyagért. De ez csak első tekintetre tetszik különösnek, némi gondolkodás után belátjuk, hogy ez másként nem is lehet.

Még egy évszázad előtt is óriási legelőink voltak s azokat erős, edzett, szívós természetű jószág járta, amely nemcsak az idő viszontagságával dacolt, hanem emellett nagyon igény-

telen volt. A nagy pusztákat lassanként megszüntették, mind több és nagyobb legelőterület került eke alá. A gazdálkodás intenzív lett s a régi extenzív gazdálkodás állatállománya már nem állta meg többé helyét, az istállózás

206. ábra. Vitéz, importált 1 éves lincolnshirei kan, súlya 145 kg., Márkus Andor dr. balatonföldvári tenyésztetéből.

folytán elpuhult a szervezete s az istállózással járó nagyobb eltartás költségeit nem hozta be. Így került hazánkba a gyorsabb fejlődésű jobb tejelő s hizékonyabb nyugati marha, a nagyobb terhet bíró hidegvérű, nehéz igásló stb. Csak a sertésenyésztés terén nem történt nagyobb-mérvű átalakulás. Mert hiszen volt nekünk jó, világhírű zsirsertésünk, a mangolicza. Csakhogy az utolsó évek mindinkább fokozódó igényeinek már többé nem tud megfelelni, mert lassan fejlődik, keveset malacozik s azt is csak egyszer évenként. Eleinte úgy próbálták ezen segíteni a gazdákat, hogy évenként kétszer bugatták be a koczákat; de ezzel csakhamar fel kellett hagyni, mert a koczák nagyon megsínylettek. Elerőtlenedtek s még kevesebb malacot vetettek, mint eddig, így pl. harmadszori ellésre már

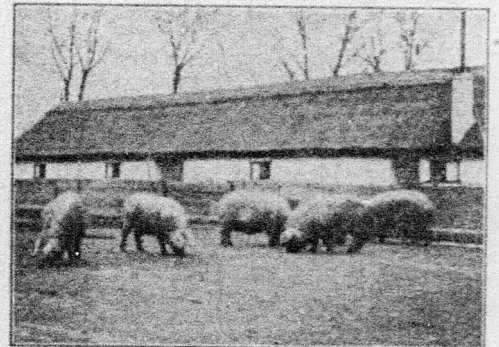

207. ábra. Importált lincolnshirei törzs, Márkus Andor dr. balatonföldvári tenyésztetéből.

csak 3—4 satnya erőlen malacot hoztak a világra, maguk is módfelett elgyengültek.

Ezután olyan sertéssel próbálták keresztezni, mely szaporább, gyorsabb fejlődésű. A választás a yorkshirei sertésre esett. Ez hazájában igen

szapora, de nagyon igényes, nagyon kényes. Nálunk hamar romlik, mert egyrészt nem jól tűri a mi szélsőséges éghajlatunkat, másrészt nem éri be olyan legelővel, mint pl. a mangolicza. Azonfelül hussértés s nálunk — zsirfogyasztó nemzet lévén — ezélszerűbb a zsirsertés tenyésztése. De nemcsak tisztavérben való tenyésztését nem lehetett nagyobb mérvben felkarolni, hanem még a mangoliczával való keresztezését sem, mert roppant károsan hatott az igénytelen és edzett mangoliczára. A berkshirei sertés is hamarosan elkorescsodik a mi viszonyaink között, éppen úgy, mint a chinai, esexi, lancasteri, suffolki stb. A nagy „felbuzdulás” korában egymásután épültek a drágábbnál drágább sertésistállók, a gazdák nem kíméltek sem pénzt, sem fáradságot, megvették a drága eleséget, mert remélték, hogy a nagy szaporaság révén csakhamar kamatosul megtérül a nagy befektetés. Szépen meg is kezdődött a dolog. Volt gyönyörű szép malacz, sok is, de Monostory szavai szerint egy-egy hűvös, szeles, esős áprilisi nap után csak beállított a kondás azzal, hogy: „izé . . . megkövetem

208. ábra. Lincolnshirei koczák Márkus Andor dr. balatonföldvári tenyésztetéből.

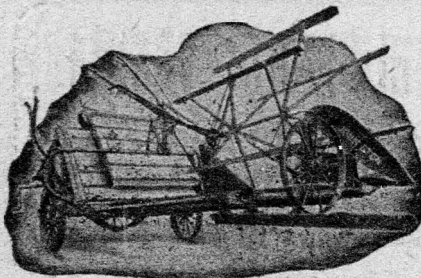
alásan . . . a több száz gyönyörű chinai és angol malacz térden, hason csuszkal . . . az Isten tudja, mi baja lehet . . . de nagy nyavalyája van, mert annyi a dög is, mint a szemét”. Hiába volt a kondás-zsidás, hiába volt minden orvoslás, kuruzslás, a gyenge, elpuhult, kényes szervezetű malacokat többé lábra állítani nem lehetett, mert hiába a fényes istálló, a gazdag tartás, ha a klíma nem megfelelő.

Végre néhány lelkes gazda felfedező utra indult s a skót felföldön egy oly sertésfajtát talált, mely a mi mangoliczánkhoz sokban hasonlít s ezenfelül olyan szapora is, mint a yorkshirei. Csakhamar megkezdődött az import. Előjártak Jeszenszky és Kovácsy, Blascok, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete. Csakhamar újabb követőjük is akadt, dr. Márkus Andor balatonföldvári földbirtokos személyében. Balatonföldvár szomszédságomban van, utam gyakran arra vezet s a tulajdonos szives engedélye folytán bő alkalmam nyílt a lincolnshireivel folytatott kísérletek tanulmányozására.

A lincolnshire sertés — mint ismeretes —

AZ EREDETI AMERIKAI

„Johnston” marokrakó- és kévekötoző aratógépek

tökéletes munkájuknál, mint tartós és egyszerű szerkezetükénél fogva, minden gazda elismeri, hogy az első helyet foglalják el.

Abrás leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

BÄCHER RUDOLF — MELICHÄR FERENCZ
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**
BUDAPEST, VI. KERULET, NAGYMEZO-UTCZA 68. SZÁM.

... nagyon kényes. ... gyrészt nem jól ... unkat, másrészt ... pl. a mangolicza. ... zsirfogyasztó ... zsirfertés ... a zsirsertés ... sztavérbén való ... gyobb mérvben ... ngohezával való ... károsan hatott ... czára. A berk ... orcsosodik a mi ... mint a chinai. ... A nagy „felbuz ... áltk a drágább ... dák nem kímél ... ot, megvették a ... hogy a nagy ... amatostul meg ... meg is kezdő ... ép malacz, sok ... egy-egy hüvös, ... sak beállított a ... megkövetem

göndörszörű, hatalmas testű, roppant erős csontozatu és izmos. Hus és zsir arányosan oszlanak meg. Egész testét dus, sűrű göndör szőr fedi s védi az idő, a skót felföldnek hazánk klimájához sokban hasonló viszontagságai ellen. Évenként kétszer, minden esetben 12—14 malaczt ellik, szelid természetű, jó szoptató, bő tejelő, a kétszeri malacozás legkevésbé sem viseli meg. Malaczai szépen fejlődnek. 2 éves korukig átlag 10 kg.-mal gyarapodnak havonként úgy, hogy normális viszonyok között sulya 1 éves korában 120, 2 éves korában 220—240 kg. Gyakran azonban, főleg az első évben még nagyobb a sulygyarapodás úgy, hogy éppen nem ritka a 140—150 kilogramm nehéz 1 éves malacz. S ennek dacára igénytelen s egyáltalában nem kényes, pompásan értékesíti a legelőt, éppen úgy tur, mint a mangolicza s a hideget, meleget egyaránt jól tűri.

Márkus dr. mindjárt az első hírek után a kérdés nagy jelentőségének tudatában a folytonos beltenyésztés által alaposan degenerált, vékonycsontúvá lett hazai mangoliczák nemesítésére gondolt a lincolnshirei kanok felhasználá-

mangolicza anyjukhoz hasonlitanak, csupán a fülön, hónaljáján, ritkábban az orron s a körmökön jelentkeznek rózsaszín foltocskák, amelyek azonban 4—6 hónap alatt lassacskán eltűnnek, illetve elnőnek s laikus szem meg sem

210. ábra. Piktör, 8 hónapos nemesített kan, sulya 85 kg., Márkus Andor dr. balatonföldvári tenyészetéből

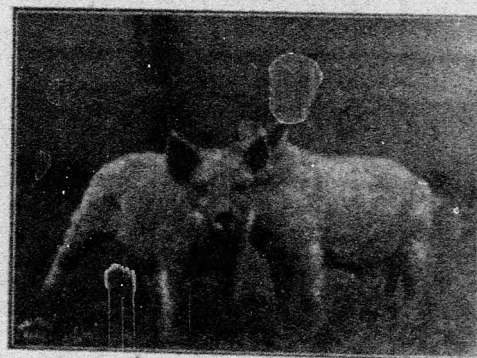
különböztetheti őket a tisztavérű mangoliczák-tól. Csecsbimbóik száma 12—14. Öröklök lincolnshirei apjuk erős csontozatát, gyors fejlődési képességét s mangolicza anyjuk szőrét.

Hogy milyen pompás regenerátora a mangoliczának a lincolnshirei, azt ékesen bizonyítja az a tény, hogy a lincolnshirei, kannal való fedezés után idősebb mangolicza koczkák kivétel nélkül 8—10, az előhasiak pedig 6—8 malaczt vetnek, míg mangolicza kannal bebugatva idősebb koczkák 5—7-et, előhasiak 3—5-öt fadzanak.

A balatonföldvári tenyészet részben Angliából importált, részben már Magyarországon született telivér lincolnshirei kanokból és koczákból s 60 drb kiválóan szép alföldi és bihari mangolicza koczából áll. Hogy a rokontenyésztés elkerülhető legyen, úgy a lincolnshirei, mint a

pompás példánya a „Harcos” nevű 18 hónapos kan. (205. ábra.) Sulya 220 kg., hossza 190 cm., magassága 95 cm. és mint neve is mutatja, jóvérű legény, nem olyan higgadt, csendes természetű, mint a nyugati kultúrsertések. Nemcsak a tenyészetből már időközben eltávolított nagytermetű és roppant erős bihari kanokat győzte le, hanem gondozóit, sőt magát a tulajdonost is már nem egyszer megtámadta s bizony elég gondot adott a megfékezésére. Egyébként ez a remek testalkatu, széles maru, hosszudereku állat diszpéldánya a tenyészetnek. Ugyancsak angliai import a 206. ábrán bemutatott „Vitéz” nevű 13 hónapos, 145 kg.-os kan.

A Tornton nevű 14 hónapos, 152 kg.-os zömök, erős tisztavérű lincolnshirei kan a tulajdonos nevelése; 4 hónapos korában Blascok Gyula tenyészetéből vásárolta. Ez a kan már kiállotta a tűzpróbát, nyarat, telet keresztülélt itt a Balaton mellékén, ahol pedig a borzalmas viharoknak sem hegy, sem erdő nem állja útját. Ebben a zord hidegben csakugy, mint a legnagyobb forróságban, naponként 10—18 órát tölt a legelőn a mangoliczanyájjal együtt. Kosztja

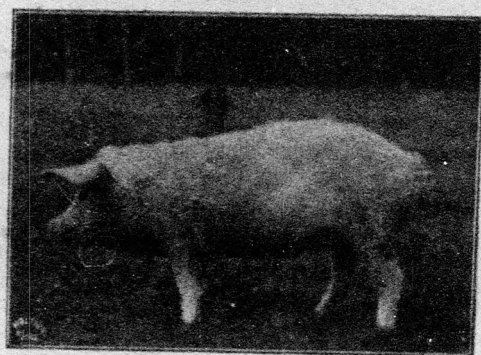
212. ábra. Hathetes nemesített malaczkok Márkus Andor dr. balatonföldvári tenyészetéből.

ugyanaz, ami a mangolicza koczkáké: jó gyeper naponként 1—2 óráig luczernalegelő, répa, burgonya, szemesstengeri, másodosztályu árpadara, amint éppen rákerült a sor. Csak akkor kapott pótlékot, ha fokozottabb mértékben volt igénybe véve.

A koczkák is nagyon szépek, amint azt a 207. és 208. ábrák is feltüntetik. Feltűnően szép a nagytestű, 229 kg.-os, 195 cm. hosszú, 93 cm. magas, vérszen átment Róssika nevű 2 éves kocza; a 20 hónapos, 200 kg.-os dus és tömötszörű Csöre s a bodorszörű 185 kg.-os Panni. Bemutatjuk a 4 hónapos, 52 kg.-os Gyöngyöm nevű koczamalaczt is. (209. ábra.)

A 207. ábra importált lincoln törzset, a 208. ábra lincoln koczkák csoportját tünteti fel.

A nemesített sertések közül bemutatjuk a Piktör nevű 8 hónapos, 85 kg.-os kant (210. ábra), amely egyszerű mangolicza rokonaival egy nyájban élve s ugyanazt az eledelt fogyasztva, 8 hónap alatt 45 kg.-mal hagyta mögötte amazokat, vagyis ugyanaz idő alatt, ugyanazon

209. ábra. Gyöngyöm lincolnshirei koczamalacz Márkus Andor dr. balatonföldvári tenyészetéből.

lásával s a gondolatot csakhamar a tett követte. Eleinte csakis a nemesítéssel foglalkozott s kísérletei oly fényes eredménynyel jártak, hogy most már egész tenyészetét ez alapon átalakította.

A tenyészet vezetése a legszakszertűbben történik s állandóan a tulajdonos személyes felügyelete alatt áll. Tekintettel a célra, t. i. arra, hogy a lincolnshirei nemesítő hatása hazai viszonyaink között próbáltassék ki a lehető legpontosabban: az állatok teljesen a hazai viszonyokhoz mért életmódhoz vannak szoktatva. Egyszerű, nádfedeles épület az ól, amelyben a modernséget csak a vízvezeték, a fűrésztök, a rendesenl valamivel nagyobb és kényelmesebb kutriczák s a legnagyobbfoku tisztaság képviselik. Az etetés is hazai módszer szerint történik, csupán azzal a különbséggel, hogy a táplálékot lehetőleg párolt állapotban kapják a sertések.

Már az első keresztkezésből származó malaczkok egyesítik magukban a lincolnshirei és a mangolicza összes jó tulajdonságait, a mangolicza hátrányai nélkül. Már születésükkor feltűnően

211. ábra. Nemesített malaczkok Márkus Andor dr. balatonföldvári tenyészetéből.

nemesítő tenyészet törzsekre van osztva. A telivér lincoln törzsek 1 kanból s 3 koczából, a nemesítő törzsek 1 lincoln kanból és 10 mangolicza koczából állanak.

Az Angliából importált lincolnshireiek egyik

Az eredeti amerikai

„Johnston”

**fűkaszaló-, szénagyűjtő- és forgató-
gépek a legtökéletesebb, legtartó-
sabb és legszolidabb gyártmányok.**

Arjegyzékkel és árajánlattal szivesen szolgál:

Bächer Rudolf—Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond,**
Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

ismeretes —
pek
gazda
CZ
ND.
AM.

a koszon olve 45 kg.-mal több értéket termelt. A 211. ábra 4—6 hetes nemesített malaczkok csoportképe, a 212. ábra 2 kis bajvivó nemesített malaczkot mutat be. A Piktör nevű kan, valamint a fiatalabb nemesített malaczkok közül is akárhány annyira magán viseli a mangolicza jellegét, hogy laikusok nem is tudják megkülönböztetni a közönséges mangoliczától, csak mikor figyelmüket külön felhívják rá, akkor csodálkoznak el a malaczkok szokatlan hosszúságán.

Azok a szép eredmények, amelyeket a balatonföldvári tenyészet tud felmutatni a különböző tenyészetekből nyert hasonló eredményekről szóló hírek alapján most már remélhetjük, hogy gazdáink megtalálták a lincolshirei sertésben a mi igénytelen, edzett, cseppet sem kényes mangoliczáink olyan javítottját, amely nemesebb, gyorsabban fejlődőbbé, szaporábbá teszi azt a fajtát, mely hazánk sertésenyésztését egykor világhírűvé tette, anélkül azonban, hogy egyúttal kényesebbé, igényesebbé tenné, szóval elfinomítaná. És ez nem csekély horderejű dolog, mert ily körülmények között a gazda régi megszokott viszonyai között, a régivel egyszerű tartás mellett termelhet többet, jobbat; nem kell költséges új istállókat emelnie, egészen más és sokkal költségesebb tartásmódot megtanulnia.

Ez szerény véleményem szerint hihetetlenül gyorsan fog új meg új híveket szerezni a lincolshireivel nemesített mangoliczának, amely éppen ezért hamarabb fog általánosan elterjedni, mint a híres „kultur“-sertések.

Vannak, — nem hallgatom el — akik nem tekintenek rokonszenven ezekre a kísérletekre. Az ő legfőbb ellenérvük az, hogy a nemesített malaczkok orra vagy körme némelykor nem teljesen fekete és hogy a füleken imitt-amott egy-egy rózsaszínű foltocska látható. Ez szorzaszhasogatás ez kicsinyesség.

Nem az a lényeges, hogy minden disznónak egyforma fekete orra és körme legyen, hanem az, hogy minden disznó után egyforma jó eredményt tudjunk felmutatni, az eddiginél nem nagyobb tartási költség mellett; az a fontos, hogy 12 hónap alatt 1—1 süldőnél 60 kg. érték-tömeg helyett 120 kg.-ot nyerünk, az a döntő, hogy eddig egy kocza után egyszeri elletés mellett $5 \times 60 = 300$ kg.-nyi értéket kaptunk, ezentúl, évenként kétszeri malaczkotatás mellett csak $6-6$ malaczkot számítva egy-egy ellésre $12 \times 100 = 1200$ kg.-nyi értéket kaphatunk, aránylag alig több költséggel. Már pedig azt hiszem, nagyon mindegy, hogy az ilyen termékeny, gyors fejlődésű disznónak az orra, körme teljesen fekete-e avagy van-e rajta egy pigment nélküli helyecske.

Én a magam részéről — látva a kedvező eredményt — a legnagyobb lelkesedéssel híve vagyok a nemesítésnek s ezt a nagy horderejű kérdést mindenkinek a legmelegebben ajánlom figyelmébe.

Kukuljević József dr.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutyra Ferencz dr.

Kísérlet a sertésvész gyógyítására.

A „Köztelek“ hasábjain sok szó esik a sertésvész elleni védekezésről. Ez indít arra, hogy ez irányban tett gyógykezelési kísérletemet közreadjam.

Az 1911. évben összes sertéseink keresztülmentek a vészben, amely nemcsak az emésztőszerveket, hanem különösen a tüdőt támadta

meg. A vész július végén lépett fel és a falkákat sorba véve november végén szűnt meg.

Az állatbetegségek gyógykezelésére külsőleg, másfél év óta belsőleg is, univerzális szert használok — a rézgálicot. Ezt próbáltam ki a múlt évben a sertésvész ellen is, egy 495 darab-ból álló 9 hónapos süldőfalkánál és 250 drb $1\frac{1}{4}$ éves koczanál, mely utóbbiak 1910-ben a sertésvészben nem mentek keresztül. Egy 200 darab-ból álló 9 hónapos süldőfalka nem gyógykezeltetett. A többi sertéseink a Hutyra-féle szérummal oltattak be.

A rézgálicot a következőképpen alkalmaztam: a sertésekkel, amint az első beteg mutatkozott, az első héten kétszer $1\frac{1}{2}\%$ -os, a következő hetekben hetenként szintén kétszer 1% -os (100 liter víz, 1 kg. rézgálic) rézgálicoldatot itattam, egy darabra féllitert számítva. Féléves koron alul ezen adag fele is elegendő.

Az első adagot csak két nap alatt itták meg, de miután más vizet nem kaptak, elfogyott. Az utolsó héten az első heti adagra redukáltam az arányt és a betegség szüntével pedig azonnal elvontam; tudva azt, hogy a rézgálicnak a vérre mérgező hatása van.

Ezen gyógykezelésnek a mai napig semmi-féle káros hatását nem tapasztaltam, pedig négy hónap mulott el azóta.

Az eredményt az alábbi táblázat mutatja. Összehasonlításként a nem gyógykezelt falka szolgál. Mind a három falka egyidőben volt vészes.

	Kora évében	A vész időszaka napja	A vész előtti állomány darab	Beteg lett darab	Elhalott darab	Elhullt %	Jegyzet
I. Süldőfalka	$\frac{3}{4}$	71	200	83	70	3.5	Nem gyógykezeltetett
II. Süldőfalka	$\frac{3}{4}$	39	495	88	32	6.5	Rézagálicozással kezelve
Kocza-falka	$1\frac{1}{4}$	43	250	38	12	4.8	Rézagálicozással kezelve

Miután a gyógyszerrel talán ez az első kísérlet, kívánatos volna a kísérletezést minél szélesebb körben végezni és az eredményről e lap hasábjain beszámolni.

Kiss István.

GAZDASÁGI ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Mensch Árpád.

Jószágértés mint az állandó cselédség biztosítója.

XXXII.

A cselédség tehéntartásának kérdését három-féle szempontból kell bírálunk, először a gazdaság szempontjából, másodsor nemzetgazdasági, harmadsor szociológiai szempontból. Gazdasági szempontból határozottan megállapítható, hogy a cseléd tehéntartása hátrányos, mert nagy veszélyeket rejt magában. Mert vagy jó tartást és legelőt biztosítunk a cselédmarháknak s ez esetben drága, vagy rossz tartást s ez esetben a gazdaság takarmányneműit állandóan beható támadások ellen kell védelmeznünk. De emellett beigazolt tény, hogy ezek marhái elsőfoku s félelmes terjesztői a ragályos betegségeknek; mert nemcsak a látható betegségeket (mint a köröm- és szájfájás) kell figyelembe vennünk, hanem sokkal inkább azokat, melyek orvul támadják meg a gazda állatállományát, mint a járványos elvetélés és hólyagos hüvelyhurut stb. Nem áll az sem teljes mértékben, hogy a tehéntartás a cseléd vagyonosodásának útja; számtalan esetet láttam, amikor a cseléd összekuporgatott, avagy kölcsönvett pénzen

mogvete tehénkéjét s nemsokára elpusztult az s a cseléd tönkre lett téve egész életére, meg a viszonteladás sem jár mindig haszonnal. Ellenben igenis megszokja a vásározást és gyakran nem ártallja a legszorgosabb időben vásárra kíváncsni. Hogy a tehéntartás a cselédnél némileg helyhez köti — igaz, azonban oly gazdaságokban is, hol nincsen a cselédnek tehéntartása, de van más jó, látunk állandó cselédséget.

Nemzetgazdasági szempontból vitatni sem kell, hogy a cseléd tehéntartása feltétlenül hátrányos, sőt káros, csak hátrányos oldalai vannak, előnye semmi. És pedig: a cselédség tulajdonképpen a legsúlyosabb tehenet veszi, mert kevés a pénze s az is rendszeren uszarakamatra van adva neki, vagy ha már van is jó tehene s azt haszonnal el tudja adni, helyette feltétlenül olcsóbbat keres, hogy pénze maradjon más egyéb vásárolni valókra is, vagyis az ország tehénállományának része sohasem fejlődik, legfeljebb csak stagnál; hogy pedig ez milyen súlyú egy marhaállomány, az köztudomású tény. A borju mind mészároskésre kerül, tehát szaporodásról sem lehet szó. Ellenben figyelembe veendő, hogy mily óriási mértékben emelné állattenyésztésünk minőségét s számát, ha ezen súlyú marha helyett jobb anyagot állítana be a cselédtartó gazda.

A harmadik szempont a társadalmi, illetve emberbaráti. A 6 év előtti nagy sztrájk alkalmával azt láttuk, hogy a tehéntartással bíró cselédség éppen úgy befogadta a békétlenség eszméit, mint a többi s ha a sztrájk általánossá válhatott volna, bizonyára nem sokkal több tehéntartó cseléd maradt volna hű gazdájához, mint ilyen nélküli. Ilyenkor el lesz felejtve minden anyagi előny. Hisz követelni való mindig és mindenütt akad. Emberbaráti szempontból azonban kétségtelenül előnyös állapot a cselédre, ha gyermekeit kicsiny korukban tejjel vagy tejes ételekkel tarthatja s a főkérdés mármost az, hogy vajjon összevetve az elmondottakat, szükséges-e az, hogy a cselédeknek tehéntartást adjon a gazda?

Szerintem nem szükséges; mert tapasztalatom s hitem szerint a jó bánásmód és korpótlék nem kevésbé köti a cselédet helyéhez, mint a tehéntartás, természetesen mindig feltételezem, hogy annyi és olyan fizetés adassék neki, melyből tisztességesen megélhet családjával együtt. Azok azonban, akik tehetik és ezt jótéteménynek tartják, ám adjanak tehéntartást a cselédnek, de ez esetben arról is gondoskodni kell, hogy megfelelő anyag vásárlására a cseléd olcsó vagy kamatmentes pénzhez jusson.

Fleischer Gyula.

XXXIII.

Én csak amellet foglalkozok állást, hogy a rossz cselédviszony csakis az enyhe cseléd törvénynek tulajdonítható. Marhatartással egyáltalán nem biztosítjuk az állandó cselédséget, sőt ellenkezőleg inkább vándorlásra és így nagyobb vágyásra ad alkalmat a cselédségnek. Télen még elmegey szolgálni minden rossz cseléd, de alig várja, hogy kitavaszodjék, felmondás nélkül elhúzózkodik szolgálat helyéről. Ha a gazda panaszt emel, megidézik 20 kilométerre és szolgálatra kötelezik a cselédet, aki mégsem áll szolgálatba. Ekkor megint megidézik és elítélik 2 nap elzárásra, most már megvan az öröme, mert 5 favágással eltölti a szolgabíróság udvarában a 2 napot és nevet, mert 5 volt az okos, télen volt fája, gabonája és nyáron megy aratni, faképnél hagyja a gazdáját. Megtörténik, hogy egy majorban többan így tesznek és cseléd nélkül marad a major. Sok-

Magyar Villanyerőre Berendezett Zsák-, Ponyva- és Pokróczgyár
Budapest, V., Váczi-ut 32. szám.

Ajánlja legjobb minőségű vizmentes ponyvát, valamint minden minőségű zsákokat, gazdasági pokróczokat, abrakos tarisznyákat, ponyvák javítását és pokróczok behuzását legjutányosabban vállaljuk.

ra elpusztult az
sz életére, meg
dig haszonnal.
rozást és gyak-
időben vásárra
a cselédet né-
nban oly gazda-
elédnek tehen-
állandó cse-

vitatni sem
feltétlenül hát-
oldalai van-
cselédesség tul-
net veszi, mert
uzsorakamatra
n is jó tehene
helyette feltét-
enze maradjon
agyis az ország
asem fejlődik,
dig ez milyen
köztudomásu
ra kerül, tehát
ellenben figye-
lési mértékben
égét s számát,
jobb anyagot

adalmi, illetve
sztrájk alkál-
tartással bíró
a békétlenség
ájuk általánossá
sokkal több
ú gazdájához,
lesz felejtve
elni való min-
ráfi szempont-
ős állapot a
orukban tejjel
főkérdés már-
az elmondot-
deknek tehen-

tapasztalatom
és korpótlék
yéhez, mint a
feltételezem
ék neki, mely-
djával együtt
t jótétemény-
ást a cseléd-
loskodni kell,
a cseléd olcsó
n.
her Gyula.

állást, hogy
az enyhe
marhatartással
landó cseléd-
ándorlásra és
at a cseléd-
gálni minden
kitavasodjék,
lgálata helyé-
megidézék 20
ék a cselédet,
megint meg-
a, most már
ással eltölti a
ot és nevet,
ája, gabonája
gyja a gazda-
n többen így
major. Sok-

entes
nőségű
kró-
nyá-
rózok
laljuk.

kal könnyebb dolga van a büntetésnek számító
2 nap alatt, mintha szánt vagy a gazdaságban
van és neki volt igaza, ami nála a fő. Ez mind-
addig nem változik, míg szigorubban nem jár-
nak el ily esetekben. A cselédek már egymás-
közt mondják, „fertályra elmegyek, úgy sem
tesznek semmit”.

Még egy módja volna szerintem az állandó
cselédesség biztosításának, t. i. ha az első negyed-
ben (január, február, március) a cselédnek
csak fát és a konvenczióknak sokkal kisebb
részét adnánk ki, mint pl. július, augusztus,
szeptember hónapokban, hogy legyen, ami őt
vonzza, hogy ne csak télen szolgáljon, mikor
máshol sem kereshet, hanem nyáron is, amikor
ugyanis több konvencziót és pénzfizetést kapna
naponta, mint télen. *Brack Ignác.*

XXXIV.

Husz éves tiszteskedésem alatt nem láttam
még azt, ami jelenlegi állásomban történik.
Eddig itt nem volt tiszt, csak gazda. Állásom
elfoglalása után pár napra megállapítok egy-két
lopást, jelentem, nem történik semmi. Veszek
lakatokat. Pár nap múlva leverik őket, jelen-
tem, az a válasz: „hát ami helytelen, az hely-
telen”. Tudtom nélkül befognak igáslovakat s
elmennek. Jelentem, nem történik semmi.
Uraságom a jobbajobbika, de annyira finom
és tapintatos, hogy minden ilyen cselekedettel
a cselédesség ugyszólván egyet-egyét rug rajta,
nem is szólva arról, hogy a tiszt is elveszti így
tekintélyét. Ez az állapot a már évek óta tartó
tapintatos bánásmódnak az eredménye. A cseléd-
ség világos reggel kel fel, mikorra besötétednek,
már a lakásában van. Ha este meggyőződni
akarok, hogy a sorosok helyükön vannak-e, le-
ítéssel fenyegetnek. Ki rontotta itt el a cseléd-
séget? Kell-e jó és kíméletes bánásmód?

Egy gazdatiszt.

XXXV.

Állandó cseléd van ma is, de kevesebb. Hur-
czokodó cseléd volt a régi időben épp úgy,
mint ma, csak hogy nem vettük úgy észre, mert
volt belőlük elég s egy elmenő helyett fogad-
hattunk kettőt, ma pedig, ha kettő elmegy,
szerencse, ha egyet találunk helyette. Az tehát
a legnagyobb baj, hogy egyáltalán kevés a cseléd
és ez a legfőbb oka a cseléd nagyobbfoku vándor-
lásának is; régebben örült, ha maradhatott,
jól viselte magát, hogy ki ne adjanak rajta,
mert félt, hogy esetleg szolgálat nélkül marad,
s ma még csak rá sem szabad szólni, mert
tudja, hogy bármelyik szomszéd tárt karokkal
fogadja.

Hogy miért kevés a cseléd, azt előttem sokan
kifejtették, mindnek igaza van. Szerintem azon-
ban itt is, mint másutt igen sok helyütt, a női
hiúságnak van nagy szerepe. A cselédek leányai,
amint feleseperednek, hogy otthon ne kelljen
őket ruházni, szolgálni mennek, előbb csak a
faluban jegyzőnél, papnál; a második vagy har-
madik évben már a nagyobb városokba men-
nek, mert ott jobban fizetik. Ha félév múlva,
hazamegy látogatába, nem is lehet megismerni
és dehogy áll szóba béreslegénnyel, vagy ha
szóba áll is, csak azért, hogy becsábitsa a
városba. Itthon a háznál a cselédleányokból csak

a gyarlója marad. Tehát újabb időben azért
sincs állandó cselédünk, mert a cselédlegény
kedvére meg sem tud nőszülni és ha meg is
nőszül, már a második évben az asszony be-
csalja a városba. Nem törődik vele, van-e tehen-
tartás vagy nincs. *Csaplár József.*

(Folyt. köv.)

Károlyi Mihály gróf lemondása az OMGE. elnöki állásáról.

Károlyi Mihály gróf az OMGE. elnöke
megjelenvén az OMGE. igazgató-választ-
mányának, ugysis mint a „Gazdasági Egye-
sületek Országos Szövetsége” végrehajtó-
bizottságának f. hó 7-én d. e. 11 órakor
tartott ülésén, következő kijelentéseket
tette:

„Tisztelt Igazgató-választmány! Engedjék
meg, hogy egy pillanatra felbeszakítsam
az ülést és egy kijelentést tegyek Önök-
nek. A politikai helyzet, amint tudni méltó-
ztatik, olyan végletekbe sodort minket
és különösen engem, aki az ellenzék
táborába tartozom, hogy én kénytelen
vagyok annak következményeit magamra
nézve levonni és az OMGE. elnöki állásá-
ról ezennel lemondok. (Zajos felkiáltások.
Nem fogadjuk el! Nem szabad!! a haza
követeli!) Az OMGE.-nek az én nézetem
szerint egyik legfőbb feladata, hogy a tör-
vények alkotásában részt vegyen, törvé-
nyeket előkészítsen, az illető szakminisz-
terekkel tárgyalásokat folytasson. Tisztelt
Uraim! Én ennek a feladatnak jelenleg
a legnagyobb, igazán mély sajnálatomra
eleget nem tehetek. Nem tehetek eleget
azért, mert be fogják látni az urak, hogy
én most nem folyhatok be sem a törvény
előkészítési munkálatokba, sem pedig tár-
gyalásokat nem folytathatok az illetékes
miniszterekkel. Ilyen körülmények között
én az OMGE. elnöki méltóságát nem tar-
thatom meg, mert az OMGE. elnökének
olyan embernek kell lenni, aki nincsen
annyira exponálva, mint én és aki állá-
sánál és politikai nézeténél fogva meg-
felelhet az említett feladatoknak. (Zajos
ellentmondások!)

Tisztelt Uraim! Amidőn ezen kijelenté-
semet megteszem, igen kérem, hogy ezt
az urak a legkomolyabban fogják fel. Én
nem szónokolni jöttem ide, hanem a leg-
komolyabban tettem meg kijelentésemet
és hozzá kell tennem, igazán vérző szív-
vel tettem meg nemcsak azért, mert ha-
zánk alkotmányának ma már megszüné-
sét látom, hanem azért is, mert össze

vagyok forrva ezzel az egyesülettel. És
amilyen nehezen tudtam magamat rá-
szánni arra, hogy az OMGE. elnöki állá-
sát elfogadjam, épp oly nehéz szívvel
hagyom azt most el. Nehéz szívvel azért,
mert nemcsak megszerettem munkatár-
saimat, akik engem a munkában és a
siker kivívásában támogattak, hanem meg-
szerettem igenis azt a munkát, amelyet
megtanultam ismerni, megtanultam be-
csülni, megtanultam szeretni. (Lelkes él-
jenzés.)

Lehetetlen, hogy ez alkalommal külö-
nösen ki ne emeljem azt, mily nagy
hálával és elismeréssel vagyok elnöktár-
saim iránt, akiknek közemüködése nélkü
lehetetlen lett volna azokat az eredmé-
nyeket elérni, amelyekre én büszkén né-
zek és egész életemen át büszkeség fog
eltölteni (Éljenzés.) Ne méltóztassék azt
hinni, hogy én az elért eredményeket a
csekély személyemnek akarom tulajdoni-
tani, (Felkiáltások: de igen.) hanem az
oroszlánrész az én hű munkatársaimat,
elsősorban az én igen tisztelt kedves bará-
tomat Rubinek Gyulát illeti (Éljenzés.)
akinek bölcs tanácsait mindig meghallgat-
tam, akinek fáradhatatlan buzgalma és
mély tudása tette lehetővé azt, hogy ilyen
sikereket elérjünk. De viszont tisztelt
Uraim ő se tudott volna eredményeket
felmutatni, hogyha viszont őt és vala-
mennyiünket nem támogatta volna együt-
tesen az OMGE. derék tisztikara, amely
mindig a legodaadóbb és legkiválóbb
munkát teljesítette.

Midőn ezennel az OMGE. elnöki állá-
sáról való lemondásomat bejelentem, (Zajos
felkiáltások: Nem fogadjuk el!) kérem
méltóztassanak azt tudomásul venni.
(Az összes jelenlevők felállanak. Perczekig
tartó éljenzés. Lelkes felkiáltások: Éljen
Károlyi!)

Az éljenzés lecsillapultával Darányi
Ignác kért szót s a következőket mon-
dotta:

„Tisztelt Végrehajtó-bizottság! Azt hiszem
valamennyiünkre mély benyomással van-
nak azok a nehéz napok, amelye-
ket ma hazánk átélni kénytelen. S úgy
gondolom senki és legkevésbé az én
igen tisztelt barátom Károlyi Mihály gróf
(Lelkes éljenzés.) nincs kétségben aziránt,
hogy engem, mint mindenkor, most is
a leghazafiasabb érzés vezet. (Ugy van!)
De akinek multja egy 31 éves törvény-
hozói működésre terjed vissza, annak

McCormick tárcsásboronák

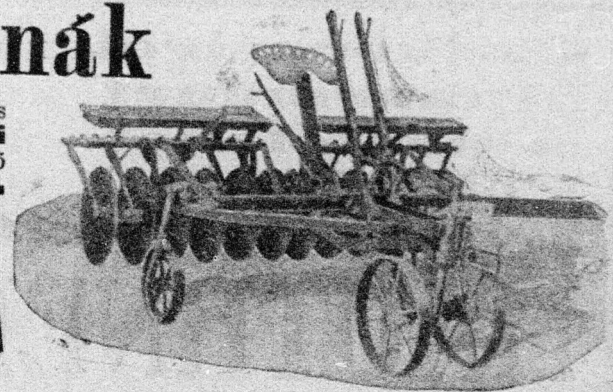
egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és
legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. Őszi
szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben
nem képes az óriási szükséglet idejében szállítani.

INTERNATIONAL HARVESTER COMPANY OF AMERICA

BUDAPEST, V., VACZI-UT 98.

minél sulyosabbak a viszonyok, annál inkább kell higgadságát megőriznie. Én azt hiszem, hogy az OMGE.-nek épp úgy, mint a Gazdaszövetségnek, a gazdasági társadalom eme két hatalmas alakulatának a pártpolitikától távol kell magát tartania. (Igaz). Ezt tettük eddig is és azt hiszem helyes uton akkor járunk el, ha ezt fogjuk tenni ezután is.

Utalok arra, hogy az OMGE.-nek sok emlékezetes napja volt, de nagyobb dicsősége nem volt és nem is lesz talán, mint az, hogy azon időkben is, amikor kifejezett abszolútizmus volt, a mi áldott elődeink megtartották kezükben a vezetést (Hosszantartó zajos eljenzés és meg-megújuló taps.) és amikor minden más téren lehetetlen volt a közügyekben való működés, még akkor is a mi elődeink, akik e teremfaláról néznek le ránk, mindenkor helytállottak, (Igaz! Ugy van!) együttmaradtak és társadalmilag iparkodtak azt elérni, amit politikailag elérniök nem lehetett. És mi volt elődeink ezen politikájának eredménye? Elődeink ezen magatartásának, amely felett már a történelem ítélte, — és kedvezően ítélte — az volt a következménye, hogy a Köztelek falai között készült elő a magyar alkotmány helyreállítása, (Ugy van!) az akkori gazdasági egyesületi kiállítás volt az alkalom arra, hogy a kapcsolatot és fonalat a nemzet és király között újra megtaláljuk. (Igaz! Ugy van!) Én úgy vélem, hogy minél nehezebb időkben élünk, annál fokozottabb mértékben hárul mindenkire az a kötelesség, hogy helyt álljon, (Élénk eljenzés és taps.) távol tartva magunkat a politikai pártusáktól, kötelességünk azon körben, amelyre elhivattunk, megállani és hivatásunkat teljesíteni. (Tetszés.)

Mi nem is vagyunk hivatva tisztelt Uraim az én tisztelt barátomnak az Elnök ur önméltóságának lemondását tárgyalni. (Élénk helyeslés.) Nem vagyunk hivatva azért, mert ez elsősorban az egyesületi tanács, azután az igazgató-választmány elé tartozik. Én úgy érzem, hogy nincs közöttünk senki, aki az ő lemondását tudomásul venni kívánná, (Ugy van! Ugy van!) de hogyha ő elhatározásához ragaszkodik, akkor ám jöjjön az a tanács, az igazgató-választmány elé és meg vagyok győződve, hogy mindegyik fórum azon elhatározásának fog kifejezést adni, hogy Károlyi Mihály grófnak, mint az OMGE. elnökének ezen működése iránt a bizalma változatlan, (Ugy van! Felkiáltások: Még

fokozottabb!) és hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület őt legkevésbé nélkülözheti. Meg vagyok győződve, hogy a magyar gazdaközönség ügyét, amelyet eddig annyi kitartással, hűséggel és sikerrel szolgált, ezentúl épp oly hűen, eredményesen és kitartóan fogja szolgálni továbbra is. Ennélfogva egyelőre azt indítványozom, miszerint a lemondást ne vegyük tudomásul s ama meggyőződésnek adok kifejezést, hogy az igazgató-választmány, amely az elnök ur elhatározásának tárgyalására hivatott, imponánsan fog megnyilatkozni olyan irányban, hogy mi őt az elnöki székben továbbra is megtartani kívánjuk." (Szünni nem akaró lelkes eljenzés.)

Károlyi Mihály gróf: Nekem nem marad más hátra, mint megköszönni azt a meleg megnyilatkozást az elismerésnek, amelyvel Darányi Ignácznak önméltósága illetett. Én ismételtelen arra kérem az urakat, sziveskedjenek az illetékes fórumok közbenjöttével lemondásomat tudomásul venni. Én ezennel távozom is.

Pallavicini Ede ögróf elnök: A végrehajtó-bizottság sajnálattal értesült az elnök ur önméltósága elhatározásáról, a maga részéről azonban annak tárgyalásába bele nem bocsátkozhatik, miután arra csak az OMGE. igazgató-választmánya az illetékes és nincs kétségem a fölött, hogy az igazgató-választmány az itt is megnyilatkozó hangulatnak megfelelőleg, módot fog találni arra, hogy az elnök urat elhatározása megváltoztatására bírja. (Általános helyeslés.) Most pedig áttérünk a napirendre.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

1912. június 9. d. e. 11 órakor. Egyesületi tanács ülése.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Egyről-másról	Oldal
Károlyi Mihály gróf lemondása az OMGE. elnöki állásáról	1601
Az OMGE. közleményei	1611
	1612
Növénytermesztés és műtrágyázás.	
A burgonya rendellenes beérése	1602
Takarmányrépaműtrágyázási kísérletek eredménye	1603
Szőlészet. Kertészet.	
A Szolnok-Dobokavármegyei Gazdasági Egylet almáraktárának első éve	1604

Lótenyésztés.		Oldal
Törzskönyvelés a népies lótenyésztésben	...	1606
Állattenyésztés.		
Márkus Andor dr. balatonföldvári linkolnshirei és nemesített mangolicza tenyésztése	...	1608
Állategészségügy.		
Kisérlet a sertésvész gyógyítására	...	1610
Gazdasági Híremtan.		
Jószágértékelés mint az állandó cselődség biztosítója	...	1610
Vegyesek		1612
Eljegyzés. — Kinevezés. — Rovatvezetőváltás.		
— A siofoki gazdaggyűlés. — Gazdák figyelmébe. — Külkereskedelmi forgalmunk április hóban. — Ösztöndíjas helyek a kolozsvári gazdasági akadémián. — Az aratási munkálatok biztosítása. — Lódiázás Szakálházán. — Terményszállítások a hadsereg részére. — Jurenák-ekbe bemutatás. — Szarvasmarhadíjazás Bácsgyulafalván. — Legelőjavítás Békés megyében. — Állati tetvek irtása		
Kereskedelem, tőzsde	...	1614

Eljegyzés. Lázár Pál udvari tanácsos, műegyetemi tanár, egyesületünk választmányi tagja leányát Margitot eljegyezte Conlegrner József kir. alügyész, tart. honvédhuszárhadnagy.

Kinevezés. A király Madarassy Gábor miniszteri tanácsost, a m. kir. dohányjövődéki központ igazgatóját pénzügyminiszteri államtitkárrá, Haracsek László miniszteri tanácsosi címmel felruházott pénzügyi főtanácsost a m. kir. dohányjövődéki központ igazgatóságánál miniszteri tanácsossá és a dohányjövődéki központi igazgatóság főnökévé nevezte ki. Ugy Madarassy Gábor, mint Haracsek László kinevezését őszinte örömmel fogadjuk, annál is inkább, mert az OMGE. dohánytermesztési bizottsági ülésein nem egyszer adták bizonyosságát annak, hogy a magyar gazdaközönség törekvéseinek őszinte barátai és elősegítői.

Rovatvezetőváltás. Az „Erdészeti és faültetés” rovatunk érdemes vezetője, Földes János m. kir. főerdőtanácsos igen méltányolandó indokok folytán lemondott lapunk rovatvezetői tisztségéről, amelyet 1903. óta a legnagyobb egyszerűséggel töltött be. Amidőn megmásíthatatlan lemondását lapunk olvasóinak őszinte sajnálatunk nyilvánítása mellett bejelentjük, ezután is igaz köszönetet mondunk Földesnek odaadó támogatásáért és arra kérjük, hogy a lapunk tartalmát a jövőben is gazdagítsa széleskörű tapasztalain felépült tartalmas cikkeivel.

A lemondás folytán az „Erdészeti és faültetés” rovatunk vezetésére Bund Károlyt, az Országos Erdészeti Egyesület titkárát kértük fel, aki szives volt a rovatvezetői tisztséget elvállalni. Bund Károly neve az erdészeti szakirodalomban közzismert, a magyar erdészeti érdekekben eddig kifejtett érdemes tudományos, gyakorlati és irodalmi munkálkodása őt szinte hivatottá teszik e rovat vezetésére. Amidőn őt lapunk szorosabb kötelékében örömmel üdvözöljük, legyen szabad annak a reményünknek kifejezést adni, hogy a gazdaközönség készséges támogatásában és tanításában is átveszi nagyrabecsült elődjének örökét.

A siofoki gazdaggyűlés. Mint arról lapunkban már ismételtelen megemlékeztünk, a Magyar

Czukorczirok magot
Muharmagot
Kölesféléket
Pohánkát
Lófogu tengerit (csalamádénak)

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. magkereskedése
 BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u. 33. szám.
 IV., Kossuth Lajos-u. 4. szám.

mostani vetésre

a legmegbízhatóbb minőségben ajánl:

Oldal

1606

1608

1610

1610

1612

1614

1614

Gazdaszövetség folyó évi országos gazdagylését f. hó 19-én, szerdán délelőtt 10¹/₂ órakor tartja *Süfokon*, a Balaton partján. A gyűlés napirendjén a következő tárgyak szerepelnek: 1. Elnöki megnyitó, tartja *Darányi Ignác*. 2. A mezőgazdasági termelés védelme, előadja *Bernát István*. 3. Nemzeti földbirtokpolitika, előadja *Meskó Pál*. 4. A gazda jövedelme és a mezőgazdasági termények értékesítése, előadja *Óvári Ferencz*. A nagygyűlés után 1¹/₂ órakor társasbéd lesz, azután pedig különböző érdekes kirándulásokon vehetnek részt a gazdák. A gyűlés még az eddigieknél is impozánsabbnak ígérkezik, több százezer gazda képviseletében már eddig is hét ezernél több kiküldött bejelentése érkezett be a Gazdaszövetséghez. Az ország különböző vidékeiről nagy csoportokban jönnek a gazdák, sok különvonat szállítani a gyűlés résztvevőit. Bár a jelentkezők nagy része a kisgazdák közül kerül ki, tömegesen jelentettek be részvételüket az intelligens gazdák is. A gazdatársadalmi testületek is mind képviseletük magukat a gyűlésen, az OMGE. képviseletében *Károlyi Mihály* gróf elnököt, *Bujánovics Sándor*, *Zselénski Róbert* gróf és *Pallavicini Ede* őrgróf alelnököket, *Rubinek Gyula* igazgatót, *Buday Barna*, *Jeszenszky Pál*, *Szilassy Zoltán* és *Mutschbacher Emil* dr. titkárokat küldte ki a tegnapi tartott igazgató-választmányi gyűlés. A jelentkezők nagy száma folytán a bejelentési határidőt f. hó 12-ig tolták ki a Gazdaszövetség, aki a jelentkezést eddig még elmulasztotta volna, siessen ez időpontig megtenni, hogy a gazdák állásfoglalása a megjelentek nagy száma folytán annál értékesebb és hatásosabb legyen.

Gazdák figyelmébe. Megirtuk már, hogy *Buday Barna* és *Konkoly Thege Sándor* dr. a *Köztelek* szerkesztői *Mezőgazdasági Kalauz* címmel egy gyűjteményes munka összeállításán fáradoznak, amely munka az egész országra kiterjedő bő cím- és adatjegyzéket fog tartalmazni a haszon- és tenyészállatok, vetőmagvak, facsemeték, gyümölcs, bor, állati és növényi termékek stb. előállításával kiterjedtebben foglalkozó hazai gazdaságokról. Az adatgyűjtés már eddig is szép eredménnyel járt, miután a könyv az eddigi eredmények alapján mintegy négyezer címet tud adni és úgy az egyes állatfajtákra, mint a különböző növényi produktumokra nézve annyi közvetlen beszerzési forrást sorolhat fel, amennyiről az egyes tenyésztési és termelési ágazatokkal különlegesen foglalkozó szakembereknek sem volt tudomásuk. Miután a könyv már az ősz folyamán megjelenik, a technikai munkálatokat csak az esetben lehet idejében elvégezni, ha a szerkesztők az adatgyűjtést e hó közepén lezárják. Figyelmeztetjük tehát az igen tisztelt termelőközönséget, hogy a *„Mezőgazdasági Kalauz”* szerkesztésére csak a folyó hó 15-ig beérkező adatokat értékesítheti. Akinek a Kalauz számára bejelenteni valója volna, az szíveskedjék késedelem nélkül a szerkesztőséghez fordulni, amely a bejelentésre szolgáló űrlapokat készséggel megküldi. Ismételten megjegyezzük, hogy a gazdaságok által beküldendő adatokat a *Mezőgazdasági Kalauz* teljesen díjmentesen fogja közölni. A megjelenendő könyv állandó hirdető orgánuma lesz a magyar mezőgazdaságnak, mely a legszélesebb körben terjesztve, ingyen reklámozást biztosít mindazoknak, akik a Kalauzba magukat beiktatják. Érdeke tehát minden kereskedelmi célra termelő gazdaságnak, hogy ebből a nagy gyűjteményes könyvből ki ne maradjon.

Külkereskedelmi forgalmunk április hóban. A m. kir. központi statisztikai hivatal által közzétett adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 592.3 millió K.-val szemben ez év január-április havában 679.5 millió K.-t ért el s ebből 501.2 millió K. Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk értéke a múltévi 481.0 millió koronával szemben a folyó év négy első hónapjában 547.7 millió K.-t tett, mely összegből az ausztriai rendeltetési kivételre 401.8 millió K. esik. Az 1912. év négy első hónapjában áru-mérlegünk összesen 131.8 millió K., Ausztriával

szemben pedig 99.4 millió K. behozatali többletet tüntet fel. A lisztből január-április havi kivitelünk 78.5 millió K.-t tett, amiből 73.6 millió K. értékű Ausztriába szállított. Ezen arúnál az előző év január-április havához képest az összes kivitelben 17.8, az Ausztriába irányuló kivitelben 16.8 millió K. emelkedés mutatkozik. Buzakivitelünk értéke 33.1 millió K.- volt (az előző év január-április havában 26.3 millió), rozszakivitelünk 14.6 millió, árpakivitelünk 10.8 millió, zabkivitelünk 12.5 millió, tengerikivitelünk 14.3 millió (1911. január-április havában 25.5 millió) korona értékét képviselt. Összes kivitelünk gabona, liszttermékekből, hüvelyesekből 177.3 millió K.-t tett, 26.1 millióval haladván meg a múltévi január-április havi kivitel értékét. A vágó- és igásállatok kivitele az előző év január-április havának eredményeihez képest emelkedett, az előző évi 59.7 millió K.-val szemben 76.8 millió K. értéket képviselt. Az emelkedés a sertés kivitelnél 5.6, az ökrök kivitelnél 6.9, a tehén kivitelnél 3.0, a bikák kivitelnél 2.2 millió K.-t tett. Csupán a ló kivitelnél mutatkozik 1.1 millió K. csökkenés.

Ősztündíjas helyek a kolozsvári gazdasági akadémián. A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémiánál a tanév végével több erdélyi alapítványi és állami ösztöndíjas hely üresedik meg. Az erdélyi alapítványi ösztöndíjas helyek, melyekre csak erdélyi származású ifjak vétetnek fel, július hó folyamán kerülnek betöltés alá. Pályázni óhajtok folyamodványaikat f. évi július hó 15-ig adhatják be az akadémiai igazgatóságnál. Az állami ösztöndíjas helyek, melyekre nem erdélyi származású ifjak is pályázhatnak, csak a jövő tanév elején lesznek betöltve. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál és kívánatra értesítőt is küld az akadémia igazgatósága.

Az aratási munkálatok biztosítása. Az aratási munkálatok lehető biztosítása tárgyában a földmívelésügyi miniszter minden intézkedést megtett arra nézve, hogy az aratás lefolyása teljesen zavartalan legyen. Gondoskodott a miniszter arról is, hogy ott, hol esetleg az aratók a munka teljesítését megtagadják, mily módon és hogyan lehet gyorsan, állami segítséggel oly rendes munkásokat szerezni, kik az aratási munkálatokat zavartalanul elintézik. Arra vonatkozólag, hogy az ily esetben hogyan és miként lehetséges a sztrájkoló aratók helyett munkásokat szerezni, a földmívelésügyi kormányutásításai alapján a vármegyék alispánjai, a járáások főszolgabírái és a rendezett tanácsú városok polgármesterei nyújtanak bővebb felvilágosítást.

Lódíjazás Szakállházán. A Temesvármegyei Lótenyésztési Bizottság a Temesvármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve, *Gyula* Elemér vármegyei lótenyésztési bizottsági elnök elnöklelte alatt 1912. évi jun. hó 2-án tartotta meg idei harmadik lódíjazását Szakállházán. A díjazáson összesen 1050 K.-t osztottak ki, melyhez a földmívelésügyi miniszter, a vármegye és a gazdasági egyesület járultak hozzá.

Terményszállítások a hadsereg részére. A cs. és kir. közös hadsereg részére 1912. november 1-től 1913. október hó 31-ig terjedőleg Nagyszében, Brassó, Gyulafehérvár és Kolozsvár katonai átvételi állomásokon nagyobb mennyiségű rozs, zab, szén, alom- és ágyszalma szükséges. Szállítási módokat s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a nagyszébeni cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága.

Jurenák-éke bemutatás. A marosvásárhelyi Jurenák Ekegyár Részvénytársaság arról értesíti az érdeklődőket, hogy az általa május hó 22-ére hirdetett ekebemutatást június hó 15-én egész napon át a párkányánai uradalomba fogja megtartani.

Szarvasmarhadíjazás Bácsgyulafalván. A Bácsbodrogyvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 2-án Bácsgyulafalván pirostarka fajta szarvasmarhadíjazást tartott, amelyen a bemutatott kisgazdák közt 500 K. állandó díjat osztott ki. Kiállítottak szimmantáli és bonyhádi fajtaból 39 tehénet, 29 üszőt, 6 tenyészbikát. Az anyag tulnyomó részben az egyesület tavalyi importja, részben ideit beszerzés. A díjakat a gazdakörben *Törley Gyula* társelnök osztotta ki.

Legelőjavítás Békés megyében. Az alföldi legelők javításának kérdése élénken foglalkoztatja a földmívelésügyi kormányt is és országszerte létesített kísérleti telepeken állapítják meg a legelőjavítás módjait, mely téren különösen sokat fáradozik *Thaisz Lajos*, az állami legelők egyik felügyelője. Legutóbb a békéscsabai 800 holdnyi területű tehénlegelőt tekintette meg, ahol 10 holdnyi területet engedtek át a kísérletezés céljaira, hogy megállapítsák azokat a módokat, amelyekkel e hatalmas legelőt a legzeleszerűbben föl lehetne frissíteni.

Állati tetvek irtása. Miután e kérdéstről lapunk hasábjain többször szó volt, *Südy Gyula* (Zomlán) hozzánk intézett levelében felhívja a gazdatársai figyelmét egy egyszerű irtási eljárásra. Tapasztalatai szerint ugyanis „a szarvasmarhák és a lovak tetűje 2 óra alatt elpusztul, ha azokat olajjal jól bekenik. A lovakat azonban ásványolajjal nem szabad bekenni, mert abban bizonyos mennyiségű petróleumos részek is vannak s ha a lovakat ilyen olajjal kenjük be, megkopaszodnak. Szarvasmarhát ásványolajjal is egész bátran be lehet kenni. Elkerülhető a tetvek megjelenése az állatoknál akkor, ha az istálló nem túlgőzös, úgy hogy abban az állatok nem izzadnak és ha azokat rendszeresen tisztogatják.”

Lapunk mai számához csatolva van *Mátrai Antal és Társa r.-t.* prospektusa, melyre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

Motortvasárlók figyelmébe ajánljuk, hogy olyan gyárnál szerezzék be szükségletüket, amely a gyártás terén a legtöbb tapasztalattal rendelkezik. Mint ilyen gyár Németországban elismert legrégebbi és legnagyobb a Drezdai Motorgyár R.-T., amelyet Magyarországon és Ausztriában évtizedek óta a *Gellert Ignác* és *Társa* mérnöki iroda képvisel. Budapest, Koháry-utca 4.

„Köztelek Olcsó Könyvtára.”

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata, karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal megindította a „Köztelek Olcsó Könyvtárát”.

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” minden füzetét hazánk legkiválóbb szakírói, könnyen érthető, népies modorban írják; a modern gazdálkodási tudomány legújabb vívmányait felölelő, magas színvonalú értékes munka minden egyes füzet.

A vállalat öt évre terjed és 60 füzetből fog állni. Egy-egy évfolyamra az előfizetés csupán 5 K.-ba kerül s ezen kis összegért az 1-12. számú füzeteket kapja az illető, bérmentesen megküldve.

Az első évfolyamban megjelent füzetek: Az istállótrágya. Irta: *Cserháti Sándor*. A szarvasmarha tenyésztése. 29 ábrával. Irta: *Kovácsy Béla*. A gabonafélék termesztése. 19 ábrával. Irta: *Grabner Emil*. Baromfi-tenyésztés. 36 ábrával. Irta: *Hreblyay Emil*. Adóügyi tanácsadó. Az új adótörvény alapján irta: *Hollady Nándor*. A jó pinceszegada. Irta: *Pettenkoffer Sándor*. A takarmányozás alapvonalai. Irta: *Cselkó István*. Milyen gyógynövényeket termeszen a kisgazda? Irta: *Páter Béla* dr.

Az 1910. évi második évfolyamban a következő füzetek jelentek meg: Az igásló tenyésztése. Irta: *Kis Mihály*. A műtrágyák helyes alkalmazása. Irta: *Kerpely Kálmán*. Sertés-tenyésztés. Irta: *Dornier Béla*. Kapásnövények termesztése. Irta: *Rösler Károly*. A kisgazda mezőg. gépei. I. és II. füzet. Irta: ifj. *Sporzon Pál*. Borjúk felnevelése és takarmányozása. Irta: *Cselkó István*. Baromfi-tenyésztés. Irta: *Winkler János*. Állattenyésztési tanácsadó. Irta: *Mallaskovszki Tade*.

Az 1911. évi harmadik évfolyamban a következő füzetek jelentek meg: Méhészet. Irta: *Rodiczky Jenő* dr. Marha-, juh- és sertés-hizlalás. Irta: *Cselkó István*. A gazda mint üzletember. Irta: *Seyfried Károly* dr. Első

segélynyújtás az állatok megbetegedésénél.
 Irta: Lukács Aladár. A kisgazda kecsketenyész-
 tése. Irta: Rodiczky Japó dr. Kisgazdaságok
 berendezése. Irta: Matlaszkovszki Tádé. Az
 erdő. Irta: Földes János. Kisgazdaságok szám-
 vitel. Irta: Matlaszkovszki Tádé.
 Alábbi megrendelési lap kivágva, a „Patria“
 r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám
 küldendő.

K. MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott előfizetek az Országos Magyar Gazda-
 sági Egyesület könyvkiadó vállalatában megjelenő
 „Köztelek Olcsó Könyvtár“ következő évfolyamaira:

Az I. 1909. évfolyam 12 füzetre	5 koronával
A II. 1910. „	12 „ 5 „
A III. 1911. „	12 „ 5 „
A IV. 1912. „	12 „ 5 „
Az V. 1913. „	12 „ 5 „

Összesen _____ koronával, mely összeget egyidejűleg
 postadávánnyal küldöm.

Olvasható aláírás: _____

Lakóhely: _____

Utolsó posta: _____
 (A nem kívántak törölendők.)

NYILTTÉR.

E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelőséget nem vállal.

Patkány- és egérintőbacillus.

„Statin“ (mazel egér, hárszeg és ürgeknél is)
 fertőző betegséget plántál közöttük és tel-
 jesen kipusztítja. Más állatra avagy em-
 berre ártalmatlan. Prospektusát ingyen
 küld a „Reiter“ Bakteriológiai Laboratorium
 vezérképviseleténél.

Budapest, Rottenbiller-u. 30.

Értesítjük a t. Gazdaközönseget, hogy
 megérkeztek Franciaországból valódi
**Percheron anyakanczák-
 kal, melyeket Budapest, Tatter-
 sal 9. sz. istállóban meg-
 vételre ajánlunk.**

Tisztelettel
Weisz és Márkus
 importerek.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönseget a

BUDAPESTI GYAPJUAKCZIÓKRA,

melyek első sorozata f. é. július hó
 3-án veszi kezdetét.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverések
 Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti
 teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények
 legyen raktározásban részeselesek.

Bejelentéseket elfogad és minden-
 nemű felvilágosítással szolgál

Magyar
Általános Hitelbank
 Áruosztály—Gyapjuárverések
 V. ker., Nádor-utoza 12. sz.

**Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterje-
 déséről.**

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1912 június 5.

A betegség neve	Fertőzve volt		Mult heti				Mult évi	
	K.	U.	Állapot		K.	U.	K.	U.
Lépfene	232	230	233	249	222	241		
Veszetteg	205	223	207	222	256	264		
Takonykór	41	47	42	49	54	71		
Szaj- és körömfájás	17	50	15	40	1721	9979		
Juhhimlő	19	30	20	31	35	50		
Ivarsz. hóly. kiütés	49	126	54	146	51	106		
Rühkór	286	486	291	485	294	617		
Bivalyvesz	7	9	3	4	4	4		
Sertésorbáncz	374	939	315	722	247	534		
Sertésvész	1064	3784	944	3193	494	1329		

Ausztriában 1912. év május 29-én fertőzve volt: ve-
 szetteggel 40 k. 46 u., takonykórral 6 k. 10 u., rag-
 szaj- és körömfájással 133 k. 298 u., sertésvészszel
 130 k. 473 u.

Németországban 1912. év május 15-én fertőzve volt:
 takonykórral 13 k. 17 u., rag. szaj- és körömfájással
 783 k. 1969 u., sertésvészszel 635 k. 810 u., rag.
 tüdőfőllyel — k. — u.

KERESKEDELEM. TÖZSDE.

Napijelentés a gabonafőzsdéről.
 1912 június 7.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának
 jelentése a „Köztelek“ részére.)

Elkelt 6070 q buza változatlan árák mellett.
 Rosszban az üzlet irányzata nem változott. Budapest
 paritásában 2130 koronát fizettek.
 Takarmányárpiában az üzlet továbbra is szilárd
 maradt.

Zabban az árák nem változtak. Budapest paritásában
 2220—2260 koronát fizettek.

Tengeriben az üzlet ismét szilárdult. Budapest pari-
 tásában 1790 koronát fizettek.

Eladatok:

Buza, Tiszavidéki: 150 mm. 81 k. 2440 K., 100 mm.
 805 k. 2440 K., 100 mm. 80 k. 2430 K.
 Fejérmegyei: 100 mm. 80 k. 24— K.
 Bácskai: 1500 mm. 79 k. 2420 K.
 Bácskai: 1100 mm. 79 k. 2440 K., 500 mm. 78-5
 k. 2380 K.
 Rozs: 200 mm. 2130 K. ppar.
 Zab: 200 mm. 23— K. kpf., 100 mm. 2290 K. kpf.
 100 mm. 2250 K. kpf.
 Tengeri: 200 mm. 1790 K. vagonba.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1912 októberre	1912 K.
Buza 1913 áprilisra	2364 "
Rozs 1912 októberre	1912 "
Zab 1912 októberre	1844 "
Tengeri 1912 júliusra	1764 "
Tengeri 1912 augusztusra	1782 "
Tengeri 1913 májusra	1522 "

A liverpooli gabonapiacz.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

Liverpool, 1912 június 4.

Piacunk az elmúlt hét alatt nagyon változó irány-
 zatban folyt le, hol szilárd volt nagyobb kontinentális
 vásárlások vagy pedig helyi kereslet következtében,
 hol meg lanyhább, kevesebb kereslet és nagyobb ki-
 nálat következtében, általában véve azonban az üzlet
 nagyon csöndes volt és az árhullámzás dacára is, a
 hangulat alapján véve szilárd volt, az árák azonban
 nem emelkedtek tetemesen. A készáruapiacz azonban
 nem követte a határidőpiacot, mert itt az árák lassan
 estek vagy, mint pl. az ausztráliai búzánál, körül-
 belül változatlanok maradtak, mert míg a határidő-
 piaczon az amerikai hírek befolyásolták az irányzatot,
 itt semmiféle olyan tényező nem fordult elő, mely
 újabb áremelkedésre adott volna okot. Nagyszámu
 buzarakomány érkezik minden héten ugy Angliába,
 mint a kontinensre és minthogy az „uszó tömegek“
 meglehetősen nagyok, a közel jövőben egészen az új
 termés behozataláig hasonló nagy szállítmányok várha-

tók. A világ összes buzaelhajózásai az elmúlt hét alatt
 kb. egy millió métermázsával kisebbek, mint a megelőző
 héten. E csökkenés oka abban rejlik, hogy Kanada
 650,000, Argentína pedig 450,000 q-val hajózott el
 kevesebbet, míg Ausztrália a megelőzőnél nagyobb
 mennyiséget hajózott el és így a csökkenést legálább
 100,000 q-val redukálta. Ez marában véve még nem
 változtat sokat a gabonapiacz általános helyzetén, mert,
 mint fentebb említettük, az „uszó tömegek“ elég na-
 gyok. Ha azonban a következő hetekben is ily cseké-
 lyek lesznek az elhajózások, kétségtelen, hogy ez nem
 marad hatás nélkül a világpiaczra, mert ha a szállít-
 mányok Európában nagyok, az „uszó tömegek“ ugyan-
 olyan mértékben csökkennek és ha a kirakott mennyi-
 ségek újabb elhajózásokkal nem pótolhatók, a statisztikai
 helyzet újra a téli hónapokéhoz hasonlóvá vál-
 hatik, ami a gabonárák újabb emelkedését okvetlenül
 maga után vonná, mert e statisztika az „uszó töme-
 gek“ állásáról egyike a legfontosabb piaczi tényező-
 nek a gabonakereskedelem legnagyobb központjain.
 Ami az új termésekre vonatkozó kilátásokat illeti,
 a helyzet egész Európában kedvezőbb, mint volt az
 előbbi héten, mert majdnem mindenütt kiadós esők
 voltak, melyek még kedvezőbb hatásuk lettek volna,
 ha a velük járó hideg hőmérséklet helyett meleg uralko-
 dott volna. De még így is sokat javítottak Angliá-
 ban, Német-, Francia- és Oroszországban, ahol nagy
 szükség volt jó esőkre. A jelenlegi kilátások tehát jó
 közepes termésre adnak reményt, sőt ha jó meleg idő-
 járás uralkodik a következő hetek alatt, egész Európa
 jó termést arathatna.

A piacz helyzete természetesen nagyon bizonytalan,
 mert sok függ az időjárástól és a világi elhajózások-
 tól. Általában véve a vevők nagyon tartózkodók, már
 csak azért is, mert a lisztüzlet ugyszólván mindenütt
 pang.

Mai jegyzéseink részszállítmányokra cif. Liverpool
 métermázsánként:

	június 4.
3. sz. Észak-Manitobai máj.-júniusra	1998 K.
Dél-Ausztráliai máj.-júniusra	2016 K.
75 kilogrammos Barusso máj.-júniusra	1916 K.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u.
 1912. jun. hó 7-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság
 jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhozatott a szokott községekből 102 szekér réti
 széna, 7 szekér mubar, 7 szekér zsupszalma, 29
 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, —
 szekér tengeriszár, 45 szekér egyéb takarmány (lóhere,
 luczerna, zabosbüköny), 100 szék szecska.

A forgalom közepes.
 Árák állérekben q-ként a következők: réti széna
 I. r. 1000—1240, réti széna II. r. 600—900, réti széna
 csomagoszalma 500—560, mubar 1200—1300, zsupszalma
 440—560, alomszalma 300—400, takarmányszalma —
 —, tengeriszár —, egyéb takarmány 560—700,
 zabosbüköny 1100—1200, lóhere 760—960, luczerna
 700—940, kőles —, sarju —, szalma-
 szecska —. Összes kocsiszám 190. Összes súly
 128,000 kg.

Nyerszukur.

Aussigból ————— 2890 K.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten változatlanul élénk kínálat
 uralkodott és a szeszárak tartózkodó vételkedv folytán
 olcsóbb árban zárulnak.

Elkelt finomított szesz adóva nagyban 219—
 220— K.-ig, adózatlanul 80—81— K.-ig míg ellen-
 ben vidékről és másodkézből olcsóbb árajánlatok vol-
 tak főleg sennali és júniusi szállításra.

Élosztószeszben gyér volt a forgalom.
 Denaturált szeszben a kínálat élénk és főleg másod-
 kézből vannak olcsóbb ajánlatok. Elkelt hordóval
 együtt kötésre 6650—6750 K.-ig nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens
 nyersszesz élénkebben volt ajánlva és miután a vétel-
 kedv gyérebb a kínált tételek csak jegyzésen alól
 2—250 K.-ig találtak vevőre.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 74—75 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	—	—
Finomított szesz adóva	219—	21950
„ adózatlan	80—	8050
Élosztószesz adóva	21850—	219—
Nyersszesz adóva	217—	21750
Denaturált szesz	67—	6750

(Az adózott szesz 20 K. pótdávval együtt értendő.)

SZIVATTYÚK ÉS MÉRLEGEK

*** különleges gyár ***
GARVENSWERKE,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége Árusztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A zsiradéküzlet az utolsó jelentési időszakban is nyugodt irányzatban folyt le, az árak azonban a hét vége felé megállapodtak. A szükségletben bizonyos javulás észlelhető.

Jegyzések:

Table with 2 columns: Item description (e.g., I. r. fehér forrészelt tábiaszalonna) and Price (e.g., 130-131 K.).

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzasztjegyzesei 100 kilogrammonként Budapesten, elogysuly tisztasulyként, szájkostul.

Table with 2 columns: Szám (0-7) and Ar K. (e.g., 33'80, 33'20, 32'60).

Rozslisztárak:

Table with 2 columns: Szám (0, 0/1, 1) and Ar K. (e.g., 29'60, 29, 28'20).

A főbbi abraktakarmány-cikkek árai a következők voltak Budapesten szákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Table with 2 columns: Item description (e.g., Finom buzakorpa) and Price (e.g., 15'70-15'80).

Table with 2 columns: Item description (e.g., Kinosem melasse) and Price (e.g., 13'50-13'50).

Budapesti országos lóvásár.

1912 június 2-3.

Főlhajtattott:

Table with 2 columns: Item description (e.g., Jobb minőségű hátszló) and Price (e.g., 50 drb 200-840).

Eladatlan maradt 1170 drb. Irányzat: közép. Székesfőváros levágásra vásárolt 21 drb 117-166 K.-ig.

Budapesti lóvásár.

1912 június 5.

Főlhajtattott:

Table with 2 columns: Item description (e.g., Jobb minőségű hátszló) and Price (e.g., 6 drb 400-).

Eladatlan maradt 144 drb. Irányzat: lanyha. Székesfőváros levágásra vásárolt 135 drb 40-150 K.-ig.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1912 június 3.

Főlhajtattott:

Table with 2 columns: Item description (e.g., Magyarországból) and Price (e.g., 343 drb juh).

Á r a k

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).

Table with 2 columns: Item description (e.g., Hícsott ürü) and Price (e.g., 67-73 fill.).

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1912 június 4.

Á r a k:

(kilogrammonként élő súlyban fillérekben)

Főlhajtattott:

Table with 2 columns: Item description (e.g., Magyarországból) and Price (e.g., 615 borju).

Á r a k:

(kilogrammonként élő súlyban fillérekben)

Table with 2 columns: Item description (e.g., Magyarországból) and Price (e.g., 616 bárány).

Eladatlan maradt 47 drb 615 borju, — drb rugott borju, — drb 616 bárány, — drb lessurt bárány. Irányzat: lanyha, az árak 4-6 fillérral csökkentek kilogrammonként.

Nemzetközi gabonapiac 1912 május 31-től 1912 június 8-ig.

Large table with columns for location (Kelet, Határidő), item (Buza, Rozs, Zab, Tengeri, Árpa), and price. Includes sub-headers for 'Effektiv árak' and 'Határidős árak'.

HEUCKE A. gőzekegyár.

Vezérképviselőt:

Komáromvidéki Takarékpénztár R.-T.

Budapest, V., Katona József-utca 26. Telefon: 106-08.

Osszes vevőink véleménye:

Legnagyobb munkaképesség! Legkisebb szénfogyasztás! Legkevesebb javítás!

Nem szorul hangzatos reklámra

Budapesti vágómarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1912 június 5.

Főlhajtás összege:		Minőség szerint:	
Uj felhajtás	2222 drb	Elsőrendű hisott	311 drb
Mult vásárról visszamaradt	—	Másodrendű	1779
Összeg	2222 drb	Alarendelt minőség	59
Eladatlan vágóhidra	28	Növendékmарha	28
		Bivaly	45
		Összeg	2222 drb
Származási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyar eredeti	1152 drb	Bika	305 drb
Magyar tarka	1070	Ökör	1237
Magyar bivaly	—	Tehén	680
Horvátország marhák	—	Növendék-bivaly	—
Boszniai marhák	—	Összeg	2222 drb
Összeg	2222 drb		

Árak

(100 kg.-ként elősúlyban minden levonás nélkül fillérekben)

1912 június 5.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hisott ökör	90-100	76-88	62-74
Tarka hisott ökör	96-108	80-97	62-78
Bosnyák ökör	—	—	—
Tehén	84-98	64-82	58-72
Bika	94-100	84-92	70-82
Növendékmарha	—	68-90	—
Bivaly	—	56-76	—

Irányzat: lanya volt, az árak általában 2 koronával csökkentek métermázsként.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár.
1912 június 5.

Heti felhajtás összege	Érkezett vagon	Érkezett összesen darab	Eladott	Eladatlanul maradt
május 31-151 június 5-ig	109	7942	6832	1543

Napi árak fillérben

N a p	Óreg nehéz párónként 280-350	Párónként 200 kg.-on felül	Párónként 220-300 kg.	Könnnyű 220 kg.	Husos fajta
1) május 31. június 5.	—	—	—	—	—
2) május 31. június 5.	136-138	150-166	154-176	164-182	—
	136-138	144-156	148-166	159-168	—

1) Az árak elősúlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árak elősúlyban párónként 45 kg. elősúly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár közepes, az árak 6-10 fillérrel hanyatlottak.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.
Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)
Óreg nehéz párónként 400 kg. felül fillérig
Óreg közép, 300-400 kg. —
Fiatal nehéz 320 kg. felüli súly 150-152 —
Fiatal közép 250-300 kg. 154-158 —
Fiatal könnyű 250 kg.-ig —
A hizott sertésüzlet irányzata lanya.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII., Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1912 június 4

Sertésvészen átment	kilogrammig	fillér
—	60-100	140-130
—	100-120	130-128
—	120-160	128-124
—	160-200	124-120
Sertésvészen át nem ment	60-100	104-106
—	100-120	106-108
—	120-160	108-110
—	160-200	110-112

Árak elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.

Irányzat: lanya.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1912 június hó 5.

Főlhajtás:

Magyarországból	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	451	Angol husos ürök	—
Galicziából	—	Első. hizl. ürü	68-78
Oszták tartományokból	—	Gyapjas	—
	—	Középm. hizl. ürü	54-58
Összesen	451	III-ad rendű	48-52

Irányzat: szilárd, árak kg.-ként 2 fillérrel drágábbak.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1912 június hó 5.

Főlhozatal:

Magyarországból	előb	Árak	fillér
Magyarországból	406	172-180	146-170
Ausztriából	1434	156-160	136-152
leölt	2811	172-180	146-170
Magyarországból	2	—	K. párja
Ausztriából	615	—	K. párja
Magyarországból	3	20-44	K. párja
Ausztriából	350	—	K. párja
Magyarországból	7	140-164	zsirsert.
Ausztriából	1532	146-154	hussertés
Magyarországból	—	—	leölt juh
Ausztriából	121	120-136	—
Összesen:	6666	drb	

Irányzat: lanya, prima minőségű borjú a mult heti árt megtartotta, ellenben összes többi minőség 4-6 fillérrel olcsóbb. Hussertés 4-6 fillérrel drágább. Zsirsertés 2-4 fillérrel olcsóbb. Bány és juh keresetlen.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1912 június 4.

Főlhajtás:

Minőség szerint:	drb	Származás szerint:	drb
Hussertés	12372	Magyarországból husos	1339
Zsirsertés	5672	Magyarországból szurófajta	5672
Összesen	18044	Galicziából	11012
		Oszt. tartományokból	21
		Németbirodalomból	—
Eladatlan maradt	577	Összesen	18044

Árak: (kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsertés	—	130-132	kiv. 136
Középsertés	—	128-132	—
Óreg sertés	—	118-128	—
Könnnyű és szedett sertés	—	120-126	—
Süldő (lengyel, erdélyi)	—	100-138	kiv. —

Irányzat: lanya, zsirsertésből a mult héthez viszonyított nagyobb felhajtásnál fogva az árak összes minőségknél ismét 4 fillérrel esett. Hussertésből a mult héthez viszonyított kisebb, de elegendő mennyiségű felhajtás dacára a nyomott zsirsertés árak hatása alatt szintén 2 fillérrel olcsóbb. Az üzlet menete zsirsertésnél vontatott, hussertésnél élénk.

Folyó hó 7-én megtartott wien-szt-marxi vesztégmarhavásáron felhajtott:

Magyarországból	Ökör	Bika	Tehén	Bivaly	Összesen
Magyarországból	44	73	78	15	210 drb
Galicziából	—	—	—	—	—
Ausztriából	—	—	—	—	—
Boszniból	—	—	—	—	—
Összesen	44	73	78	15	210 drb

Osztályozva:

Hízómarha	—	51 drb
Legelőmarha	—	—
Osztosmarha	—	159
Összesen	—	210 drb
A vásárra bejelentett	—	15 drb
Eladatlan maradt	—	—

Irányzat: szilárd. A kis felhajtás az e heti hétfői szabadmarhavásári árak mellett kelt el.

Alapítva 1831. 46 kivitűtetés.

Telefon 32-58. Telefon 32-58.

Elsinger M. J. és Fiai

vitorlavászon-, len- és jutaárugyár, kikészítő-, telítő- és festőde.

Gyár: Lajta-Szent-Miklós.

Ekstár:

Budapest, V., Báthory-u. 6.

VIZMENTES szövetek, penyvak, sátrak, öltönyök, köpenyek, lótakarók, tüzi- és hatóvédredek, kenderümlök.

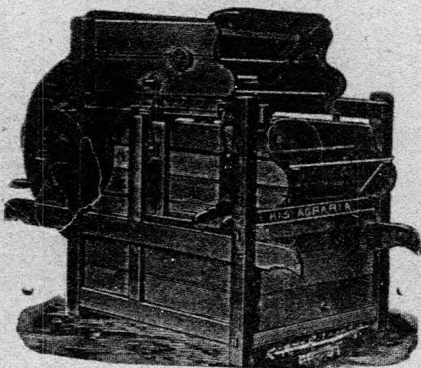
VIASZKOS-VÁSZON waggon-kárpit, bőrvászon stb.

kender-és juta- **LINOLEUM ZSÁKOK** PADLOBEVONAT.

ARATOGÉPPONYVAK.

GEPKÉVEKOTÓZSINEGEK.

Ajánlatok és minták ingyen és bérmentve.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európszerte első helyen elismert künő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

Eredeti „Kalmár”-rosták

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSAI, Hódmezővásárhely

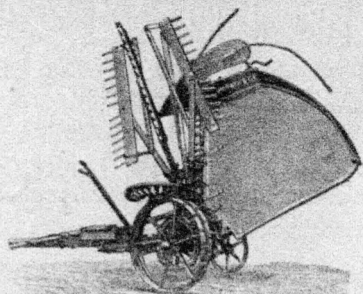
különleges terménytisztítógyár és vasöntöde.

Vezérképviselőt

A Magyar Királyi Allamvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. sz.

Utólérhetetlen teljesítesben és könnyű járásban!

Új gabona-aratógép „Handy“

Szénaforgatók / Lógereblyék.

Új fűkaszálo „Darling“ kedvező minden tulajdonosának, szolidabb a amerikai gyarmányoknál

UMRATH és TSA Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcseplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 2000 HP-ig.

„Kulatar“

szobrász- és építőművészek által tervezett kész művészi sirmelék állandó kiállítása. Budapest, VIII., Köztemető-ut 4. sz. Iroda BLUM LAJOS sirkőraktárában. Telefon 9-7

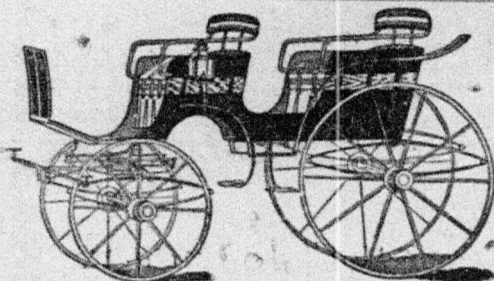
Sovány és hizott sertéseket

legmagasabb napi árakon értékesít: **Wolf Aladár, Győr.**

POSZTÓ

Úri és női divatszövegetek :: ajánl a kivitelű háa :: Skorkovskij Prokop és fia Humpolec, Csehszág. Minták bérn. Legutáynosabb árak. Kívánatra az úri öltönyöket el is készítettük.

ZEFIR

Kocsiarucsarnok Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 4. sz.

Kocsiarucsarnok szövetkezet a monarchia legnagyobb kocsiraktára a Rákóczi-uti raktárát áthelyezte IX., Köztelek-utca 4. szám alá. :: Árjegyzéket kívánatra bérmentve küld. 1404

Patkányok

és egerek elpusztításának bevált módjaként a „Banyasz Vírusz“ alkalmazásán esetén, melyet a párizsi „Pasteur intézetben“ találtak fel. Más állatokra és emberre ártalmatlan. 1 tubus K 2.00, 5 tubus K 6.75, 5 tubus K 10.— Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

HOMOKÉRTÉKESÍTÉS.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:

- F. 3. Formák és szerzőszámok csömösölít beton-árak előállításához.
- F. A. 1. Kézi üzemre berendezett beton- és alagsógyártás.
- Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cement-cserépgyártás.
- B. B. Az öreges építőkövek (betonblokkok) gyártása.
- C. S. 1. A cement- és moxaklapok gyártása azimó árjegyzékelnet és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatói és tekintse meg üzembn mintalepünkön összes cementipari homokértékesítő gépeinket.

SZÁNTÓ és BECK

mérnök
cementipari gépek gyártása.
Budapest, IX., Viola-utca 7. szám.

A kézimunka,

mint kereseti forrás és hasznos szórakozás.

Irtá: Gineverné Györy Ilona.

194 képpel.

Ára 4 kor. 50 fill., kötve 6 kor.

Megrendelhető a „PATRIA“ r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A száj- és körömfájás elhárítására

nélkülözhetetlen!

Bevált módellek minden árban. Kérje az 1. számú prospektust

KRISA RUDOLF-tól
Wien, VII., Kirchengasse 29/177.

A világ legjobb gőzekéje!

Utólérhetetlen munkaképesség! Kiváló, elsőrendű angol anyagból szerkesztve! Felülmulhatatlan tartósság! Ezek jellemzik az 52 év tapasztalatai alapján

Charles BURRELL et Sons Limited Thetford, Norfolk Anglia által függőleges kötélorsóval gyártott gőzekéit.

Költségvetéssel, szakszerű felvilágosítással szolgál Magyarország és a Balkánállamok vezérképiselete:

A „NEMZETI PÉNZVÁLTÓ R.-T.“ parcellázó osztálya
BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR I. (Haas-palota.)

Mindenemü kiváló csiraképességü eredeti quedlinburgi répamagvak. Parcellázásra alkalmas birtokokat veszünk. **Gőzekemiveléseket** arra alkalmas területeken, úgy szántást, rigolirozást és mindenféle talajmivelést is elvállalunk.

GRAEPEL HUGÓ, Betéti Társaság

malomépítész, gép- és rostalemezgyár, Marschall Sons & Co. Ltd. vezérigynöksége
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 40-46. sz.

Ajánlja páratlan szab. lemeztörekrostait

bármely rendszerü eséplőgéphez, a meglévő fakerethe illeszthető. Tartósabb minden más törekrostánál. Magvesztőséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 drbnál több kifogástalan használatban. Kívánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

Elsőrendű gyártmány! Kevés égőanyagfogyasztás!

Teljes jótállás!
 Kedvező részletfizetés!
 Mérnök látogatás díjtalan!

Szállítunk: benzín-, nyersolajmotor és gőzoséplőszerevényeket, magánjáró motorokat, mindennemű mezőgazdasági és ipari gépeket, mérlegeket, malom-, szeszgyár- és téglagyárberendezéseket, elvállaljuk ezek tervezését és felépítését legolcsóbb árak mellett.

Központi Gépforgalmi Vállalat
 Kerschbaum és Társai
 Budapest, VIII., József-körút 43. sz.
 Raktár IX., Soroksári-út 51. szám.
 Kérje előnyárjegyzékünket. 546

Fertőtlenítsé

a ló-, szarvasmarha-, sertés- és tyúkistállót, ugyiszinte a tehenészet üzemi eszközeit, sajtgyárat és szeszfőzdét

Formaldehyd 40% Union-nal.

Alkalmazása kényelmes és gyors, hatása erős és biztos. 0000

Használati utasítások, próbák és árlapok bárkinek rendelkezésére állanak. 00000000

Union Aktiengesellschaft für chemische Industrie
 WIEN, VI., GETREIDEMARKT 7. 5641a

Gazdasági nyomtatványok

legelőnyösebben beszerezhetők a „Patria” iródművállalat és nyomdai r-társ. nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. (Köztelek.) Árjegyzéket kívánságra készséggel küldünk.

A bronzall kiállításán GRAND PRIX

BRONS-MOTOR

Méret-országban 10.000 Márkás első díj

A Diesel-motor legtökéletesebb ujitása.
 A leggyorsabb szerkezet motor.

Minden pillanatban üzemre kész. Nincsen gyújtó készüléke. Nincsen légszivattyúja.

A leggyorsabb és legtökéletesebb magas nyomású nyersolajmotor. A lóerőtől kezdve minden nagyságban.

A legolcsóbb üzemű motor.

Laurin és Klement R.-T. BRONS-motorgyárának vezérképviselője
 CSILLAG SÁNDOR Budapest, V., Országház-tér 4. sz.
 (Zembee az Andrássy-azoborral.) TELEFON 178-39

Villamos világítás saját teleppel

nyersolajmotor-üzemre gazdaságok, kastélyok stb. részére.

Szivattyutelepek. 478

Oleó árak. Gyors szállítás. Legolcsóbb üzem.

ELEKTRA villamos és erőtelepeket építő r-t. Budapest, VI., Gyár-utca 11/K.

Fa- és házigomba ellen

egyetlen bizonyított szer a : **SERPULIT.** Fővilágosítást adó és írásban ad a

SERPULIT R.-T. BUDAPEST, VII., Telefon: Baumjancsich-utca 12. 81-80.
 Prospektus és használati utasítás ingyen és bérmentve.

GŐZEKEALKATRÉSZEKET, minden egyéb gazdasági gépalkatrészt,

kovácsolható lágyvasöntvényt, Temperaczelöntvényt, szürkeöntvényt, **ökörpátkót** a legjobb minőségben szállít a

Hazai kovácsolható vas- és aczelöntvénygyár
WERKNER ARTUR
 UJPEST,
 Váci-út 39. szám.
 TELEFON 65-20. 5907

Czementfedőcserépgyártógépek,
Betonürtőmbgyártógépek,
Czementfalazótéglagyártógépek,

Formák: csatornázási, alagesővek, betonoszlopok, stb. gyártására.

Kötörők. Hengerművek.
 Betonkeverőgépek.
 Czementlapsajtólok.

Dr. Gaspary & Co., gőpgyára,
 Markranstädt, Leipzig mellett.
 Kérjük gyárunkat meglátogatni. 262. számú árjegyzék ingyen.

SCHICK HENRIK Eszék, Szlavónia

ajánl tölgy-talpfákat és kitérő-fákat, mezel és ipari vasutak létesítéséhez 1 métertől 140 nagyságig. Árak megegyezés szerint minden vasuti és hajóállomásra. 817

MALOM BERENDEZÉSEKET

LEGMODERNEBB KIVITELBEN GYÁRT

BUDAPESTI GÉP MALOM és AUTOMOBILGYÁR RESZVÉNYTÁRSASÁG
 VI. VÁCZI-ÚT 141
 ÁR JEGYZÉKET INGYENKÜLD

A gróf Kolowrat-féle uradalomnál Teintzli (Böhmen) állandóan tiszta

simmenthali tenyészvikák

jutányosan eladók

5957

A Könyvpiacz szenzációja

OLCSÓ JÓRAI

Egy-egy szám ára 40 fillér.

ANAGY KÖLTŐ LEGSZEBB ALKOTÁSÁIT BÁTULATOSAN OLCSÓ ÁRÉRT, DE TETSZETŐS KIÁLLÍTÁSBAN TESZI HOZZÁFÉRHETŐVÉ ER AZ ÚJ KIADÁS, MELY A MAGYAR IRODALOM LEGÉRTÉKESEBB DRÁGAKÖVEIT JUTTATJA EL AZ OLVASÓKÖZÖNSÉG LEGÉRŐSEBB RÉTEGEIBA.

Most jelent meg:

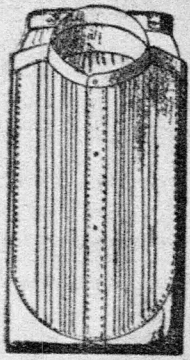
51. Anekdotakönyv. I. sor.	40 K
52. Kalandos históriák	40
53. A jó öreg aszony	40
54-55. Három királyok csillaga	80
56-60. Egészívő asszonyssziv	2

Eddig megjelent:

1. Az egyhússzasos leány. - A nagyapó várkastélya	40 K
2. A dagóli torony. - Bosszu a tulvülagon	40
3-4. A sárga rózsza	80
5. Az ezertteddik éjszaka	40
6-8. Péter Péter	40
9. Ne hagyj magad	1,30
10. A fekete sereg	40
11-12. A osigánybáró	80
13. Párhaj Istennel. - Az utolsó kacsoj	40
14. A vén emberek nyara. - A terezzse	40
15-16. Az apja fia	80
17-20. Bálványos vár	1,60
21. Még sem lesz belőle tekintetes asszony	40
22. A osigák regénye	40
23. A fránya hadnagy	40
24-25. Rendkívüli nők	80
26-30. Egy játékos, a ki nyer	2
31-43. A löcske fehérasszony	6,20
44-46. Az északi pótusig	1,20
47. A jeditul rab. - Vanderguld ur	40
48. Az utolsó mór királyok	40
49. Kassári Dániel	40
50. Száz leány egy rakason. - Két lóg-hajós	40

HAVONTA 10 SZÁM JELENIK MEG.

Megrendelhető a „Patria” r-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Minták kívánatra bérmentve.

Férfi fehérneműeket

készít és magánfeleknek is legolcsóbban szállít:

5704

WEISZ ÉS HEIMLER

vászon- és fehérnemű cég ipartelepe

„Pozsonyban.”

SZŐLŐMOLY IRTÁSÁRA

legmegfelelőbb és legolcsóbb permetezőanyag az „Universal”, mely-lyel bármely rovarit biztos sikerrel lehet pusztítani. Sem a növénynek, sem az emberi szervezetnek nem árt, mert sem mérlegtartalma, sem maró tulajdonsága nincs.

Elismert legjobb vértetű irtószer.

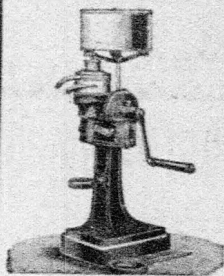
Frappáns hatása abban nyilvánul, hogy a szőlőmoly hálóját sa vértetű-gyapottakaróját hirtelen feloldja, miközben a permetezőanyagból fejlődő erős gázak a rovarit azonnal megölik. **1 hektoliterre való anyag ára 3 Korona.** — (Nagybirtokoknak külön költségvetés adatik.) **Hatásáért garanciát vállalunk.** Gyártja és forgalomba hozza:

„Universal” vegyészeti labororium Budapest, IX, Rádai-u. 24.

Ugyanitt készül speciál a szőlőmoly, azonkívül a vértetű irtására szolgáló permetszóró. Az előbbi áca könyöksővel 2.— korona, az utóbbi könyöksővel 1.50 korona. Bármely permetszóra rászerezhető.

Vermorel rendszerű permetszóró külön méret. Ezek alkalmazása igen ajánlatos, mert 35% anyagmegtakarítással jár. Gazdaságos permetezés czéljából nélkülözhetetlen!

5575

„Apollo”

tejlefőlőző- és tej-tisztítógépek.

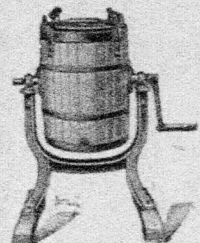
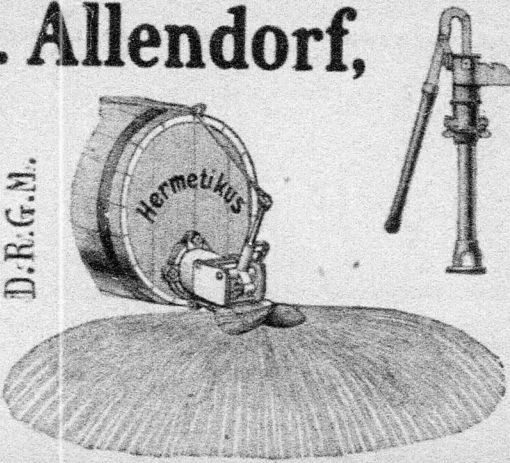
Apolló-Werk C. Allendorf,

G. m. b. H.,
Gössnitz 37. S. A.

5877

MOLNÁR ÉS PINTÉR

vezérképviselői:
czégnél,
Budapest, V., Akadémia-u. 8.

„Viktoria”

vajhordók és vajgépek.

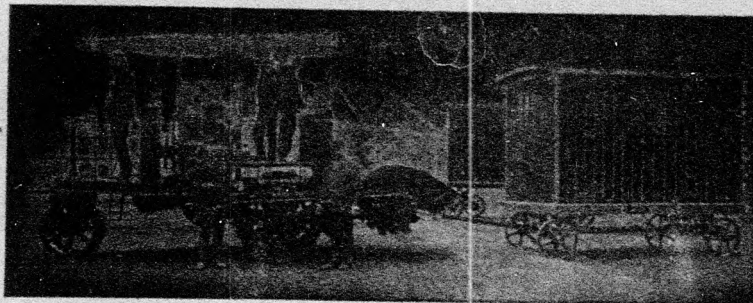
KŐSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MOTOROS TALAJMŰVELŐGÉPGYÁR R.-T. BAJA

Központi iroda: Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

A Kőszegi-féle szab. motoros talajművelőgép

bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, aminőt eddig csak a kertész tudott előállítani.
2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj.
3. Ideális trágya-alászántás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával.
4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekével.
5. Nem kell se henger, se borona, se rögtörő.
6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána.
7. Legalább 30—50%-kal nagyobb terméshozam (voltak 1910-ben 100%-os terméstudbbletek is).
8. Őrlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitűnően alkalmas.

814

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gr. Széchényi Emil Vajsza, gróf Hunyady József Kéthely, gr. Wenckheim Frigyes Pta-Szöllős, báró Bánffy Ferencz Karácsonyfalva, Máár Zoltán Alattyan, Rakovszky Antal Kocsócz, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendréd, Zathureczky Károly, Hangács, Razgha Ernő Hontkiskő, Pannonhalmi főapátság Kismegyér, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Murkács, báró Sennyey Béla

Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygeresd, dr. Goszthony Mihály Bárdibükk, gr. Pejaacevics Tivadar Nasiceze, M. kir. állami ménesbirtok Bábolina, Gazd. Akadémia Debreczen, gr. Serényi Béla Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban.
Német-, orosz- és Franciaország, Románia, Egyiptem, Kanada, Argentína és Chile részére gyártást engedély adva Heinrich Lanz czégnél, Mannheim.

Kos-eladás.

A hercegi eredeti electoral-negretti és rambouillet törzsnájában **tenyészkosok** eladó. **Fürstlich Löwenstein'sche Zentralverwaltung, Haid, Westböhmen.**

5821

„RAPID“ A „RAPID“ műtrágyaszóró-készülék

kézi műtrágyaszóró készülék

szabályozható szórókanállal. 41715. sz. szab.

Fischl V. gazd. intéző ur alapos, szakszerű kísérletezés után találta fel. A kézzel való szórással szemben a „RAPID“-nak előnye, hogy a munkás kezét és ruháját nem támadja meg; a használatban levő nagy gépekkel szemben a „RAPID“-előnye az olcsó ár, egyszerű kezelése az, hogy a „RAPID“-dal egy ember naponként 7-8 holdat vetőlépésben haladva, kényelmesen beszórhat. További előnye a „RAPID“-nak, hogy az esőtől felzárított talajon is lehet vele dolgozni, míg a nagy szórógépekkel nem lehet közvetlenül az eső után a talajra menni. A „RAPID“ beállítható szórókanállal az elszórandó mennyiség pontosan szabályozható. Ár Budapesten darabonként **48.- korona.** Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál és mindennemű műtrágyákat, **szuperfoszfátot, chilisalétromot, 40%-os káilitrágyasót stb.** a legolcsóbb napi áron ajánl.

WEISZ JAKAB a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet és a szabadkai műtrágyagyár képviselője.

Budapest, II., Rózsadomb, Urge-utca 12. Telefon 42-78.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Alakult 1900. Budapest, VIII., Baross-utca 10. Alakult 1900

Biztosítási alap: Alapítványok a kormány hozzájárulásával 2.488.780 K. - f
Tartalékok 2.819.596 „ 25 „

		Összesen	
1901. évi fölösleg	90.349 K - f	1907. " "	41.877 " 32 f
1902. " "	59.782 " 20 "	1908. " "	81.088 " 76 "
1903. " "	109.331 " 73 "	1909. " "	106.589 " 64 "
1904. " "	72.438 " 23 "	1910. " "	120.164 " 38 "
1905. " "	61.730 " 60 "	1911. " "	148.378 " 16 "
1906. évi felesleg	39.243 K 65 "		

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módosatok szerint. Az fizetkedményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi Bizletfelelősközlésből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt legok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi fizetfelelősközlés határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, valamint 1910. évi fizetfelelősközlés pedig tartalékainkat gyarapították. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ímét a szövetségünk fogneki biztosítást, tíz százalékos díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819.596-25 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselőnk közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye

A „GONDVISELÉS“ ORSZÁGOS KÖZPONTI SEGÉLYZŐ TÁRSULAT

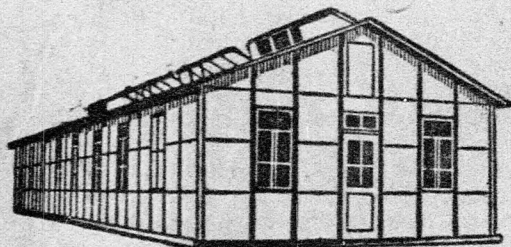
utján 100 kor.-tól 1000 kor.-ig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 kor.-ig terjedhető, leánykiadásait (önállóság) segélybiztosítások eszközölhetnek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben 5-10 helyi csoportok szervezhetők jótékony célú munkákkal. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-u. 20.

„HERKULES“ ÉPÍTŐ ÉS MŰSZAKI BETÉTI TÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 19.

TELEFON 126-41.

TELEFON 126-41.

Épít szíjjelvezethető és szállítható vasvázás lakóházakat, járványkórházakat raktárakat, műhelyeket, vadászlakok és egyéb épületeket saját rendszerük szerint gyönyörű és olcsó kivitelben.

Rajzok és költségvetések bárhova díjmentesen rendelkezésre állanak

A budapesti vas- és fémpipari kiállításon a nagy állami aranyéremmel kitüntetve.

≡ Czementipari gépeket, ≡

betoncsőformákat, színes ezementlapprést gyárt és teljes ezementgyárakat berendez

Hazai Fémlemezt és Czementipari Gépgyár R.-T.

BUDAPEST, VI. kerület, Tassi-utca 66. szám.

Telefon 93-13.

1267

Telefon 93-13.

Hizott ürület

megvételre keres

Zadák József sertésbizományi irodája
Budapest, VIII., Népszínház-utca 17.

5874

Fehér csillagfürt (lupinus albus) vetőmag

kitűnő átvetemény a kalászosok után zöldtrágyázás céljaira. Addig, amíg a készlet tart kapható kiváló minőségű 1911. évi termésből 18 koronás 100 kilogrammonkénti árban, helyt Hatvan. Kérdezősködések, ugyancsak zsak- és pénzküldemények a **hatvani czukorgyár** címére **Hatvan** intézendők.

5850

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban

Budapest, IX. ker.

Üllői-út 25. (Köztelek)

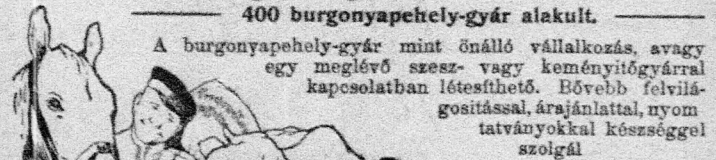
Egy új ipar a mezőgazdaság számára a burgonya legcélszerűbb értékesítésére.

Mezőgazdák

alapítsatok burgonyaszárító-berendezést és gyártsatok burgonyapelyhet!

A burgonyapelyhely a legjobb erő- és hizlító takarmány.

Németországban a legutóbbi 4 év alatt körülbelül 400 burgonyapelyhely-gyár alakult.

A burgonyapelyhely-gyár mint önálló vállalkozás, avagy egy meglévő szesz- vagy keményítőgyárral kapcsolatban létesíthető. Bővebb felvilágosítással, árajánlattal, nyomtatványokkal készséggel szolgál

Schein Gyula
magánmérnök
Budapest, IX. ker.
Lónyay-utca 25.

Bérletek: Fejér megyében czukorgyár mellett 812 hold. Nógrádban 1230 hold. Nyitraiban 2500, 3400, 2000 hold. Somogyban 4320 hold. Vas megyében 6000 hold.

Alkalmi vétel: Eladó családi okok miatt egy 352 m. holdas földbirtok Wien-Budapest közti szögben, holdanként 600 K. Vasút 4 km.-re kövesút mellett, 6 szobás uriak, lankásan dombos, mindent termő jó földek. Tavalyi termés 9 vagon gabona, azonnal átvehető.

Parcellázásokra

vételre alkalmas földbirtokok minden nagyságban az ország bármely vidékén eladásra nálam előjegyzésben található. Ugyancsak vadász- és erdőbirtokok. Bérleteket keresek. Földbirtokok vételét, jelzálogkölcsönök szerzését, konvertálását elvállalom.

Csak közvetlen felekkel tárgyalok.

5518
Telefonszám 158-96. **Nárai Náray Géza,**
József cs. és kir. őtensége nyug. uradalmi intézője
Interurban. Budapest, I., Logodí-u. 55., I.

Több millió korona

Áll most rendelkezésünkre előkelő pénztintézettől

földbirtokosok részére

első helyü törlesztéses kölcsönök czéljaira. A pénztintézet szakembere által a helyszínen megállapított valódi becsérték 2/3 részéig lesz a kölcsön megszavazva és bekezelés után

azonnal folyósítva.

Feltételek oly kedvezőek, mint jó pénzügyi viszonyok mellett. Szükséges okmányok: Hiteles telekkönyvi másolatok és kataszteri birtoklevelek. Részletek felvilágosításra érdekelteknek készséggel és díjmentesen szolgálunk.

FRANKL ADOLF banküzlete,

Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (sz. sajjal ház). Telefon: 25-40.

Eladásra (megbízásból) ajánlunk

300 drb jármos ökört,
300 „ 1/2 éves borjút,
10,000 „ süldőt,
4,000 „ juhot

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFOGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kolozsvár, Deák-Ferencz-utca II. Telefon 619.

932 holdas birtok kiadó

együtt után következő 4 évig 1912. október 1-től. A birtok Csongrád megyében, Nagymágocs község határában fekszik. 636 hold szántó és 296 hold legelő és kaszáló. Érdeklődők forduljanak Mandel József főintézőhöz, Békés-Csaba, Perényi-utca 8. szám. 5866

Megvételre keres

mindenkor a legmagasabb napiár szerint, avagy bizonyítványi átvételre is átvész bármely kicsiny vagy nagyobb mennyiségben és pedig: zöldmandulát, egrest (piszkót), cseresznyét, meggyet, kajszinbarackot, szóval mindenféle gyümölcsöt, ugyintén konyhakerti veteményeket és pedig: ugrókat, zöldpaprikát, tököt, spárgát, zöldbabot, zöldborsót stb. mindenfajta termékeket. Szíves ajánlatokat kér „AGRICOLA“ magyarországi fajgyümölcs és termények kiviteli üzlete Budapest, IX., Lónyai-utca 9. Telefon: 136-02. Sürgőnyezim: Arachyd Budapest. 5426

ELADÓ

16 darab kiváló szép, tisztavérű, juniushan malacozó, kétéves yorkshire kocza és két kan különként I korona 70 fillérért. Bővebb felvilágosítással szolgál a fornai gazdaság felügyelője Csákvár, Fejér megye. 5860

Eladó birtokok:

- 150. Arad megye, 1650 m. h., v. á. 8 km. Sik, kötött vályog két tagban, mind szántó. Házak, kereles. Szép uralak parkban, jó gazd. épület. Azonnal átvehető.
- 152. Baranya megye, 570 m. h., v. á. 18 km., most épülő vasúttól 1 1/2 km. Sik, fekete gyümölcsös, előnyös megterheléssel szőlővel azonnal leköthető.
- 153. Bars megye, 230 m. h., v. á. helyben. Sik és dombos, kötött talaj, 78 h. szántó, 11 h. rét, 88 h. legelő, 100 h. erdő. Uralak, gazd. épület. Azonnal átvehető.
- 40. Békés megye, 520 m. h., v. á. 1/4 óra, 40 h. ákáczerdő, 40 h. lucernás, 10 h. szőlő, többi l. r. szántó. Uralak, tiszt lakás, jó gazd. épület. Azonnal átvehető.
- 159. Borsod megye, 1150 m. h., v. á. 6 km. Dombos, agyagos, 500 h. szántó, 67 h. rét, 46 h. erdő. Szép lakás, jó gazd. épület. 500 hl. kontingens engedélyre. Azonnal leköthető.
- 42. Fejér megye, 1700 m. h., v. á. 8 km. Sik, vegyes homok, caupa l. r. szántó. Jó lakás, gazd. épület. Bérlet feloldható és birtok azonnal átvehető.
- 67. Fejér megye, 1600 m. h., v. á. helyben. l. r. Sik, fekete agyag, 470 h. rét, humusz és turfa, többi szántó. Uj uralak, külön tiszt lak, jó gazd. épületek. Saját kezelés. Azonnal átvehető.
- 115. Fejér megye, 275 m. h., v. á. 20 p. Sik és hullámos, 4 h. termő szőlő és 6 h. kaszáló kivételével l. r. fekete szántóföld. Lakás és gazd. épületek. Kedves terhek. Azonnal átvehető.
- 145. Fejér megye, 300 m. h., v. á. helyben, Budapesttől 30 km. Sik, vegyes homok, jó lakás és gazd. épület. Azonnal átvehető.
- 132. Fejér megye, 1630 m. h., v. á. helyben. Sik és hullámos, kötött talaj. 1212 h. szántó, 127 h. rét, 167 h. legelő, 70 h. erdő. Szép kastély parkban, jó gazd. épületek. 65 k. h. dohányengedély. Azonnal átvehető.
- 163. Fejér megye, 500 m. h., v. á. 3/4 óra. Sik és hullámos, kötött talaj, 60 h. legelő, többi szántó. Uj modern kastély, gazd. épületek bőven. Azonnal átvehető.
- 138. Hont megye, 127 m. h., v. á. 16 km. Sik és hullámos, kötött talaj, 100 h. szántó, többi jó kaszáló, erdő és kert. Uralak, gazd. épület elegendő. Azonnal átvehető.
- 160. Komárom megye, 570 m. h., v. á. 3 km. Sik, kötött fekete föld, 80 h. termőszőlő, l. r. szántó, 12 szobás kastély 16 holdas parkban. Gazd. épület bőven. Azonnal átvehető.
- 134. Komárom megye, 500 m. h., v. á. helyben. Sik, caukorépföld. Uralak. Elegendő gazd. épület. Azonnal átvehető.
- 118. Nógrád megye, 4275 m. h., v. á. 4 1/2 km. Sik és dombos, kötött agyag, 1600 h. szántó, föld, 800 h. vágható tölgyerdő, 1200 h. cseresznyés erdő, 130 h. rét 800 h. erdő. Uralak, gazd. épületek. Azonnal átvehető.
- 115. Nógrád megye, 2872 m. h., v. á. 3 km., dombos, kötött agyag, egy tagban, négy majorban, 1400 h. szántó, 8 h. termőszőlő, 206 h. rét, 168 h. legelő, 1100 h. erdő, ebből kaszáló 290 h. Uralak, gazd. épület bőven, saját kezelésben. Azonnal átvehető.
- 143. Pest megye, 580 m. h., v. á. 3 km., Budapesttől 30 km. Sik és partos, agyag, 427 h. szántó, 8 h. kert, 13 h. termőszőlő, 50 h. legelő, 12 h. lábaserdő. Kastély parkban, külön lakás és gazd. épület bőven. Két évvel ezelőtt épült szeszgyár 420 hl. kontingenssel. Kiváratra szomszédos 600 holdas erdővel kiegészíthető, utóbbiban nagyszériu kastély. Azonnal átvehető.
- 158. Pest megye, 322 m. h., v. á. 15 p. Sik és hullámos, 80 h. szőlő, többi szántó. Szép fenyves-erdő. Kastély, gazdasági épületek. Azonnal átvehető.
- 98. Somogy megye, 5400 m. h., v. á. 1 1/2 km. Sik, részben hullámos, kötött homok, 1000 h. szántó, 14 h. kert, 513 h. rét, 22 h. szőlő, 1350 h. legelő, 1700 h. nagyszériu lábaserdő. Uralak és gazd. épületek. Saját kezelésben, azonnal átvehető.
- 121. Somogy megye, 290 m. h., v. á. helyben. Sik fekete föld, 223 h. szántó, 40 l. rét, 10 h. erdő. Uralak, gazd. épület bőven. Kedves tiszt lakás mellett feltételek mellett azonnal átvehető.
- 65. Szabolcs megye, 400 m. h., v. á. 5 km. Sik, részben hullámos kötött homok. Caupa kezelés. Azonnal átvehető.
- 86. Szatmár megye, 365 m. h., v. á. helyben. Erdőbirtok, többnyire tölgy, gyertyán, bík, kedvező terhekkel azonnal átvehető.
- 89. Veszprém megye, 470 m. h., v. á. 5 km. Sik, agyag, 315 h. szántó, 147 h. legelő. Uralak gazd. épületek. Kevés pénzért azonnal átvehető.
- 78. Zala megye, 470 m. h., v. á. 3 km. Sik, buzatermő, 427 h. szántó, 28 h. rét, többi gyümölcsös, park, helység. Kastélyszériu 8 szobás uralak. Saját kezelésben, azonnal átvehető.
- 83. Zala megye, 900 m. h., v. á. mellett. Sik, részben dombos agyag és barna homok, 630 h. kiegészíthető szomszédos 60 h. szántóval és 20 h. réttel. Azonnal átvehető.
- 87. Zala megye, 1000 m. h., v. á. 3 km. Sik és hullámos, kötött föld, 800 h. szántó, 70 h. tölgyesű uralak, gazd. épület. Azonnal átvehető.

Bérbeadó birtokok:

- 92. Bácsbodrog megye, 523 m. h., v. á. mellett. Sik, l. r. fekete föld, 688 h. szántó, 117 h. legelő és kaszáló. Bértilakás, gazd. épület. Azonnal vagy szeptember átvehető, 9-10 évre.
- 130. Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye, 1500 m. h., v. á. helyben. Sik, kötött fekete homok, ban. Gazd. épület bőven. Két majorban, egy tagban. Saját kezelésben. Azonnal átvehető 10-15 évre.
- 165. Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye, 977 m. h., v. á. helyben. Sik, fekete szikmentes lakás, jó gazd. épület. Saját kezelésben, azonnal átvehető hosszabb időre.
- 144. Komárom megye, 400 m. h., v. á. 2 km. Sik, kötött talaj. Bértilakás, gazd. épület. Halál-est folytán 18 évre előnyös bérlet, azonnal átvehető.
- 119. Nógrád megye, 4360 m. h., v. á. 4 km. Sik és dombos, kötött agyag, 1600 h. szántó, 800 h. vágható tölgyerdő, 1200 h. cseresznyés erdő, 130 h. rét, 880 h. legelő. Bértilakás, gazd. épület. Azonnal átvehető 10-15 évre.
- 106. Pest megye, 1960 m. h., v. á. 5 km. Sik, kötött fekete talaj, 700 h. szántó, 519 h. kaszáló, bérlet szerződés. Azonnal átvehető.
- 129. Pest megye, 10367 m. h., v. á. mellett. Sik, kötött talaj, 5500 h. szántó, 4450 h. rét és legelő többi adoménos. Bértilakás, gazd. épület bőven. 14 évre, 1914 jan. 1-re kiadó.
- 157. Pest megye, 550 m. h., v. á. 3 km. Sik és dombos, agyag, 427 h. szántó, 8 h. kert, 13 h. Két évvel ezelőtt épült szeszgyár, 420 kb. kontingenssel. Bértilakás és gazd. épület bőven. azon hatáiban 300 m. h. szántó bérletével kiegészíthető.
- 108. Zólyom megye, 934 m. h., v. á. mellett. Sik és dombos, kötött talaj, 467 h. legelő és erdő, hosszabb időre azonnal átvehető.
- 100. Zólyom megye, 1866 m. h., v. á. a birtokon. Sik és dombos, kötött talaj, 666 h. szántó, 133 h. rét, 1166 h. erdő és legelő. Bértilakás és elég gazd. épület. Tehenészetre és juhtenyésztésre igen alkalmas. Hosszabb időre azonnal leköthető.

Ezen eladásokra és bérletekre vonatkozó ügyek közvetlen lebonyolításával az **ONIGE. ÜZEMI SZAKOSZTÁLYA** (Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 8. szám.) van megbízva, ahová az érdeklődők megkeresése az üzemi osztályra címelve intézendők.

Gazdaságok vizellátása

motoros szivattyúval! A motor **takarmánykamra-üzemhez, darálásához, villanyvilágításához** stb. is használható! **Egyszerű kezelés!** Olcsó ár! Azonnali szállítás!

ELEKES ES TÁRSAI okl. gépészmérnökök
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 4.

Telefon
102-24

A „MISKOLCZI HITELINTÉZET” áru- és terményraktáiraiban az ezidél

XX-ik évi gyapjuvásár

beraktározással egybekötve 1912. évi június hó 12. napján tartatik. Részletes felvilágosítással szívesen szolgál

5801

a „Miskolczi Hitelintézet” igazgatósága.

Egészséges, bőtejelő, eredeti jeverlandi és keletfrieslandi fajtehének, valamint bikák

szállítására ajánlkozik
W. KÖSTER tenyésztő,
a Budapesti Közp. Tejcsarnok Szöv. szállítója,
a jeverlandi tenyésztők egyletének közvetítője
TYEDMERSWARFEN, u. p. Tettens (Jeverland) Oldenburg nagyhercegség.

5 drb tehene ki van állítva a budapesti állatkertben, a tejcsarnok istállójában.

Mezei vasutak gyára

ORENSTEIN és KOPPEL, BUDAPEST.

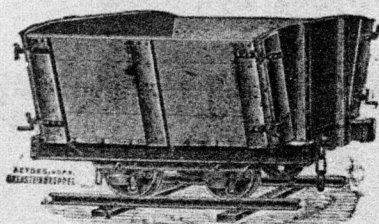
Iroda: Andrássy-ut 102. Gyár: Pa-Szt-Lőrincz nyar. Budapest mellett.

szállítanak és gyártanak

vágányokat, váltókat, fordítókorongokat, répszállító- és vasbillenő-kocsikat, mozdonyokat.

Vállalnak: mezőgazdasági és szabványos csatlakozó vágánytervezést és teljes építést.

Állandó raktár használt anyagokban.

Költségvetések díjmentesen.

Eladó birtokok!

Vágvölgyében kb. 800 hold prima szántóbirtok igen szép beidséggel, 5% tiszta jövedelem biztosítatik. A birtok a vételár 50%-ával van megterhelve.

Dunántul kb. 600 m. h. igen csinos urilak, vasutállomástól 5 percnyire. Ára mindennel együtt 500.000 korona.

Gömörben kb. 1500 m. h., melyből 40% mezőgazdasági terület, 60% erdő. Vasutállomás mellett. Ára mindennel együtt 560.000 korona. Bővebb felvilágosítást csakis közvetlen verőknél ad

röjtöki **BAUER ANTAL**
földbitokközvetítő inodja
Budapest, VIII., Baross-utca 4.

Telefon: 166-66.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állagigógyászati eszközeiben való működés, kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Wien mellett.

Képes árjegyzéket ingyen és hórmentve.

Kwizda-féle korneuburgi marha-por

Értendő azor lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 80 év óta a legjobb istállóban használatban, étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-por
csak az orv. árjegyzéki valódi

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész
Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

NÁD

BENEDEK MÁTYÁS és FIA FAKERESKEDŐ CÉG
ÉRMIHÁLYFALVA

NÁDTELEPE ÉRMIHÁLYFALVÁN

szállít elsőrendű fedő-, stuktur- és szegőnadat. Elvállalunk dohánypajta-építéseket. Nádunk két helyen dróttal vagy egyéb erős anyaggal kötözve és egyforma méretű kékvekben szállítatik. 1439

AKRUSTIN

szagtalan - nem gyúlékony

VÉDOMÁZOLAT GÖZKAZÁNOK BELFELÜLETEIRE,
MEGAKADÁLYOZZA A KAZÁNKÓ MEGNEMÉNYEDESET.

Jelöl minden kazán tulajdonos ki kazánját kímélni és az üzemi költségeket csökkenteni akarja alkalmazzon kizárólag

AKRUSTIN

LUZ EDE és TÁRSA, BUDAPEST
VILÓRNAGY-UTCA 4.

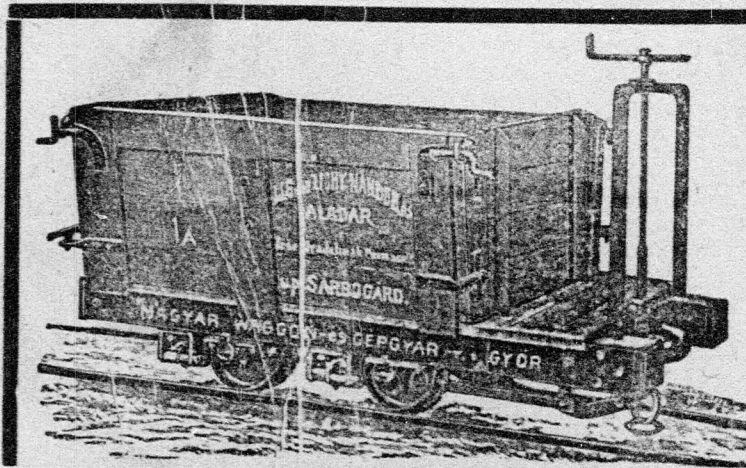
Fajtiszta Yorkshirei

kiválasztott anyagból tenyésztett és gyönyörűen kifejlődött 80 darab **kéthónapos malacz**

jutányos áron eladó.

Kenyérmezői uradalom, Kenyérmező-major Esztergom megye.

5876

Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.

Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítóköröngök, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása új és használt állapotban, több évi részletfizetésre is.

Nyomjelzés, tervezés, építés!

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., GYŐR keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.

Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytárs. Keskenyvágányu Vasutosztály

Budapest, V., Váci-körút 32.

400—500 drb yorkshirei, berkshirei vagy westfáliai húsertéseket éven aluliakat, 4 hónapra

tejhizlálásra

jutányosan elfogadunk. Vészen átment yorkshirei süldöket megvételre keresünk. Megkeresések Erdélyi Testvérek Budapest, V., Palatinus-palota 4/D. czimzendők. 5849

Birkacladási hirdetmény.

Alulírott gazdaságban kb. 1200 darab már évtizedek óta ram-bouillet kosokkal javított

fésüsanya- és hozzávaló kosok eladók.

A nyáj minőségéről felvilágosítást ad Szilágyi János, a nyáj osztályozója, lakik: Pécs, Nagy Flórián-utca 16. A juhok megtekintethetők Farhas Bertalannál, posta, vasút és távirteleállomás: Homokszentlőrincz. 5834

Eladó uri birtok.

Alföldön, Budapesttől 160 kilométerre egy 540 m. holdas, vasutállomás mellett fekvő, épületekkel dusan ellátott, házilag kezelt prima birtok, melyből 460 hold szántó, a többi legelő, holdanként 800 koronáért eladó. Esetleg budapesti házért, vétéssel, teljes felszereléssel azonnal elcserélendő. Czim a kiadóban. 5847

Tenyészbikák

tisztavérü simmenthali 1½ évesek eladók Lajos bajor herczegné ő kir. fensége sárvári uradalomban. 5859

Elsőrendü tenyészetből eladó törzsjuhászat:

Bérlet lejáratára folytán eladásra kerül Szilágyi János

országszerte elismert szaktekintély által osztályozott és felügyelete alatt álló birkaállomány:

A baranya-szentlőrinczi uradalomban (posta és vasuti állomás Baranya-Szentlőrincz) eladó 320 darab nagytestü, merino-precoce 2—4 éves tenyészanya és ehhez szükséges megfelelő tenyészkos, továbbá 250 drb fésüs hasonkoru tenyészanya és hozzá szükséges megfelelő tenyészkos.

Az alsólendvai uradalomban (posta és vasuti állomás Alsólendva, Zalam m.) 500 drb nagytestü merino-precoce 2—4 éves tenyészanya s ennek 1—2 éves ivadéka.

A simongáti uradalomban (posta és vasuti állomás Nagyatád, Somogy m.) 250 darab 2—4 éves finomgyapjas (hochprima) merino tenyészanya a hozzá szükséges megfelelő kosokkal.

Szíves megkeresések fentnevezett uradalmak illetékes számtartóságához intézendők. A megtekintésre érkezők kívánságára a fenti állomásokon kocsik áll rendelkezésre.

**ipari
utak.**

k, keskeny-
a uj és
tésre is.
s!
T., GYÖR
beadása.
Vasutasztály

eladók.

áj osztályozója,
tők Farkas
tlőrincz. 5834

ák

jos bajor
mában.

Elvállaljuk

gazdasági vasutak

teljes **Kiépítését** és hozzá-
tartozó anyagok **szállítását**

Allandó nagy raktár új és hasz-
nált iparvasuti anyagokban !!

Vétel, eladás, bérbeadás!

KISVASUTI FORGALMI R.-T.
BUDAPEST,
V., Kálmán-utca 24. sz.
Telefon: 113-80.
113-81.

Zechtvieh-Etablissement
Baró Winnersperg Egon,
Laxenburg bei Wien.

Szállítok legjobb minőségű
tenyésztés- és haszonállatot,
ugyszintén lovakat, juhokat,
kecskéket és mindenféle

fajú sertést. Szpecialista mindenféle angol faj: **Shor-
thorn, Linkolnshire, Hereford, Sussex, stb.,**
ugyszintén az összes altáji fajok (**Ostfries, Weser,
Wilster stb.**) bevitelében. Kivitele és behozatala az
összes belföldi alpesi fajnak (**simmenthali, svájci,
montafoni pinzgau** stb.). Számtalan elismerőlevéllel
rendelkezem. Szállítottam Ausztria, Magyarország, ugy-
szintén a külföld legnagyobb uradalmainak. 5018

**C. Richter's
Adler-Apotheke**

Wels (Felső-Ausztria)

orvosi-, drogéria- és egészségügyi
üzlet. Nagyban. Kicsinyben.

Állatorvosi szerek különleges üzlete.

Ajánlja az állatorvos uraknak bizománya a legjobbnak
elismert, valódi angol állatgyógyászati készítményeket
William Stevens állatorvostól, London,
(az angol udvar szállítója) különösen
Gintment, Radlan, Dural, Stevens, White Embrocation stb.
Ezenkívül az összes állatgyógyászati cikkek és állat-
orvosi szükségleti tárgyaknak, mint szülést elősegítő dr.
Keller Károly tanár után, garatcsövek, előesési kötelé-
keknek beszerzési forrása is.

Az összes etéril-oidatok bórallati hűsége, a
különböző laboratóriumok összes organikus és szerv-
preparátumai, Merck E. ország Darmstadt, minden állat-
orvosi preparátuma, az összes vegyi anyagok és
utenszák vegyi és mikroszkópius vizsgálathoz. Ezet-
savas Tonerde-pasztilák (slain). 5797

Eladási helye:
Kreiser eredeti Bacillol-készítményeinek
Ritzer állatorvos szerint,
Trommsdorff eredeti Bissulin-készítményeinek,
ugyszintén az összes fertőtlenítő szerek-
nek, készületeknek, sebészeti- és hasz-
nálati tárgyaknak.

Mindenemű hatásos állatorvosi készítmények.
Állatorvosi házi gyógytárak berendezése.

LEGOLCSÓBB ÁRAK ÉS FELTÉTELEK!

Álla orvosi ártapjain,
ugyszintén nagy képes könyvjegyzékemet az állat-
orvos uraknak mindenkor ingyen és bérmentve
rendelkezésükre áll.

Robur Nyersolajmotor

számtalan előnyével fogva
világ legjobb üzemgépe 2-300 lóerőig
Meghízható, olcsó üzem! Ujdonság!

malomüzemre, iparvállalatoknak,
mindennemű gazdasági és cséplési
célokra legjobban ajánlatnak.
Üzemköltség 1/3 állér.
Pénzügyről ellenőrzés nincsen. !!

Kedves részletfizetés. Teljes-jótállás.
Használt gépek, motorok becserelelmek.

Külön osztály leggyorsabb, legjobb benzín-
motorcséplőkészletekről.

Képes díszárjegyzéket bérmentve küld.

LANDLER ODÓN OTORTILEPE, BUDAPEST
I., LOVAG-UTCA 2. SZ

A Heller-féle
"KING"
gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az eset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.

Legnagyobb megtaka-
ritás időben, pénzben
és anyagban.

A "King" kiváló gyorsmeszelő
és fertőtlenítőgép sokoldalú
használhatósága miatt egy me-
zőgazdaságban sem nélkülöz-
hető. A szivattyúk teljesen tö-
mör sárgarézből készülnek, ja-
vitások majdnem teljesen kizár-
tak. "King" tömlővezetékekkel
öbber teljesít, mint 20 ember
esettel és mindenféle állványo-
zást és elfüggelékkel felszele-
gessé tesz. Ezen gép egy nap
alatt kifüvetődik.

Gyártók azonkívül:

Pittore és Triumph
nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető
golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát
nincsen eldugulás, nincsen piszkálás.

Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák
permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval)

60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER,
BÉCS, II., Prater Schrotzberg-Strasse I.
Kérjenek leírást. 1045 Képviseleük kerestetnek.

RUBEROID 16 év óta
bevált !!

telőfedő- és szigetelőanyag.
Viharálló, vízmentes, nagy szigetelőképesség.
Nincs utólagos mázolás.

Leggyorsabb alkalmazás.

Prospektusok, bizonylatok
stb. rendelkezésre állanak.

AVENARIUS-MÜVER LIGETFALU,
Pozsony mel-
lött.

BÁMULATOSAN OLCSÓ KERITÉSEK!
Házai gyártmány.

Számtalan elismerőlevél bizonyítja a szabadalmazott
HUNGÁRIA-SODRONYFONAT
kiválóságát, mely feltörlhetetlen.
Horganyozott sodronyból készült!
Ára négyzetméterenként 30 állér és felelőbb.
Megrendelhető a kizárólagos készítőnél:

Haidelker Sándor
sodronysovet-, fonat- és kerítésgyárban
Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 48/II. sz.
Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás!
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
5530

Cséplésre és szobafűtésre

egyenként kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva
országsszerűe méltán kedvelt elsőrendű baglyasaljai
és jözsefaknai tömörszekunket ajánljuk a magyar-
országi gazdaközönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesült Kőszénbánya és
Iparvállalat Részvénytársaság
BUDAPEST, V., ARANY JÁNOS-UTCA 29. SZ.

VIRÁG és FARAGÓ
Vasipari és
gazdasági-cikkek
gyártelepe.

BUDAPEST, VII. Ilka útca 11.
TELEFON: 87-22. KÉRJEN ÁRJEYZÉKET TELEFON: 87-22.

Istálló-berendezések gyártása és állandó raktára.

Őszi trágyázás:

Valódi Stern-Márka védjegyű

THOMASSALAK
a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya.

Valódi csak
zsákban van
ólómzár van

ha ilyen
és eredeti
rajta.

Minden zsák
jelzéssel

tartalom-
van ellátva.

Övakodjunk a

hamlisításoktól

5724

Kalmár Vilmos
a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviselője
Budapest, VI., Andrássy-ut 49. szám.

Magyar királyi államvasutak.

Érvényes 1912 május hó 1-től.

Budapest nyugoti p. u.—Párkány-Nána, Budapest keleti p. u.—Szolnok, Budapest nyugoti p. u.—Czepléd, Budapest keleti p. u.—Gödöllő—Hatvan, Rákospalota-Ujpest—Veresegyház—Vác, Budapest keleti p. u.—Bleske és Veresegyház—Gödöllő között közlekedő személyszállító vonatok menetrendje.

Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána.

Table with columns for stations (Állomások) and departure/arrival times (Sz. v., Gy. v.) for the Budapest Nyugati Párkány-Nána route.

Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána.

Table with columns for stations (Állomások) and departure/arrival times (Sz. v., Gy. v.) for the Budapest Nyugati Párkány-Nána route.

Párkány-Nána—Budapest ny. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and departure/arrival times (Sz. v., Gy. v.) for the Párkány-Nána Budapest Nyugati route.

Párkány-Nána—Budapest ny. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and departure/arrival times (Sz. v., Gy. v.) for the Párkány-Nána Budapest Nyugati route.

Megjegyzések: § (Kovácsatak).

- List of notes and symbols explaining the table's conventions, such as '§ = Vasár- és ünnepnapokon május hó 16-16-ig közlekedik.'

Budapest k. p. u.—Szolnok.

Table with columns for stations (Állomások) and departure/arrival times (Sz. v., Gy. v.) for the Budapest Keleti Szolnok route.

Szolnok—Budapest k. p. u.

Table with columns for stations (Állomások) and departure/arrival times (Sz. v., Gy. v.) for the Szolnok Budapest Keleti route.

- List of notes and symbols explaining the table's conventions, such as '○ = Közvetlen vonat Aradon át Brassóba.'

Budapest nyugoti p. u.—Czepléd.

Table with columns for stations (Állomások) and departure/arrival times (Sz. v., Gy. v.) for the Budapest Nyugati Czepléd route.

Czepléd-Budapest ny. p. u.

Table with columns for stations (Allomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Czepléd-Budapest ny. p. u. route.

Megjegyzések: Kézrevelő vonat Nagyváradra, Kézrevelő vasár- és ünnepnapokon, Kézrevelő vonat Kolozsvárra, etc.

Budapest k. p. u.-Hatvan.

Table with columns for stations (Allomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest k. p. u.-Hatvan route.

Budapest k. p. u.-Hatvan.

Table with columns for stations (Allomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest k. p. u.-Hatvan route.

Hatvan-Budapest k. p. u.

Table with columns for stations (Allomások) and various train types (V. v., Sz. v., Gy. v., etc.) for the Hatvan-Budapest k. p. u. route.

Hatvan-Budapest k. p. u.

Table with columns for stations (Allomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Hatvan-Budapest k. p. u. route.

Megjegyzések: Május 15-től szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon közlekedik, Kézrevelő június 15-től bezárólag szeptember 15-ig, etc.

Rákospalota-Ujpest-Veresegyház-Vác.

Table with columns for stations (Allomások) and various train types (M. v., V. v., etc.) for the Rákospalota-Ujpest-Veresegyház-Vác route.

Vác-Veresegyház-Rákospalota-Ujpest.

Table with columns for stations (Allomások) and various train types (M. v., V. v., etc.) for the Vác-Veresegyház-Rákospalota-Ujpest route.

Megjegyzések: Kézrevelő vonat Gödöllőre, Kézrevelő vonat Gödöllőről, Kézrevelő vonat Gödöllőre, etc.

Budapest keleti p. u.-Bicske.

Table with columns for stations (Allomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Budapest keleti p. u.-Bicske route.

Bicske-Budapest keleti p. u.

Table with columns for stations (Allomások) and various train types (Sz. v., Gy. v., etc.) for the Bicske-Budapest keleti p. u. route.

Ezen személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek, valamint a heti munkásbérletjegyek érvénytelenek, Kézrevelő május 15-től szeptember 15-ig vasárnap- és ünnepnapokon, Kézrevelő vasárnap és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik, etc.

Veresegyház—Gödöllő.

Állomások	Mv. 8102 I-III.	Vv. 8138 I-III.	Mv. 8104 I-III.	Mv. 8106 I-III.	Mv. 8108 I-III.	Vv. 8132 I-III.	Mv. 8110 I-III.	Vv. 8134 I-III.	Mv. 8112 I-III.	Mv. 8118 I-III.	Mv. 8114 I-III.	Vv. 8136 I-III.	Mv. 8116 I-III.	Mv. 8120 I-III.
Veresegyház --- ind.	625	711	912	1030	1208	188	320	405	519	616	710	858	925	1042
Gödöllő --- --- ér.	647	789	984	1042	1225	208	342	440	541	639	732	859	947	1094

Gödöllő—Veresegyház.

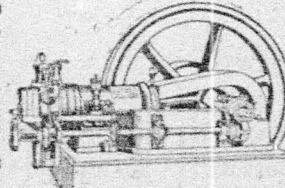
Állomások	Vv. 8131 I-III.	Mv. 8101 I-III.	Mv. 8117 I-III.	Mv. 8103 I-III.	Vv. 8137 I-III.	Mv. 8105 I-III.	Mv. 8107 I-III.	Mv. 8109 I-III.	Vv. 8133 I-III.	Mv. 8111 I-III.	Vv. 8135 I-III.	Mv. 8113 I-III.	Mv. 8119 I-III.
Gödöllő --- --- ind.	428	552	648	799	880	944	1113	1236	223	400	600	690	860
Veresegyház --- --- ér.	457	613	709	800	859	1005	1194	1287	222	421	620	701	861

Megjegyzések: ● = Közvetlen vonat Rákospalota-Ujpestről.
■ = Közvetlen vonat Rákospalota-Ujpestre.

**Szivógáz-
Nyersolaj-
Diesel-
Benzin-
és lokomobilok**

MOTOROK

szakkörökben is elismert
legjobb gyártmány.

DREZDAI MOTORGYÁR RÉS.ZV.-TÁRS.

Németország legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Vezérképvisező: 5873

GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA mérnöki
iroda:
Budapest, V., Koháry-utca 4. (Alkotmány-u. sarkán.)

Cséplési mázsakönyv 200 lapos füzet, minden második lap kitép-
hető, puha barna borítékkal, drbjá K 1.50

Cséplési mázsakönyv 50 lapos füzet, közepén perforálva, kemény
kötésben, darabja . . . . . K 1.20

Cséplési értesítő 100 lapos füzet, puha kötésben, darabja . . K .90

Beszerezhetők a „Pátria” r.-t. nyomtatványkezelői osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Telefonszám: 72-46. Sürgőnyezim: Alterno.

GANZ-FÉLE VILLAMOSSÁGI R.-T.
BUDAPEST, II., LÖVŐHÁZ-U. 39.

VÁROSI ÜZLET: IV., KORONAHERCZEG-U. 5.

Teljes villamos berendezések a mezőgazdaság céljaira.

Elektromos
cséplőberendezések.

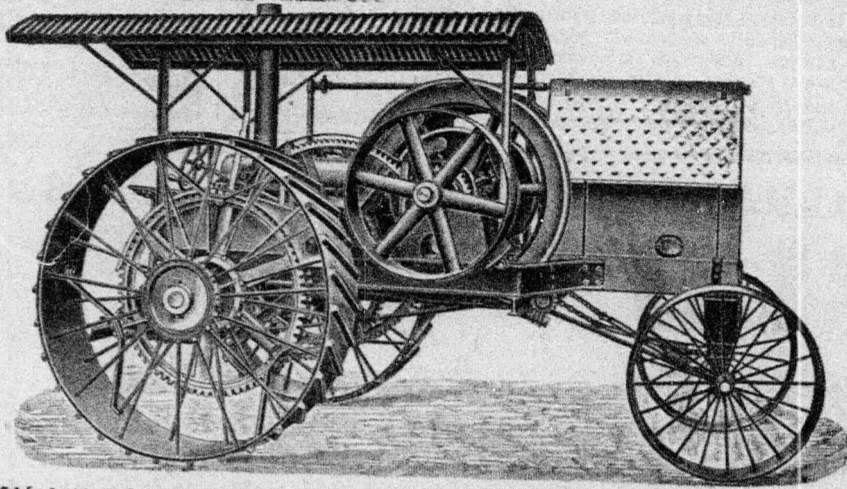

GANZ ÉS TÁRSA—DANUBIUS

gép-, waggon- és hajó-
gyár részvénytársaság
Budapest, X. ker., Kőbányai-ut 31. szám.

„REKORD“ benzintraktor

Világhírű amerikai gyártmány!

Szánt, csépel, vontat!

25—40 lóerő nagyságban szánt 4-vasu ekével.

60—70 lóerő nagyságban szánt 10-vasu ekével.

Középbirtokok részére az egyedül megfelelő szántógép!

Kezelése egyszerű, benzin- és hűtővízfogyasztása csekély!

Ajánlattal és árjegyzékkel szívesen szolgálunk. ...

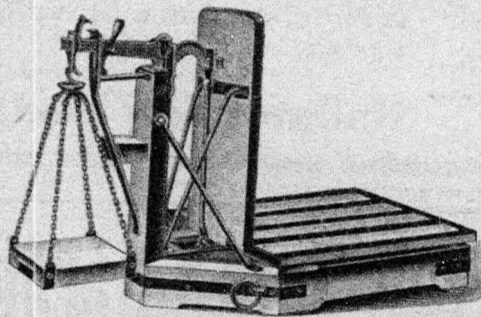
FEHÉR MIKLÓS gépgyár részvénytársaság BUDAPEST, VÁCZI-UT 80.

Eladó mangalicza tenyészkanok.

70 drb elsőrendű 13 hónapos mangalicza kan eladó **Stein Testvérek csobajai gazdaságában**. Ugyanitt 80 drb 13 hónapos **tenyész kocca** is kapható. Vasutállomás: **Tarcsal**. Posta: **Csobaj** (Szabolcs megye). 5513

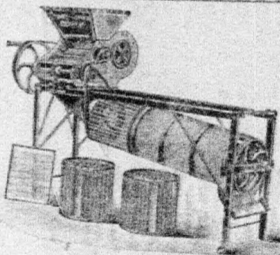
ZWARG JÓZSEF és TÁRSAI mérleggyára, Budapest, III., Szépvölgy-utca 8. szám.

Ajánlja:

„GRÁNÁT“
jegyű elismert, elsőrangú gyártmányú: **tizedes-, százados-, marha- és szekérhidmérlegeit**

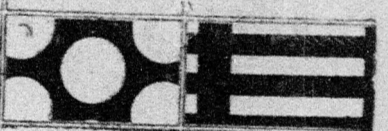
Arjegyzék és részletes költségvetés ingyen és bérmentve.

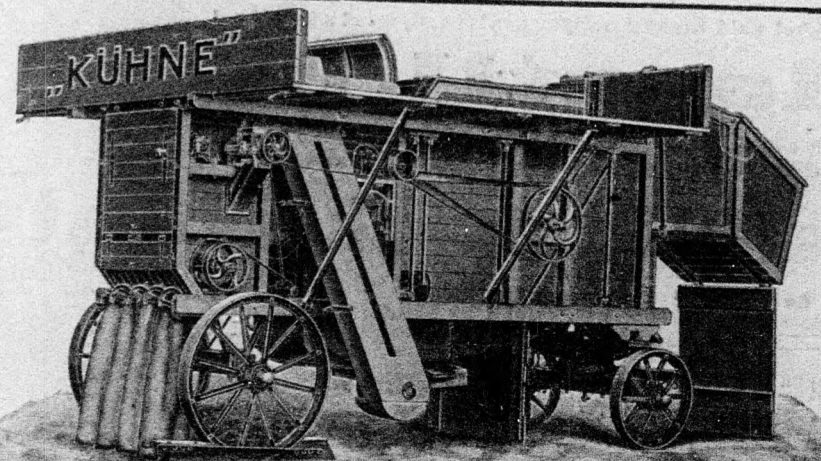
STAHEL és LENNER

TRIEUR- ÉS LEMEZ-LYUKASZTOGYÁR
BUDAPEST, VI., ANGYAL-
FÖLD, ORSZÁGBIRÓ-U. 44/46.

AJANLJUK: Trieurjeinket, marott vagy najtoit hengerlemezekkel, minden gabona tisztítására. : 5 kg. nyerstermény beküldése mellett különleges trieurt készitünk.

Tőrekrosták és mindenféle gőzesplögé-szíták, zink-, vas- vagy acél-lemezből. Trieur-javítások mindenkor azonnal és legolcsóbb árak mellett eszközöltetnek

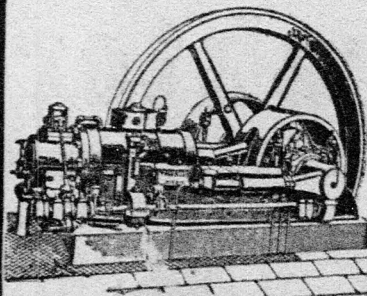
Verőlóczes és szeges rendszerű cséplőgépeket motorhajtásra
:: motoros és járgányos ::
cséplőkészleteket
„OSBORNE“ aratógépeket elsőrendű kivitelben szállit

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-társ. Mosonban

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Temesvár, Debreczen.

Ne késünk a tarlóhántással! ■■■ Alkalmazzunk „OSBORNE“ tárcsásboronákat!

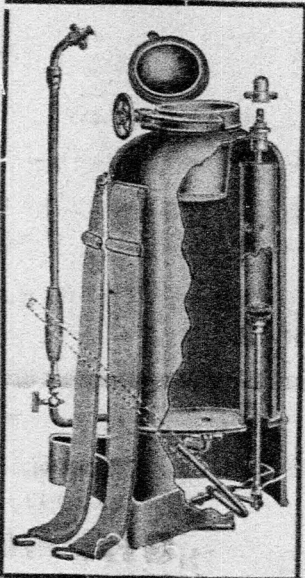
Traulz & Co. Bécs, IV 2.

Magyarországi vezérképviselő FARKAS BÉLA okl. gépészmérnök, Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Négyütemű egyenymású nyersolajmotorok, fekvő elrendezésűek, dezéssel. Egyszerűsített és javított Diesel-rendszer szerinti működő motorok, nehezen gyúló, olcsó olajok számára.

Előnyök: A jelenkor legbiztosabb legegyszerűbb, legökölteesebb szerkezete. Perlasztó-készülék, gyújtókészülék, előmelegítés nincsen. Bármikor azonnal üzembe hozható. A gép minden része könnyen áttekinthető és hozzáférhető, olaj- és hűtővízszükséglete kicsiny. Malmok számára különösen alkalmas, miután szakadatlanul üzemben tartható. **Üzemeltetés óránként és tényleges löerőnként 1-1½ fillér.**

Lokomobil és féltáblás gépek szerkesztésével és közlésével legérdekesebben Jalsoviczky most megjelent, 380 ábrával díszített könyve foglalkozik. Minden gazdának a gépek lényegével meg kell ismerkednie, hogy érzékeny kárt ne szenvedjen így csak ajánljuk a könyv beszerzését. Ára 10 korona, mely árcélt bérmentve szállítja a "Patria" könyvkereskedése, Budapest, IX., Köztelek.

Weiss Manfred világhírű tölténygyárában készül a

„COLUMBUS“

egyetememes permetező,

lényeges javításokkal és szabadalmazott új szerkezetű légsűrítővel.

Peremartoni Nagy Ákos és hilibi Haller Odön szabadalma.

A „Columbus“ az összes állami telepeken, a magyarországi csukorgyárak területein és termelőink körében sok ezer példányban már negyedik éve működik. Nagyszámu elismerő-levelek!

KITÜNTETÉSEK:

- 1908. aranyérem mezőgazdasági kiállítás Gyöngyös.
- 1908. ezüstérem mezőgazdasági kiállítás Gyöngyös.
- 1910. állami aranyérem nemzetközi kertészeti kiállítás Budapest. 5375
- 1910. állami érem nemzetközi szőlészeti és borászati kiállítás Wien.
- 1910. aranyérem mezőgazdasági kiállítás Nyíregyháza.
- 1911. állami aranyérem világkiállítás Turin.

A „Columbus“ ára felszerelve és ládába csomagolva utánvétellel 46 kor. A rügyfakadás előtt való gyümölcsfák permetezésére szolgáló bambuszrudak beépített rézcsővel 1½, 2, 3, 4 és 5 méter hosszúságban vannak raktáron.

Árjegyzéket és leírást ingyen küld!

Haller Odön irodája, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 11.

Az Egyesült Juta-Gyárak Budapest, V., Aulich-u. 8.

***** ajánlja a törvényileg védett *****

Eagle JUTA-GÉPKÉVEKÖTŐZSINEGÉT

Törvényesen védve.

EAGLE

Rendelések idejében kéretnek.

Az ezekkel való munka nagyon oxészerű, mert a jutafonál

elasztikus

voltánál fogva az aratógép finomabb részelt kíméli és a gyorsabb fűzést lehetővé teszi, mi

erő- és időmegtakarítást

jelent. Az „Eagle“ gépkéveköötőzsineg már annyival is olcsóbb, mert a felhasznált anyag az uradalmakban minden más célra is alkalmazható.

Az „EAGLE“ juta-gépkéveköötőzsineg kapható az Egyesült Juta-Gyáraknál, Budapest, V., Aulich-u. 8. sz., valamint bizományi lerakataiban és pedig:

Berger Testvérek, Budapest, V., Aulich-utoza 6. Elsinger M. J. és Fiai, Budapest, V., Báthory-u. 6. Fischer J., Budapest, V., Nádor-utoza 31-33. Klinger Henrik, Budapest, V., Szabadság-tér 11. Kohn & Stein, Budapest, V., Széchenyi-utca 16. Taussig Sámuel és Fiai, Budapest, V., Bálvány-u. 22. Pollak Sámuel, Szeged. Hatschek Mór és Fia, Győr.

GLATZ ÉS TÁRSA

TEJGAZDASÁGI GÉP- és FÉMÁRUGYÁR R.-T.

BUDAPEST, I. KER.,
CSURGÓI-UT 15. SZ.

Berendez városi és gazdasági tejelepeket, tejcsmarnokokat és tejszövetkezeteket. Gyárt: sütőipari cikkek. Vállal: önozást, ölmőzést és e szakba vágó javítást. Tervezésekkel, költségvetéssel és árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgál.

A jövő építőanyaga!!

Bárki homokját jól értékesítheti, ha cementsipari berendezéseimen

czementcserepet, czementtéglat, czementcsövet, üvegestömböt, színes folyosólapokat stb. gyárt. Aszbeszt-palagyarak berendezése. ::

A kontinens legnagyobb cementsipari gégyárának vezérképviselője. Legrégibb vállalat e szakmában:

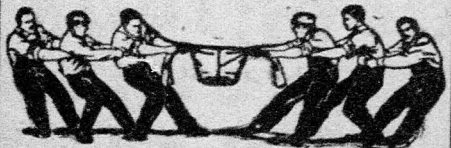
KRISHABER GYULA

czementipari és agyárgyártást berendező műszaki vállalat 5669

Budapest, V., Lipót-körut 5.

Látogatás, anyagvizsgálat díjtalan. Czement napi áron nagybani eladása.

Elszakíthatatlan

munkásruhák világhírűek.

Kazántisztító	Molnár	Permetező
Gépész	Tűzoltó ruhák	Vizmentes
Vinczellér	Orvos	Köpenyek
Lakatos	Festő	Kötények
Gazdász	Auto	Iroda kabátok

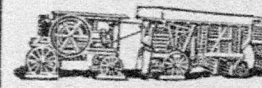
és bármely más hivatáshoz szükséges munkásruhák.

Kérjen ingyen és bérmentve árjegyzéket.

Guttman J. és Társa

Budapest, VII/7., Rákóczi-ut 16. 5677b

Mindennemű GAZDASÁGI GÉPEK,

szivógáz, benzín és nyersolajmotorok a legolcsóbb üzemműköszéggel, kitűnő gyártmányok, villanyos berendezések, takarmányos kamrák, tervezések és költségvetések ingyen

Szivattyutelepek gazdaságokban.

PEHARTZ ISTVÁN

magánmérnök, műszaki iroda, Bpest, Podmaniczky-utca 75. Telefon 148-71. 5162

Megvételre **hizóürüket** német-országi keresek export célra június, július esetleg augusztus havi átvételre. Sürgős ajánlatot kérek.

Faragó Miksa

szarvasmarha- és juhbizományos Budapest, VII., Oroda-utca 44. sz. Telefon 76-85. Interurban. Együttal tisztelettel értesítem a m. t. földbirtokos és bérlő urakat, hogy **hizómarhakereslet** hiányában is legjobban értékesíthetik hizómarháikat odahaza általam, mivel állandó érdeklődés van nálam hizómarhák beszerzésére iránt bel- és külföldi fogyasztók részéről. A bevásárlásokat állandóan eszközölöm azonnali és későbbi átvételi határidőre a legmagasabb árk mellett. **Hizálási ügyletek** kötése eszközöltek. Értékesítok és beszerzek mindenféle tenyész- és haszonszarvasmarhát. Ügyletekre a legmagasabb összegű pénzelőleg nyújthatok. 5758

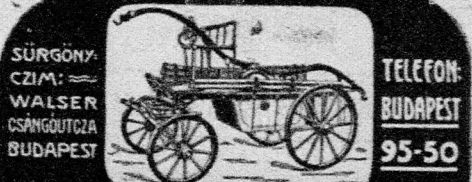
Ócskavasat

és fémeket az ország minden részében a legmagasabb napi árak mellett

vásárolok ABELES EMIL

Budapest, V., Váci-ut 14.

Telefon 24-41. Sürgönyozim: Barsel, Budapest. 5158

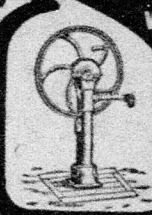

SÜRGÖNY-
CZIM:
WALSER
CSÁNGÓUTCA
BUDAPEST

TELEFON:
BUDAPEST
95-50

WALSER FERENCZ

CÉGTELJAJÁNLÓK: WALSER FERENCZ, WALSER JÁNOS, GYÖZÖ GYULA
TÜZOLTÁSI SZEREK- és SZIVATTYÚK-GYÁRA,
HARANG- és FÉMONTÓDE
BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6. B.

VILLAMOS MEGÁLLÓ:
VÁCIÚT,
A RÉGI VAM
KÖZELÉBEN.

Telefon a marhavásárláson: 57-76.

A Budapesti Allatvásár-pénztár Részv.-Társaság

foglalkozik szarvasmarhák, borjúk, juhok, baranyok, kecskék és sertések bizományi eladásával.

Előleglet nyújt hatóságilag megállapított kamatláb mellett. A felküldendő állatokhoz kísérő nem kell. Vasuti küldemények címzése: **Budapest-Ferencváros.**

Telefon a szivattyúvárláson: 165-03.

szállítanak legolcsóbban

Száritott CZUKORRÉPASZELETET

Steiner és Wallesz
Bécs, I. Schottenring 22.
5840

ÖKÖRPATKÓK

csélszerűek, tartósak és olcsók.

„HANN“ jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi patkónk minden tekintetben utolérhetetlen.

Normális csülökvas

igás ökör részére.

Szabad. lópatkók

igás- és hátsólovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.

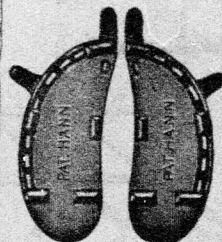
Pata- és csülökszegek, csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. GÖLSEN N. O.

Aszokhordók minden méretben czéggelzessel, vagy a nélkül szállításra és raktári hordók, lyukfuro és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

... Mérnöki és műszaki iroda ...

Czeplédy Endre

okleveles mérnök, hites földmérő,
kir. törvényszéki hites szakértő

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 51. Telefon 132-53.

Elvállal bármely vidéken mindennemű felmérési, birtokrendezési, parcellázási, tagosítási arányosítási és telekkönyvi rendezési munkálatokat, öntözési, ut- és vasutervezéseket, valamint mérnökszakértői teendőket és véleményezéseket.

1125

ELSŐ MAGYAR

GYAPJUMOSÓ ÉS BIZOMÁNYI R.-T.

BUDAPEST, V., KÁRPÁT-UTCZA 9. SZ.

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz.

Juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjumosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz- stb. országba.

Csomagolószákokat használati díj nélkül kölesönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyersgyapjubizományi osztályunk

elvállalja mindennemű zsíros (szennyes) és usztatott (háton mosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legméréskeltebb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju legjobb értékesítésére képesít bennünket.

Kimerítő felvilágosítással és prospektussal szívesen szolgálunk. AZ IGAZGATÓSÁG

Negyvennegyedik üzemév!

Különösen az ideai gyapju-üzleti viszonyok közt **legelőnyösebb** a gyapju **GYÁRI MOSATÁSA.**

HOFHERR-SCHRANTZ ÉS CLAYTON-SHUTTLEWORTH R.-T.

Budapest, VI., Váci-körút 57.

A „WOOD“ kéveköto-aratógép auto-rudhordóval

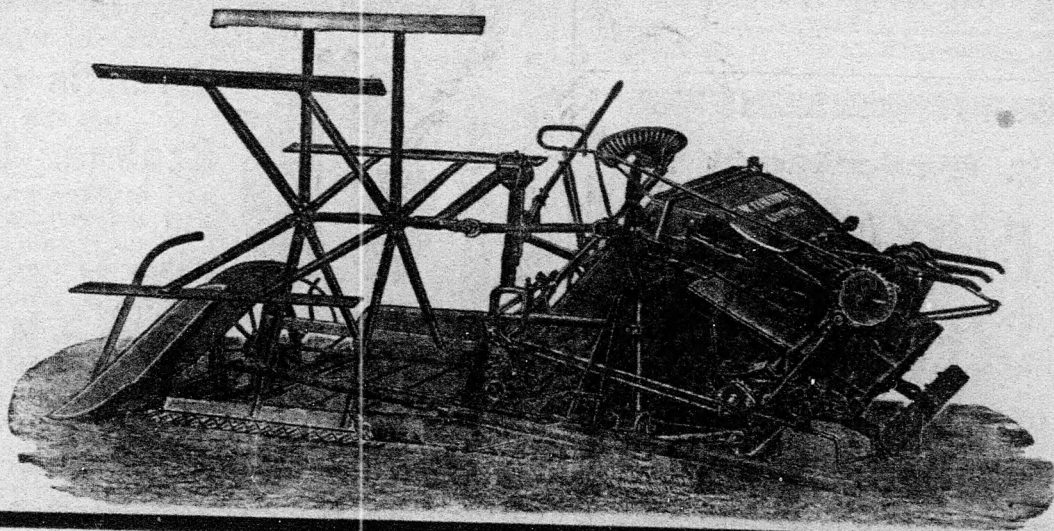
rendkívül tartós, könnyen kezelhető és minden más kéveköto-gép-nél könnyebben vontatható; megbízható, tiszta munkát végez, kétség-kívül a

legjobb kéveköto.

A „Wood“-féle

marokrakó arató-gépek, fűkaszálók

szintén elismert, legkitünőbb gyártmányok, melyek kizárólag fenti cég-nél kaphatók. Részletes leírással és árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

Lovak kehelessége azonnal gyógyítható „Vergotinine”-vel

VELPRY, Billancourt, sur Seine.

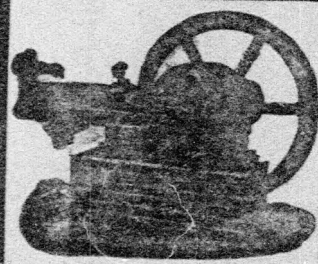
Több ezer elismerőlevél.

Ára üvegenként K 7-15.

25% engedmény állatorvosoknak.

Raktár Budapesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, VI., Király-utca 12.

905

BENZINMOTOROK és LOKOMOBILOK
mezőgazdasági és ipari célokra
WARCHALOWSKI J. motorgyár
magyarországi fiókja

Budapest, VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár: Wien, III., Paulusgasse 3.

Elsőrendű szolid kivitel. Legrégibb speciális motorgyár 3000 motorunk üzemben! Kedvező fizetési feltételek. Költségvetés igényes. Magasnyomású nyersolajmotorok. 5244

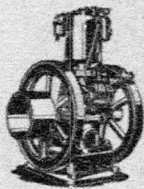
Ama megtisztelő bizalom, amely eddigi közvetítői minőségemben a nagyérdemű gazdaközönség részéről osztályrészemül juttatott, arra indítottak, hogy jövőben fenntartva közvetítési szolgálataimat; egyszersmind saját legelőmön állandóan járműveket, tényleg és borjúkat bizonyos mennyiségben készleten tartásuk és így nemcsak közvetítés, hanem bizományi megbízás, csakugy fixeladással is szolgálatra lehessenek a tisztelt gazdaközönségnek. Amidőn ezen szíves tudomásul vételét kérem, ajánlom magam a nagyérdemű vevőközönség jóakarátába, kérem teljes bizalommal ezután is hozzám fordulni, igérem, hogy minden tekintetben megelégedésükre leszek.

Kolozsvár, Fellegvári-ut 106. szám.

Teljes tisztelettel:

Bedőházi Pál.

5042

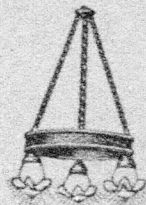
SIGNER F. ÉS R. MÉRNÖKI ÉS ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALAT

 Budapest, V., Perczel Mór-utca 1. szám (Szabadság-
tér sarkán).

Telefon: 63—01.

Sürgőnyezim: „Konnektor”.

Alapítva 1903-ban.

Specialitások: Villanyvilágítási, erőátviteli és szivattyutelepek gazdaságok és kastélyok számára, „Bavaria” és „Reformátor” motorok benzín-, szivógáz- és nyersolajüzemre.

Néhány referenzia:

Turonyi Biedermann Ottóné, Mozsgón, Szentmiklóson, Bükkfán, Endrőcön és Kárászán 5 berendezés.
Gr. Tisza István, Geszten, Gyantén, Sarkad-Keresztúron és Varsányhelyen 4 berend.
Lovag dr. FlechReyhersberg Alfréd, Gödön és Sződrákoson 4 berendezés.
Váci püspöki uradalom, Magyaroson és Cselőtén 3 berendezés.
Csáki Géza Gyula, Csákon 2 berendezés.
Kállay Béni, Nőgrádszered.
Gróf Almásy Dénes, Sarkad.
Bleuer Jenő, Ibrány.

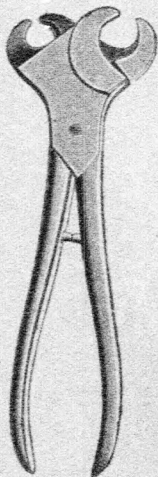
Dr. visontai Kovács László, Vámosgyörk.
Zuckermann Arnold, Nyírlövő.
Gróf Dessewffy Miklós, Vencsellő.
Bezerédi Bezerédi Andor, Ménfő.
Gróf Bréda Viktor, Lőkősháza.
Ibrányi Mihály, Galgagyörk.
Gróf Keglevich István, Ipolykürt.
Bajcsai Bellóczy Tibor, Fiter-puszta.
Ifj. gróf Csáky Gyula, Szendrő.
Segesváry Odón, Dömsy.
Kakuosi Liebner József, Inárcskakucs.
Bárány Bohus László, Lussanpiccolo.
Nadányi Miklós, Feketegyőrös.

H. HAUPTNER

világhírű berlini műszergyáros gyártmányai.

Az 1910. évi buenos-airesi vilákiállításon „Grand Prix”-vel kitüntetve.

Az 1910. évi brüsszeli vilákiállításon versenyen kívüli jury-tag.

A hizást elősegíti az orrgyűrű alkalmazása.
Orrgyűrűk sertéseknek a turás megakadályozására.

6938. sz. Orrgyűrű, háromszegletű, sertéseknek a turás megakadályozására 100 db	K 1.40
6939. sz. Fogó az előbbeni orrgyűrűk behúzására	K 1.—
6941. sz. Orrgyűrű, kerek, két különböző nagyságban 100 db	K 3.50
6942. sz. Fogó a fentebbi orrgyűrű mindkét nagyságához alkalmas	K 2.75

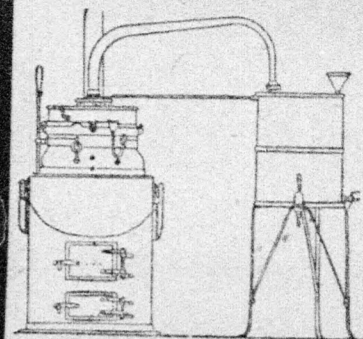
6939

Kaphatók a magyarországi vezérképviselő

GEITTNER ÉS RAUSCH czégnél,

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 8 K.

Pálinkafőző-üstök.

Szeszgyári berendezések.
Borszűrőgépek és hordógőzőlők
stb.

Jutányos árak! 5833
Kedvező fizetési feltételek!!

Magyar Rézműárugyár
részénytársaság
Ujpest, Gyár-u. 15. f.

Kiváló újdonás a föld belterjes műveléséhez !!
a szabadalmazott „Herkules” rögapritó.

A m. kir. Magyaróvári Gazdasági Akadémia ezen rögapritót az eddig létező legelőkeltebb és leghasználhatóbb földművelő gépek jelentette ki, amely elősegíti a belterjes gazdálkodást és nagyban előmozdítja a föld termőképességének kibaszálását. A „Herkules” rögapritó gép használata által az elvetett mag minden akadály nélkül jut helyére, s minden elvetett magnak egyforma sűrű sorokban kialakulása többféle nagyságban készül. Ezen gép használhatóságát teljes szavatosságot vállalunk és amennyiben eszéljünk meg nem felelni, úgy azt készséggel visszavesszük. A „Herkules” rögapritó ismertetésével díjtalanul szolgál a magyarországi egyedárúink.

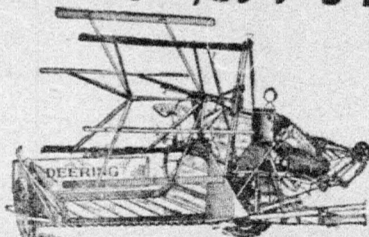
Takács Oszkár gép-nagykereskedő cég
Budapest, VI., Nagymező-u. 49. Raktártelep VI., Agyag-u. 112

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépzületében

Budapest, V., Váci-hírt 52.
nagy választékban és előnyös áron
Kaphatók lényeges javításokkal ellátott

DEERING-féle eredeti amerikai

aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszálógépek,

„DEERING”-féle kévekötaratógép.

továbbá a valódi „Sack”-féle ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitűnő szőlőmívelési eszközök,

tárcsásboronák,

amerikai

WEEDER

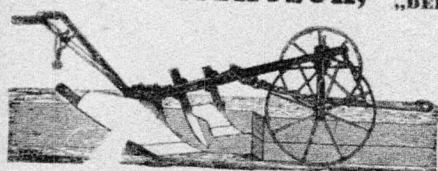
kukoriczagyomláló-gépek,

„DEERING”-féle fűkaszálógép.

„APOLLO”

meszelő- és permetezőgépek,

Valódi „SACK”-féle azéleke.

szalmakötélfonógépek

és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

Minden gazdának beszerzésre ajánljuk

enesei **Dorner Béla**

Kaszáló- és legelőjavítás

czimű hézagpótló művét.

DORNER BÉLA legújabb könyve méltó feltűnést kelt a szakirodalomban úgy tárgyánál, mint rendkívül tartalmas, érdekes és hasznos voltánál fogva. Már magának az írónak a neve a legjobb ajánlólevél annak a könyvnek, amely azt a címlapján viseli, de egyúttal a legnagyobb biztosíték is arra nézve, hogy aki azt a könyvet elolvassa, abból nem fáradsággal, hanem élvezettel a hasznos tudnivalók egész tömegét szerezheti meg. Ennek a könyvnek az olvasása tehát nemcsak a szakembernek, hanem a gyakorlati gazdának is, sőt talán ennek leginkább szerezhet hasznos szórahozást, amelyből tudást, Kaszáló- és legelőjavítási, Kezelési munkálataiban biztos tanácsokat merithet.

Szerző a mű bevezetésében a külföldi államok legelőgazdálkodásának rövid ismertetése után a magyar legelőjavítás történetét ismerteti.

A könyv I-ő fejezetében a mezősgéi (ideérti a kaszálókat és legelőket, szóval az összes fűtermő helyeket) növények kimerítő ismertetésével, azoknak természetével, talaj és éghajlat iránti igényeivel, természetével, értékével, alkalmazhatóságával foglalkozik.

A II-ik fejezetben a mezősgéjavítási előmunkálatokat tárja elénk, amelyeket telkesítési munkálatokra és telekvédelmi munkálatokra oszt.

A III-ik fejezetben a mezősgé trágázását, a természetes és műtrágákat, a trágázás helyes keresztülvitelét, az a körül elkövethető hibákat, a trágázás hasznát, a kosarazást, a dellettetéssel való trágázást ismerteti kimerítően és a legszakoszerűbben.

A IV-ik fejezetben azokat a munkákat ismerteti, amelyek a talaj fizikai és kémiai tulajdonságainak a javítását, termőképessé vagy termőképesebbé változtatását czélozzák.

Az V-ik fejezetben érdekesen tárgyalja az új mezők létesítésének és a régiek felújításának munkálatait.

Végül a VI-ik s utolsó fejezetben a kulturmezők rendszeres használatáról, a szakaszos legeltetésről, a legelő kibaszálásáról az egyes állatnemek szerint, a pányvás legeltetésről, a kaszáló legeltetéséről és a legelő kaszálásáról, a legeltetés idejéről, nyári istálló, aklok építéséről, itatóberendezések szakszerű létesítéséről, a különféle berendezések méretéről és költségeiről szól szakszerűen.

Ára füzve . . . 9 kor. 80 fill.

tartós vászonkötésben 11 kor. 50 fill.

Megrendelhető a „Pátria” r.-t. gazd. Könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Új használt és egyszer **zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás,**
kézi, manilla aratógép kévekötözők kartellen kívül.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10. Táviratcim NAGELA.
 Telefon 35—92. ...

GŐZ mozonyok
 lokomobilok
 gépek

GŐZ kazánok
 motorok

VÉTELE, ELADÁSA, BÉRLETE.

Sínek, kecsik, váltók, fordítóköröngök, keskeny- és rendes nyomtávu vasutak számára (különbhasználatra is). Keskeny-nyomtávu vasúti anyagok és közlőmű (transzmisszió) alkatrészek gyártása. 5189

Schlesinger Alajos Gépgyára
 Budapest, V., Váci-ut 30—32. szám.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók, tehenek, bivalyok, lovak, juhok, sertések**, minden **tenyésztés- és haszonállatok beszerzésére** és azokat gyorsan, jutányosan és felelősség mellett eredeti forrásból, kizárólagosan csakis tenyésztőtől vásárolva közvetítik. :: Czim:

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai, Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. sz. alatt. 5719 Telefon 3lf. Interurbán.

Kéretik a czímet össze nem tévesztetni a mostanában létesült „Erdélyi Kereskedelmi Áruforgalmi Közvetítő Részvénytársasággal”!

Eladó birtok.

Szolnok várostól 16 Kilométer távolságra, Kőut mellett fekvő 408 magyar hold, tulnyomórészben szántó földből álló igen szép földbirtok eladó, esetleg haszonbérbe is kivéhető. Van rajta elegendő gazdasági épülettel, uri lakházzal, kerttel ellátott tanya, mely közvetlen a község mellett fekszik. Közlekedési felvilágosítás Szalay János takarékpénztári igazgatónál Szolnokon szerezhető. 5861

Eredeti tisztavérű lincolshirei kan

és mangalicza kocztól származott 2 hónapos malaczkok darabonként 100 koronáért **Pusztá-Maróti gazdaságban**, u. p. Nyergesujfalu (Esztergom megye) eladók. 5871

Hízóállatkiállítás Wien, 1906. I. díj: az **állami aranyérem.**
 Hízóállatkiállítás Wien, 1908. I. díj: **küállítási aranyérem.**
 Tenyészállatkiállítás Prága, 1909. I. díj: A cseh királyság gazd. tanácsának díszlevele.

A koseladás

a leneschitzi eredeti **hampshire** törzsjuhászatban megkezdődött. Van szerencsénk a t. gazdaközönséget erre meghívni. **Schwarzenberg herceg** uradalmi igazgatósága **Postelberg**, vasútállomás Postelberg, Csehország. 5843

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NÍRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1877.

Brausweller Janos

Szegeden

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással

RÉSZLETFIZETÉSRE

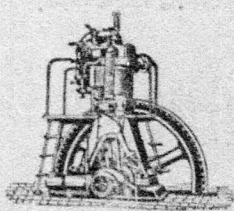
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

A szent-hubert-tóbai uradalom parcellázása folytán **junius 11-én reggel 7 órakor**

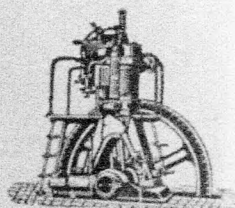
36 drb herélt, 2 drb kancza, igás lovat

adunk el önkéntes szóbeli árverésen készpénzfizetés mellett. A lovak Nonius állami bérmenektől származnak, 6—12 évesek. Az árverés napján reggel 1/26 órakor Magyar-Csernye állomáson az előzetes jelentkezőket kocsik várják. **Emilia-major**, posta, táviráda és vasut **Magyar-Csernye.**

5863 **Az igazgatóság.**

LANGEN és WOLF **EREDETI**
BUDAPEST, VI. VÁCZI KÖRÚT 59. OTTO MOTOROK

utóbbi budapesti gépkészítéson motoraink a legmagasabb elismerésben részesültek és aranyéremmel lettek kitüntetve

Gazdasági szekereket,

vizhordó és moslékhordó szekereket, polyvás és szecskatakarmány szekereket, mindennemű teherszállító szekereket, továbbá föld- és répahordó taligát, szekérekereket, valamint minden a szakba vágó teherjárművet legjobb kivitelben pontosan, vasalva, vagy vasalatlanul szállít.

Steiner Armin
 vaskereskedő, Galgóc, Nyitra megye.

„UNIO” Kereskedelmi Részvénytársaság Budapest-Galgóc.
 Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona. — Telefon: Galgóc 87.
 Elfogad: **netto 50/0** kamatozás mellett, tőzsdét megbírással a budapesti és Győrét. Elad és vesz: takarmányzárakat, gabonaszemeket, vetőmagvakat, finomított és nyers zsírt, mirtályát, korpát, olajat, kőszén, kereskedelmi növényeket. Értékpapírokat szelvényeket és külföldi pénzeszközöket. Hitelt nyújt folyószámlában értékpapírokra, árukra és egyéb fedezet mellett. **Mezőgazdasági gépeket elad. Biztosítási ajánlatokat** elfogad élet, halál, tűz, jeg, botlás és fevegőbiztosításokra. Kereskedelmi és ipari vállalatokat támogat részt vesz parcellázási műveletek korszerűsítésében. **Autóközlekedést vállal, állandó járatok Póstyán, Trecsén-Teplisz-fürdőkhöz** 1912. évi május 1-től. **Luxus autók bérlethetők 1912. évi május hó 1-től** évről évre és napokra legolcsóbb díjazással mellett. 5243

FIGYELMEZTETEM
 mindazon tisztelt gazdatársaimat, kik

„Quadrát”

egyetemes tengeri művelő gépem iránt érdeklődtek, hogy a gép Fugyitanyán (vasútállomás Fugyi-Vásárhely) most mint extirpátor vagy négyzetes fészekvájó, később mint 3 vagy 4-szeres kaváló **működésben bármikor megtekinthető.** Előleges értesítésre fogatrol gondoskodom.

Tisztelettel: **Kiss Sándor** birtokos
 Fugyi-tanya, p.-Fugyi-Vásárhely, postafiók.

Hydraulikus sajtók

szőlő- és gyümölcsmust sajtolására, nagyüzem számára 1, 2 vagy 3 kitolható kosárral.
Herkulesz szőlő- és gyümölcsprések kézi erőre, gyártja mint különlegességet különböző nagyságban és szerkezetben és kitűnő minőségben.
MAYFARTH PH. és TARSA WIEN II/I.
 Több mint 700 első díjjal kitüntetve.
 Kérje 112a. számú kimerítő képes katalógust ingyen és bérmentve.
 Különlegességi gyár gyümölcsözők és szőlészeti eszközökben.

Minden gazdasági munkát jól, olcsón és hamar elvégez **eredeti amerikai**

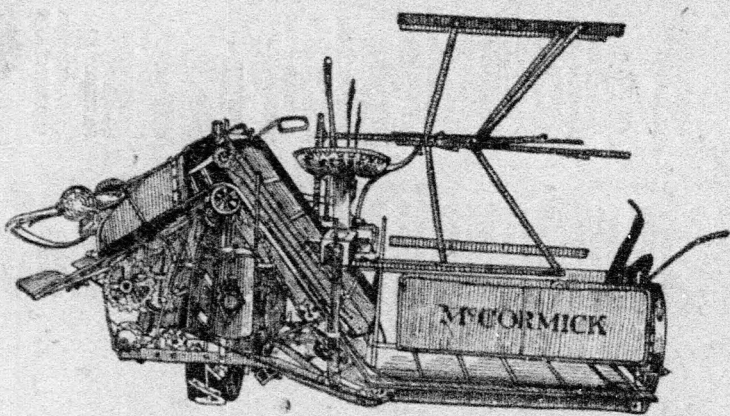

magánjáró benzinlokomobilunk

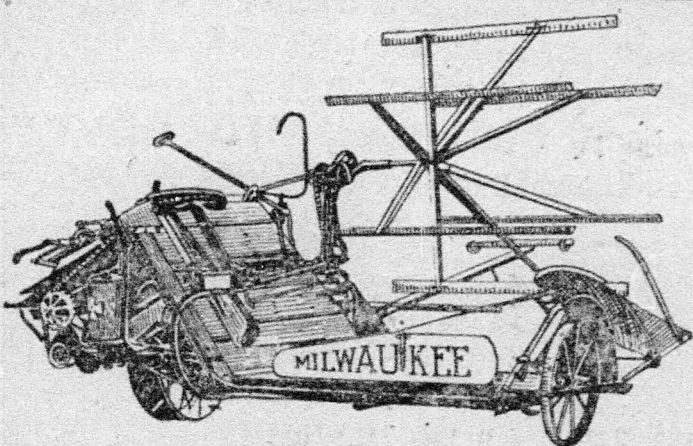
Ne mulassza el egy gazda sem!
 saját érdekében árjegyzéket és szakszerű felvilágosítást kérni **eredeti amerikai magánjáró benzinlokomobiljainkról**, melyekkel gazdaságában minden munkát, melyhez erő szükséges, **olcsóbban, alaposabban** és jóval **rövidebb idő alatt** elvégezhet. Szánthat, arathat, boro-nálhat, csépelhet, gabonáját, takarmányát behordhatja, malmát és takarmánykamráját meghajthatja.
 Szakszerű felvilágosítások és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

DÉNES B. BETÉTI TÁRSASÁG, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 15. SZ.

Minden répa- és burgonyatermelőnek nélkülözhetlen a
HAIZLER-féle „TEMPUS” permeszórócső,
 mely minden házi permetezőre alkalmazható és amellyel egy **százakba kerülő fogatos permetező beszerzését feleslegessé teszi.** Egyszerre 8 sort lehet vele permetezni s így egy munkás játszva elvégez **egy nap 5 holdat.**
Ára csak 18 korona! Megrendeléseket elfogad a **Anyagot nem pazarol!**
Borászati Lapok szerkesztősége, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).
 Kapható azonkívül a **Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.**
 és számos vidéki vaskereskedőnél.

„McCormick“
Kéveköttő az „aratógépek királya“
nemcsak Magyarországon, de az egész világ leghíresebb gépe.
Erős szerkezetéről, könnyű vontatásáról, valamint tartósságáról
gazdaközönségünk már rég meggyőződött, mivel ezek hazánk min-
den nagyobb gazdaságában már évek óta működésben vannak.

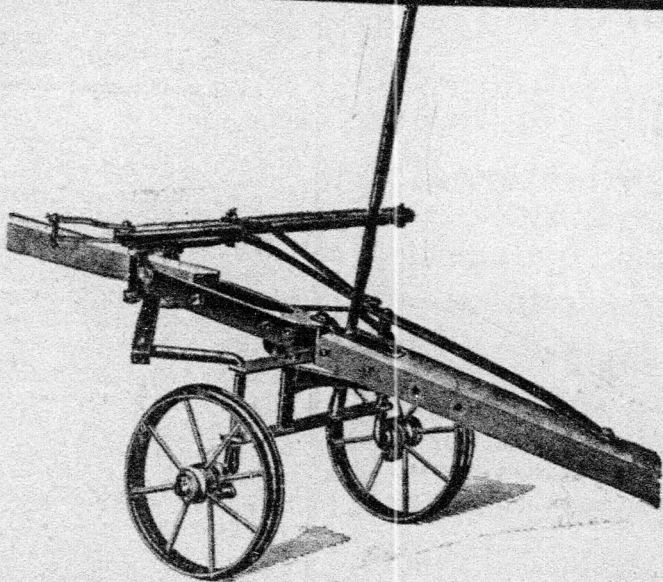

„Milwaukee“ Kéveköttő egyszerű szerkezete és
könnyű vontatása következtében rövid idő alatt Magyarországon
nagyon megkedveltetett. A legmostohább körülmények között,
hosszu és összekuszált gabonában is könnyűséggel dolgozik.

Mind a négy fajta arató-
géphez ezen kiváló, leg-
újabb kétkerekű

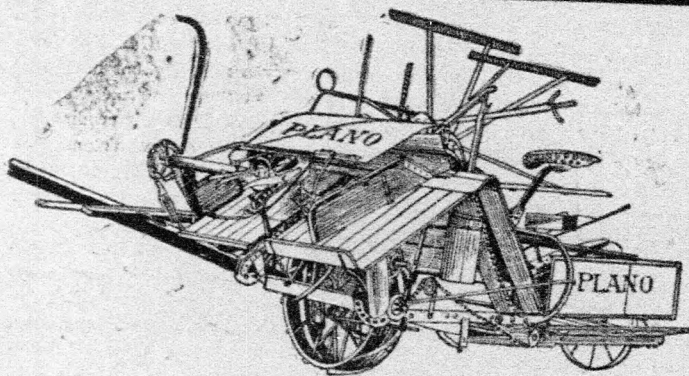
**auto-rudhordó-
készülék**

szállítjuk, mely a mozgó
rudra van erősítve és
a lovakkal egyidőben a
vonóirányban automa-
tikusan fordul. A gép-
maga csak azután kö-

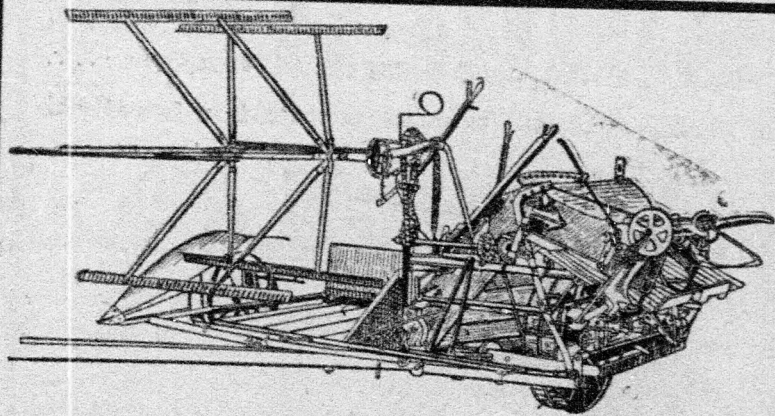

veti ezen irányt, úgy
hogy az
**auto-rudhordó-
készülék**

használatánál óriási elő-
nyünk van a fordulás-
nál más szerkezetű rud-
hordókkal szemben.
Óvakodjunk utáztatok-
tól és igyekezzünk az
eredeti auto-rudhordót
beszerezni.

„Plano“ Kéveköttők a legkiválóbb anyagból készülnek
és úgy vannak szerkesztve, hogy a hosszú és rövid gabonát egy-
formán jól learatják. Könnyű kezelésük és szilárd szerkezetük a
legelső gépek közé emelik.

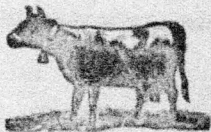
„Champion“ Kéveköttők az egész világon be vannak
vezetve. Hengeres és golyós csapágyaik kiválóak. Elevátorjaik a
gabona minőségéhez alkalmazkodnak, úgy hogy a leghosszabb és
legösszekuszáltabb gabonát akadálytalanul a kötőszerszékhez
továbbítják.

Kérjen katalógust és ajánlatot kéveköttőkre, fű-
kaszálókra, szénagyűjtőkre és szénaforgatókra, az

International Harvester Company of America
cégtől, Budapest, V. kerület, Váci-ut 98. szám.

Miután Hollandiából zárlat miatt
állatot nem lehet kivinni,
ajánlunk Németországból,

ahol nem szükséges a m. kir. minisz-
térium behozatali engedélye, és pedig

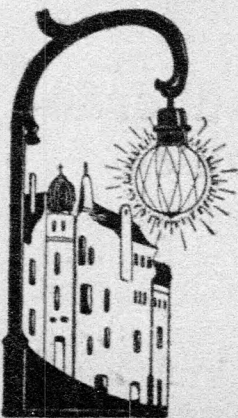
**elsőrendű: Ostfriesi, Oldenburgi,
Clevelandi (Alsórajnavidék) és Wilstermarsch**

szarvasmarhákat mindenféle fajtában és pedig **hasas teheneket, hasas öszö-
ket**, ugyszint **hágóképes bikákat** Magyarország bármely vasuti állomására
fuvar- és vámmentesen a vasuti kocsiból való kiszállítás után kilőszárura adatik el.

Ez év őszén a következő szállításokat eszközöltük:
**gróf Serényi uradalma, Vác-Duka, már őtődizben. Ujhelyi Imre a magyar-
óvári gazdasági iskola igazgatója, a gazdasági iskola uradalma részére. Dr. Bartha
Balázs a magyaróvári gazdasági iskola tanára. Somogyi Dezső ur mintagazdasága részére, Rónafő, u. p. Magyaróvár. Báró Hatvany mintagazdasága,
Hatvan (igazgató Minarek). Lamm B. és Fiai mintagazdasága, Felsőnyék, u. p. Für-
ged, másodizben. Magyarország körülbelül 600 legelő uradalmának és nagybirtokosának.**

D. STOPPELMANN & H. VAN ZAND, WINSCHOTEN-ből (Hollandia).

**Gazdaságok
villanyvilágítása, vizellátása**

és takarmánykamra

**üzeme egy motorral
végezhető. ::**

Olcso Üzem! Olcso ár! Egyszerű kezelés!

Azonnali szállítás.

Elekes és Társai

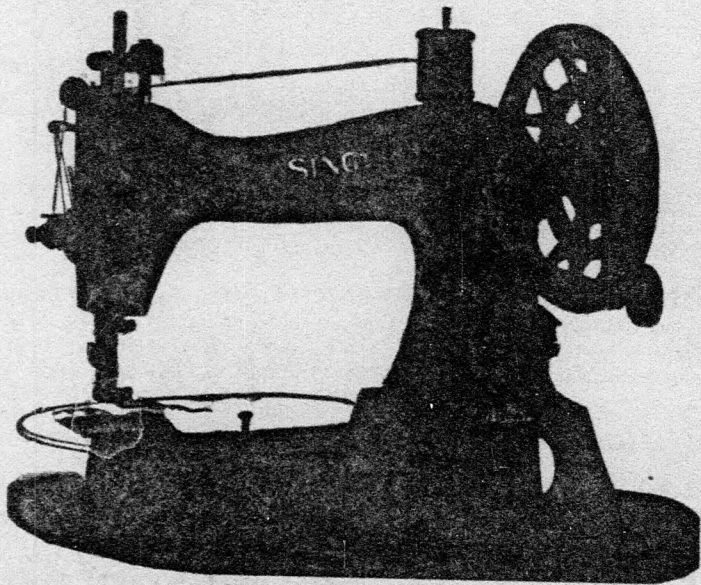
okl. gépészmérnökök

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 4.

TELEFON: 102-24. TELEFON: 102-24.

SINGER varrógépek varrás,
tömés, foltozás és
beszégéshez, . . .

a szákgyártásnál minden tekintetben beváltak.

SINGER száktömő gép.

Elektromotórok és erőüzem-berendezések a legújabb és legtükéleteesebb szerkezetben

SINGER CO. varrógép-részvénytársaság. Főüzlet: Budapest, IV. ker.,
Semmelweis-utca 14. szám.

FIGYELJ! MINDENÜTT!

FIGYELJ! MINDENÜTT!

A gyümölcsfák és kerti vetemények műtrágyázása

írta:

Grabner Emil

az Országos Növénynemesítő Intézet vezetője.

64 oldal, 26 képpel.

Ára 2 korona.

A gyümölcsfatermelés, különösen pedig a zöldségkertészet ma már egy rendkívül nagy fontosságú mezőgazdasági ágga fejlődte ki magát, a midőn nemcsak a házak mellett lévő kis kertekben, hanem szántóföldeken is nagyban termesztik a zöldségféléket, a melylyel nemcsak a magyar városok szükségletét fedezik, de a mellett igen-igen nagy mennyiségben külföldi nagy városok élelmezése céljából vámvonalaink túlra is szállítunk. Nagy fontosságú kérdés tehát különösen a zöldségtermelést, de a gyümölcsfatermelést is jövedelmezőbbé tenni. E mezőgazdasági ágak jövedelmezőbbé tételénél elsőrangú fontossággal bír a talaj minősége, az abban foglalt tápláló anyagok mennyisége. A szükséges tápláló anyag mennyiségét azonban egyedül istállótrágyával csak nagyon kevés gazda tudja megadni annyival is kevésbé, mert az istállótrágya nem tartalmaz minden növényi tápláló anyagból annyit, a minő nagy zöldségtermések s nagy gyümölcstermések elérésére elegendő volna.

A modern gazda ezért a műtrágyák segítségét is igénybe veszi ma, már annyival is inkább, mert ezeknek segítségével olyan mennyiségű és olyan minőségű tápláló anyagot juttathat a talajba, a minőre és a mennyire az illető talajnak éppen szüksége van s ez által sokkalta nagyobb terméseket és nagyobb jövedelmeket érhet el. Gazdáink javarésze azonban egyáltalán nem tudja, hogy a műtrágyákat használni lehet alkalmazni a zöldségfélék és a gyümölcs termelésénél, még kevésbé tudja hogy milyen módon kell azokat használni. Ennek eredménye, hogy a gyümölcsfákat egyáltalán nem trágyázzák, a kerti vetemények alá pedig csak szerves trágyát adnak, a minők az a következménye azután, hogy sem gyümölcsből sem zöldségfélékből nem elég nagyok a termésátlagok.

A fentebb nevezett kitéző munkának az a hivatása, hogy szerző saját tapasztalataiból s az ez irányú külföldi és hazai kísérleti eredményeiből rámutasson a műtrágyák hasznos alkalmazására. E nagy gondal összeállított tanulmány hasznos és könnyen érthető utmutatást ad ugy a nagyobb gyümölcsfatermelő és kertészeknek, mint mindazon gazdáknak, a kik kertészkedéssel előszeretettel foglalkoznak s a kiknek kis kertje talán anyagi hasznót nem is nyújt, de örömet okoz az ha szebb, jobb és nagyobb mennyiségű gyümölcsöt képes termelni s a kik tehát a célszerűen és helyesen alkalmazott műtrágyákkal éppen ugy érhetnek el az eddiginél jóval nagyobb termés átlagokat, mint a kereskedelmi kertészek nagyobb jövedelmet.

A műtrágyák jövedelmezőségéhez a megajtott számos kísérlet folytán semmi kétség nem fér, a siker csupán attól függ, hogy ezen trágyákat természetüknek megfelelő módon alkalmazzuk, a mit mindenki könnyen megtanulhat a ki e füzetet átolvassa, a mely nélkülözhetetlen lesz ozentul minden kertész könyvtárában.

Megrendelhető a „PATRIA“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Eladás

**Préselt
buzaszalmát
és
zabszalmát**

szállít elrendű minőségben
és legelősebben

**Ehrenreich Béla
ZOMBOR
(Bácska).**

Uradalmi

kovácsműhelyekben nélkülözhetetlen szerszámok, u. m. lábajtású kovácspörtyők és sínfelhúzógépek állandó raktáron vannak:

KEMÉNY MANÓ
Bpest, V., Rudolf-rakpart 8.
1123

Vesz — elad

szénát, szalmát, mindenféle takarmányokat
valamint

vetőmagvakat, terményeket, terményhulladékokat

GÜTFREUND és HERSKOVICS
takarmánygyártó és terménybiztosítók.

Budapest, V., Ügynök-u. 17.
Telefon 170-76.

Szajt raktár. Lipótvárosi teherpályaudvar, bejárat a Boder-utca felé. Telefon 156-34. 1487

**EREDEI
V. Vermorel-féle**

„Eclair” Permetező,
„Torpille” Kénporszóró,
„Excelsior” Szénkénegző

Brand-féle
Répapermetező,
Bolhafogó. 5522

Vezérképveiselet:
KANN és HELLER
Budapest, V., Váci-körút 62.

Sok pénzt

takarít meg, ha a drága olajfesték helyett festésre kész

szines Carbolineumot
használ. 5634

Padlólaak

1 kg. K 1.60, 10 kg. vételénél K 1.50.

Mintakártyát ingyen.

Gépolaj és zsiradék

M. BARTHEL & Co.
WIEN, X.,
Siccardsburggasse Nr. 44

**Szénát,
szalmát,**

lucernát, lóherét és zabos búkkönyt

veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, tepréslétes modern ló- és gőspréseim adom.

Ajánlatok: **Schreier Béla**
takarmánygyártó
Budapest, Népszínház-utca 33. Telefon 20-22.

50%-ot

meztakarít, ha az

olajat

nem ügynöktől veszi, hanem egyenesen hozzám fordul!!

Netto árain:

Jó minőségű gépolaj mmázsája ... 29 kor.

Elsőrangú gépolaj métermázsája ... 34 kor.

Jó minőségű motorolaj mmázsája ... 38 kor.

Elsőrangú motorolaj mmázsája ... 44 kor.

Legnehezebb motorolaj (fagyálló) métermázsája ... 56 kor.

Jó minőségű hengerolaj mmázsája ... 48 kor.

Elsőrangú hengerolaj mmázsája ... 60 kor.

Legfinomabb hengerolaj (Amerika) métermázsája ... 76 kor.

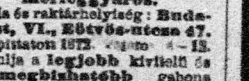
Kívánatra szállítok 5 kilogrammos mintákat. Erős bádognakánt postaládával 1-20 kor. számítok fel.

Barta Bertalan,

ezelőtt Szabó és Barta
Budapest, V., Lipót-körút 17.
(Nemere-utca oldalán.)

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Világhírű szabadalom
18 államban

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA

kapható 5278
Stádel gépgyárban, Győrött

ZISKA JÓZSEF

utóda **RÓSTÉLY GYÖRGY**
mérőgyártó.
Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI., Eötvös-utca 47.
Állomáson 1872. évtől 4-13.
Ajánlja a legjobb kivételű és legmegbízhatóbb gabona minőségű, tiszta és száraz, valamint gazdasági szeker, hid és marhamórgépet. A budapesti, Dunai és győri gabonaföldesek szállítója, ugyancsak általában nagy gabona- és uradalom szállítója.
Árjegyzék bérmentve.
Használt mérlegek becsorítottak és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások elfogadhatók és pontosan eszközölhetők. Kívánatra iradalmat is küldök szívesen. 580

Aki háztartását olcsó és jóminőségű

élelmiszerekkel

kívánja ellátni, forduljon egész bizalommal

a „**HANGYA**”

országos szövetkezeti központ budapesti fiókjához a

„**HÁZTARTÁS**”

fogyasztási szövetkezethez

BUDAPEST,
IX., Boráros-tér 6.
Kérjen árjegyzéket!!

DORNER BÉLA

új könyvei:

Kaszáló- és legelőjavítás

Fűve ... K 9-80
Vászonkötésben K 11-50

Kereskedelmi tárgyab

gyártása, története és használata. 2. kiadás.
Ára fűve ... K 5-

Vétel

Veszek 1-2000 m³ esomagoló forgácsnak való nyár és fűzfazsókötés és díjat. Kérek sürgősen ajánlatot az vasútállomás. Grubacevics Győr. 1912

Földbirtokot,

fővárosi házat, telket veszek és földbirtokosokat finanszírozok. **LÉVAL G., Budapest, VII. ker., Lövöldé-tér 2/a II. em. 17. ajtó.**

Mogvételre keresek 12 darab használt de jó karban levő lovas igászokereket és ugyanannyi chomet lösszerszámot. Ajánlatokat kérek az ár megjelölésével **Kwaysser, Kolla, Komárom megye. 1913**

Tejtermelők, kik jobban elhelyezni óhajják, szíveskedjenek nálamból teljes bizalommal hozni fordult. **Szita Jakab Budapest, VI., Király-u. 18. 1826**

Veszek

szénát és szalmát

minden mennyiségben; szállítom préselve és fuvarmentesen minden vasúti állomásra

Böhm Arnold
takarmánygyártó
Budapest, VI. ker., Hegedű-Sánder-utca 23. szám.
Telefon 141-80. 80

Bérlet

Birtokbérlet vagy eladás: **Finoyon, Pest m. 270 m. holdas birtok** október 1-re eladó vagy bérbeadó. **Czím: Morkner J. Erdéttérdejtárába Budapest, IV., Semmelweis-u. 1. megköthető. 1889**

Bérlet keresetlők 1500-2000 hold, lehetőleg mind prima sikk szántó, kevés rétrel, vasút mellett, 1. sv. szára. Ügynökök díjazatnak. **Halmos Gyula, Széchenyipóster. 1914**

Bérletre keresek 1000-1500 m. holdig legelő birtokot, vagy pedig magvételre. 600-tól 1000 holdig. **Vas, Zala, Veszprém, vagy Győr megyékbe. Czim: Kladohivatal. 1797**

1000 holdig birtokot bárbe időre (többnyire sikk, elszéndő szántó), ósai átvételre. Ajánlatok pontos cím, bér és felszerelés iránt kérem feltüntetni a „Társak” Közpény, Bácska képtelők. 1742

800-1000 holdas bérlet keresetlők **cauokorrapagyár** vagy vasút közelében. Tulajdonos urak direkt ajánlatokat szíveskedjenek német nyelven legelőző címre továbbítani: **Leopold Hochberg Ökonóm Lutzpeter, pr. Kremser, (Mähren). 1948**

Számtartóságra hajlandó, magyarnemet levelezést értő, kiváló munkatehetségű gazd. akadémiát végzett

irnok

kerestetik

az Uradalmi Bérletességhez, Boldogasszony, Moson megye. 5854

Szálás takarmánynövények

termesztése. **Szilassy Zoltán és Grabner Emil** a házaspótló és egyedül álló művészek beszerzése minden gazdának fontos. Ára tartós vászonkötésben 10 korona. „Patria” r.-t. gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

LUDWIG HINTERSCHWEIGER, ADOLF BLEICHERT & CO.

G. m. b. H., Lichtenegg No. 15., bei Wels O.-Oe.

Tégla gyártó-gépek

szállítómű és transzmissziós berendezések a legmodernebb építkezések különleges gyára.

Képviselő Magyarország és Erdély részére:

Magyar Károly
Budapest, IX. ker., Mester-utca 4. 5287

Az **Ujnépi uradalom** (u. p. Nagykanizsa) az ideai **champion** és első díjjal kitüntetett telivér simmenthali tenyészetéből elsőrendű, jól tejlő anyáktól származó

telivér simmenthali bikák

állandóan kaphatók. Ugyanott elfogadhatók előjegyzések július hónapban szállítható választott **telivér göndörszörű** orbáncz ellen oltott **Linkoln** kan és emese malacokra: Idősebb telivér **Linkoln** kanak és korzák már most szállíthatók; ugyancsint westfalai X **Linkoln** keresztetések is. 5852

Finom és goromba

buzakorpát, malom-

konkolyt, buzaocsut

franko bármely állomásra egész évi kötésre is a legjutányosabban szállít

MANDL ZSIGMOND MAKÓ.

Sok bort

szüretelhet, ha idejében

permetez

a valódi javított brixeni **KRISTÁLY AZURIN**-nal mely legmegbízhatóbb védőszer. Kapható mindenütt.

Képviselők kerestetnek. Csomagonként 1 liter vízhez 80 mlér.

MOLNÁR M. és TÁRSAI
Budapest, VI. ker., Révai-u. 14/l.
Rézkenpor permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépolaj, gépszij stb. legelősebben. 5559

Az összes létező Traktoroktól elvben teljesen el-
térő szenzációs szerkezetű KERÉKNÉLKÜLI

„CATERPILLAR”

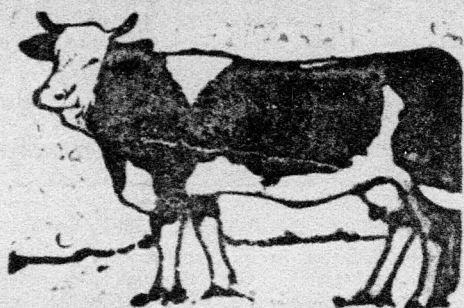
motoros szántó- és egyetemes mező-
gazdasági vontató-gép, mely
saját automatikusan lefektetett aczélvágányán

Szánt,
boronál,
cséplőt hajt,
malmot hajt,
aratógépet vontat,
terhet szállít.

simán mozog és mély sárban, leglazább futó-
homokon, mélyen felszántott talajon
is, hol minden más gép feltétlenül cserben hagy,
a legcsekélyebb megerőltetés nélkül és az
időjárástól függetlenül tökéletes
munkát végez, munkában látható:

Dr. Steiner Leó gazdaságában,
**Perdócz, u. p. Somogy-
Berzencze.** Ugyanott
minden további fel-
világosítás adatik.

Minden
talajon és
minden időben, sár-
ban, hóban fennakadás
és üzemzavar nélkül
egyaránt kitűnően dolgozik.

Üszöket adunk

tenyésztés céljából kigazdálnak, gazdaságok-
nak és uradalmaknak. **A tarka faj üszők
és tehének** jelenlegi értékét a tenyésztő
kézpénzzel, vagy 2 év után fizetheti.

Neuschlosz Testvérek

Irodai telefon
16. szám.

nagybérli cég
Szatmár.

Gazdasági telefon
155. sz.

LEPTER JÁNOS

vasszerkezetek és lakatosárúk gyára
Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16.

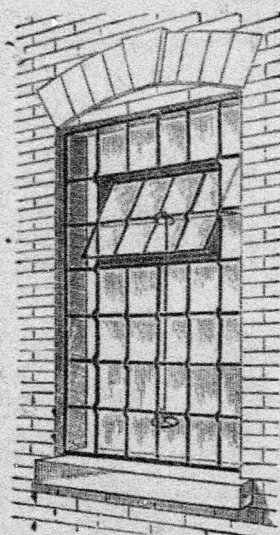
Alapított 1885. Sürgőnyezim LEPTER, Budapest, Pékerdő. Telefon 55-22

A JELENKOR LEGTOKÉLE-
TESEBB ÉS LEGOLCSÓBB

IDOMVASABLAKA.

Ujdonság!

Ujdonság!

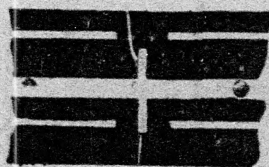

KÖPPLINGER
szabadalmazott
IDOMVASABLAKA.

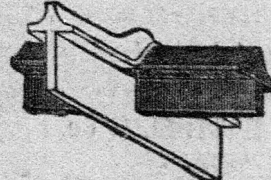
14 MUVELT AL-
LAMBAN SZA-
BADALMAZVA

700

Raktárak, magtárak, gyári épületek, istállók, gazdasági mellék-
épületek, üvegházak, verandák stb. részére kiválóan alkalmas
Régi rendszer. Köpplinger rendszer.

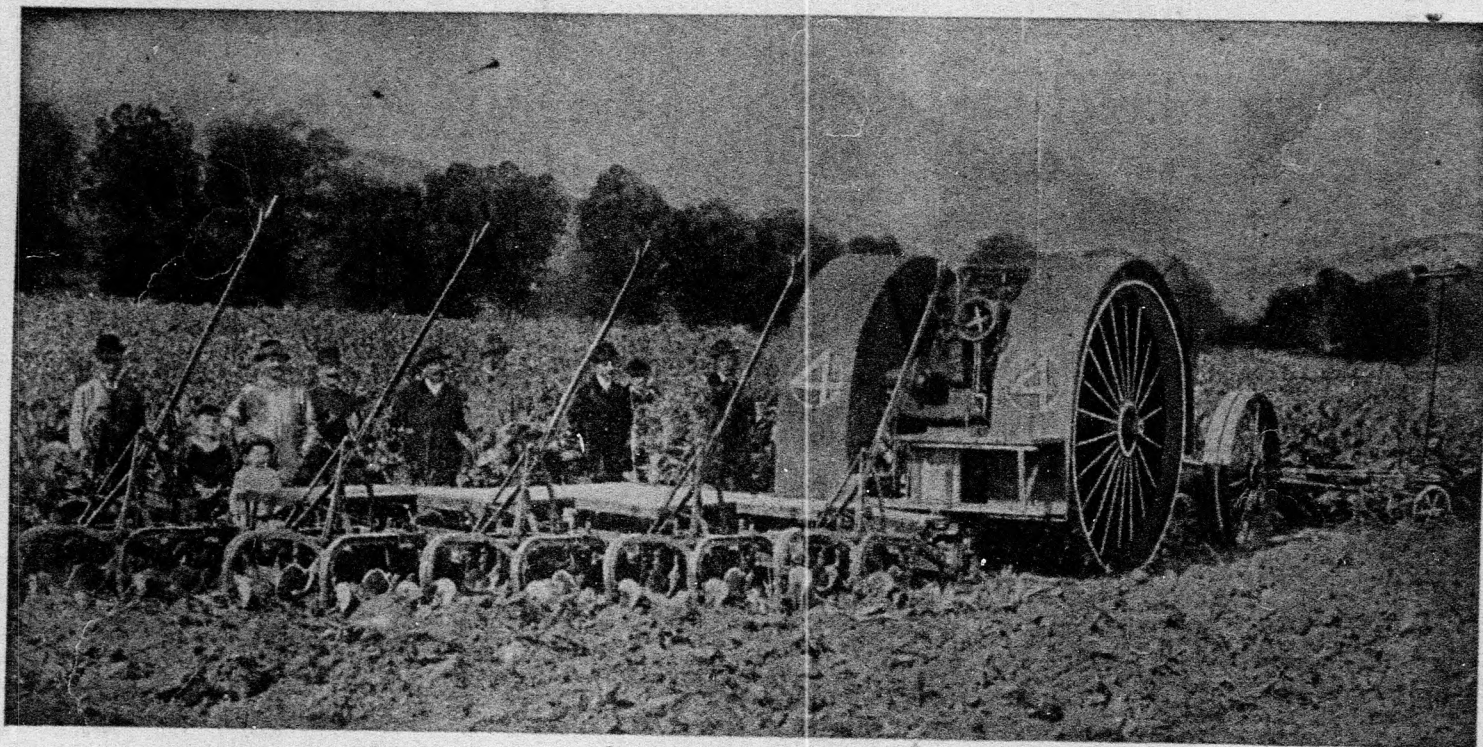

Megkeresésekre
költségvetéssel
készséggel szol-
gálnak.

The „Big Four“ Tractor

„Big Four“ szántógép munkában Diószeghy Zoltán gazdaságában Sajókazán, Borsod megye.

a Winnipeg-i Nemzetközi Szántógép-Versenyek Győztese THE „BIG FOUR“ TRACTOR

nemcsak Amerika, hanem az egész világ legjobb szántógépe.

Mint az 1910. évi verseny győztese, az 1911. évi versenyben is

30 versenyző géppel szemben ismét az első díjjal lett kitüntetve.

Ezernél több „Big Four“ Tractor van használatban, amelyek évente több millió holdat szántanak és így napról-napra bizonyítják más gépekkel szembeni óriási fölényüket.

Az 50—60 tényleges lóerejű négyhengeres benzint-tractort a világhírű és nálunk is legjobbnak bizonyult „John Deere“ szabadalmazott 10 vasú ekével párosítottuk és ezen szántókészlettel a lehető legnehezebb talaj és terepviszonyok között is fényes eredményeket értünk el.

A „Big Four“ Tractor 2,4 méter magas járókereivel még szántott, puha talajon sem csinál kárt.

A „Big Four“ Tractor szabadalmazott automatikus kormánykészüléke a gépkezelőt a fárasztó kormányzástól csaknem teljesen felmenti és amellelt a gépet oly pontosan vezeti, hogy vakbarázda képződése teljesen ki van zárva.

A „Big-Four“ — „John-Deere“ szántókészletnél

üzemzavar nincsen!

A „Big Four“ Tractor naponként csak kb. 20 liter hűtővizet fogyaszt!

Olvassa el: Diószeghy Zoltánnak az 1911. évi „Köztelek“ decz. 9. számában megjelent közleményét.

Olvassa el: Thallmayer Viktor tanárnak az 1911. évi „Deutsche Landwirtschaftliche Presse“ 87-ik számában megjelent bírálatát.

Olvassa el: ifj. Sporzon Pál g. akad. tanárnak az „OMGE“ 1912. évi január 20. közgyűlésen tartott előadásának kivonatát a „Köztelek“ 1912. január 24. számában.

Tekintse meg szántógépünket üzemben és csak azután határozza el magát valamely Tractor beszerzésére.

Az összes „Big Four“ Tractor és „John-Deere“-eke alkatrészeket állandóan raktáron tartjuk!!!!

Az eladott szántókészletek amerikai Tractor-szerelők által szereltetnek és helyeztetnek üzembe.

Műszaki és egyéb felvilágosításokkal szívesen szolgálunk. Teljes szántókészleteket a legkedvezőbb fizetési módok mellett szállítunk.

A kisbéri m. kir. állami ménésbirtok „Big Four“, „John-Deere“ szántókészletekkel szánt, érdeklődők ott megtekinthetik.

Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság

Telefon: 86—97.

Budapest, V., Váci-körút 26.

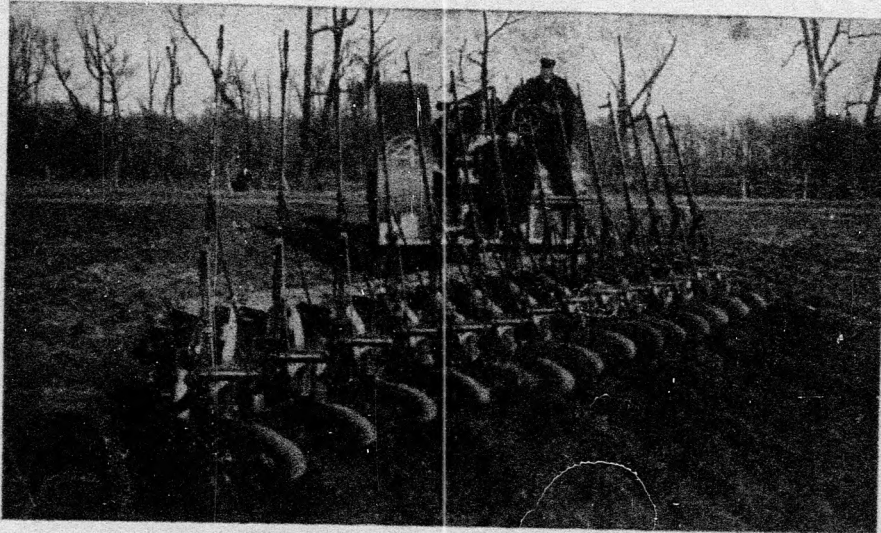
Sürgőnyczim: Centralls.

Olcsó gazdaságos bérszántás

☞ Nem kell szénfuvarozás!

☞ Nem kell vízfúvarozás!

Nem kell szénről gondoskodni!

Nincsenek terhes feltételek!

A „BIG FOUR“

benzinmotoros magánjáróval párosított „John Deere“ 10 vasu ekekészlettel.

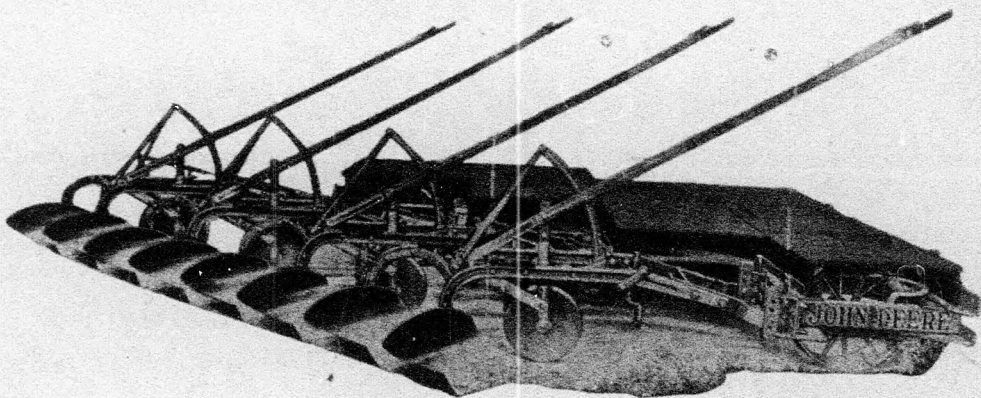
Minden mélységű szántást altalajlazítással (grubberolással) vagy anélkül, kombinálva hengereléssel, fogasolással, tarlóhántást kettős tárcsásboronákkal, vető- és aratógépek vontatását (tűzveszély nincs!) s a gazdaságban előforduló bármilyen tehervontatást stb. végezzük bérben jutányosan és kedvező feltételek mellett.

Bérszántásunk a leggazdaságosabb és legolcsóbb, mert a szántató gazda a fizetendő bérszántási díjakon kívül más szolgáltatásra kötelezve nincs s így a gőzekebérszán-

tásoknál meddő munkát végző emberi és állati munkaerőt megtakarítja, más hasznosabb gazdasági munkára felhasználhatja.

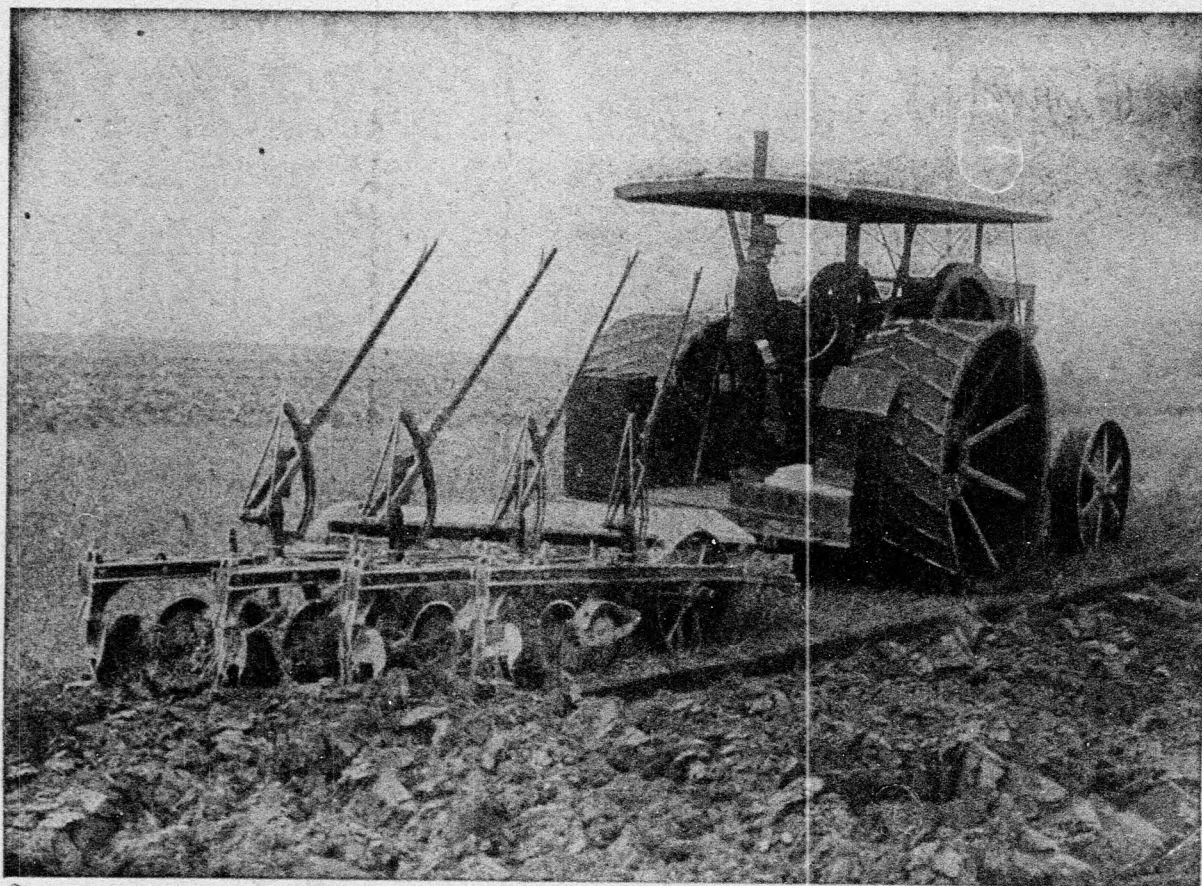
A szántógép üzeméhez szükséges mindennemű anyagot a vállalat adja. Szakképzett gépészről s annak ellátásáról is a vállalat gondoskodik.

Nincs gőzüzem és így a folytonos szén- és vízszükséglet, továbbá az állandó szén- és vízfúvarozás bérszántásunknál teljesen elesik.

Érdeklődőknek mindennemű felvilágosítással szolgálunk!

Országos Bérszántó Vállalat Részvénytársaság
Budapest, V. ker., Váci-körút 26. szám.

25 lóerős benzínmagánjáró 4 vasú ekével nehéz magyar talajban.

A szántási üzemköltség holdanként a minimumra redukálódik.
☛ Biztos üzem! Szén- és vízfűtőüzem felelősségé vált. ☛

Referenciákkal és ajánlattal szívesen szolgál!

International Harvester Company of America, Budapest, V., Váci-ut 98.

Az I. H. C. amerikai BENZIN- MAGÁNJÁRÓ

(Tractor)

a legolcsóbb szántógép,

mely 20, 25 és 45 tényleges lóerőben készül.
 20 HP tractor 3—4 vasú
 25 HP tractor 4—5 vasú
 45 HP tractor 7—8 vasú

amerikai ekével

a legideálisabb szántógép.

Számos garnitúra már két év óta működik Magyarországon és mindenhol kitűnően bevált. :: Benzínmagánjárónk a legalkalmasabb gép szántásra, cséplésre és nehéz terhek :: vontatására. :: ::

Számok beszélnek!

EGY MILLIÓ

Alfa Laval Separator

az egész világon használatban.

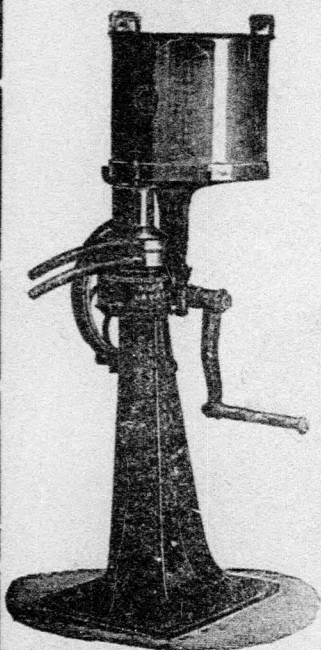
☛ 850 első díj ☛ Mult évi eladás 110.000 darab.

Több mint 60.000 idegen fölözógép lett eddig „ALFA LAVALRA” beosorólva.

☛ Az „ALFA” Separatorok, tejgazdasági eszközök és gépek, valamint a világhírű „ASTRA” gépek biztosítják egyedül a tejgazdaság legnagyobb jövedelmezőségét. ☛

Felvilágosítással szolgál az

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, V 56.

merikai
IN-
JÁRÓ

szántógép,
45 tény-
en készül.
3-4 vasu
4-5 vasu
7-8 vasu
ekével
szántógép.
a már két
Magyar-
ndenhol
Benzin-
legalkal-
ántásra,
ez terhek
a. . .

NYERSOLAJ MOTOR „Climax”
lokomobil
3-70 lóerőig.
Legolcsóbb, legbiztosabb szerződ. Verseny-
képes árak. Elsőrangú minőség. Több 100
uradalmi referenzia.
Kérjen ajánlatot.

Telefonszám 71-01.
Sürgőnyezim:
„CLIMAX”
Képviselők
kerestetnek!

BACHRICH és TARSA
BETÉTI TARSASÁG
motorgyári fióktelep
Budapest,
VI., Váci-körút 59 3.

Allást keresők
A földmívelésügyi min. kir. földmívelésiskola két éves tan-
folyamát, 7. évi agrárius hó-
végén, több oly, részben már
katonakötelezettségnek eljött
tett fiatal ember végi, kiket az
igazgatóság mint botosipánok-
kat, gazdákat, gazdasági segé-
deként és munkafelügyelőket
felajánlása a legmegelőbbben
ajánlat. Ezen ajánlatúttal annyi-
val is inkább figyelemre méltó,
mert az igazgatóság szigorúan
ragaszkodik ahhoz, hogy tanu-
lói közül csak mindenképen
megfelelő teljesen érdemes,
beosztás, törekvő és szorgalm-
mas ifjak élvezzék pártfogását.
Szives megkereséseket a hér
megjelölésével kér az igaz-
gatóság.
1953

Számtartói Allást keresők
Az osztrák nagy uradalmában, 15 évig mint számtar-
tató, 5 évig pedig az ország
egyik legnagyobb gyárában
mint főüzveztől működtem.
A magyar, német és től nyelvet
bírom és gazdasági oklevélem
van. Szives ajánlatokat (ön-
álló munkára 1952-ig) jellegű
és lap kiadói utalásba kérek.
1952

Eladó 2 pár jól kifejlett Batai
jármosos bitya a
mikor birtokoságban, cím
Miko Somogy m. 1853

Eladó 2 drb szálkászó, sárga
töcső eb, egyik szűke,
a másik him; szűkek többsz-
rösen kórtörésveszélyen
dijába, 6k is teljesen bírják
szűkek jótulajdonosait és faj-
jellegét. Megkeresést kér a
tulajdonos, Hidassy Lajos Pál,
Bótrágy (Bereg m.). 1817

200 drb februári mangoliza
malac, melyből fele
ártány fele máskorlatban ko-
csmalac s tenyésztésre is igen
alkalmas orbános ellen beoltva
eladó a Székelyvárosi uradalom-
ban (Bihar m.). 1820

Eladó egy pár angol fél-
vér sajtát nevelő
pedigrees kocsiló. Működött
Ellon után, 4 évesek. Egy fekete
kanos és egy sötét vadseres
(Mohrenkopf) herelt. 182 cm.
magasak, szép járással, rajt-
nem teljesen behajva. Áruk
2000 kor. Egy teljesen megbiz-
ható sötét 185 cm. magas,
9 éves herelt hátsó, ára 800
kor. Megtekinthető a tulajdo-
nosnál, Bay György cs. és air.
kamará. Bergeurány (posta
és távirás), Bur-gazász vas-
állomástól félóra. 1866

Eladó 3 pár jól kifejlett Batai
jármosos bitya a
mikor birtokoságban, cím
Miko Somogy m. 1853

Teliver 8 éves anya-
kanosza Pedigreevel el-
adó (az osztrák-magyar G. B.
K. Vol. XI. Pag. 88. alatt be-
vezetve), értékesít Salóváros
Farsang uradalmi kocsisárral
Bihar. Ilyen lehet. 1860

Első díjakkal többszörösen
kítették ki
börnyei sajtát, tenyésztés
felbujtása miatt eladó. Cím a
kiadói utalásban. 1948

Polgári uradalom parcella
zóna miatt eladó vé-
sen átment sertes 41 drb 3 éves
bebagott elsőrendű mangoliza
kocsa és 3 drb kan. Bővebb
értesítést ad a gazdasági in-
tézésig posta és vasutalomban
Köszel, Pest megye. 1943

Tisztavér piros és kanosok
és kanosok
kaphatók a földmívelésiskolában
Mogyorós, Erdélyben. 1949

Eladó beltenyésztés el-
kerülőse miatt, egy
Németországból importált
2 1/2 éves, garantált tenyész-
képes s azonnal egy 5
hónapos, Angliából has-
bonimportált

Igen szép, válogatott vörös-
tarka szimmentáli jellegű
1-2-3 éves
**növendék ökör
és üszőborjakat**
ugyisintén legprimább le-
köni való és
jármosökreit
legjutányosabb árakon
ajánlanak
Klein Testvérek
kereskedők
Czellőmölk.
Megrendelések egyesség
szerint bármikor is el-
fogadhatók. 958

Vöröstarka
tinó és üsző
teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves,
nám minden mennyiségben
kapható olcsó áron. Kétszö-
nyesen jármos és beállít-
tási ökrök szállítására állal.
Kitünő
friss fejstehenek
előleges jelentés után nám
mindenkor megtekinthető ké-
telezettség nélkül. Vevő tel-
esező szerint választat. 4735
Henrik Ignác fia
Szalónk (Vas m.).

Elsőrendű fajjellegű
vöröstarka ökör és
üszőborjakat
1-2-3 éves korban, to-
vábbá hizlalásra vagy já-
romba való tarka ökröket,
ugyisintén hasas vagy
friss fejsteheneket
a legjutányosabb árban
egyesség szerint bármely
mennyiség szállítására vál-
lalkozunk.
SPITZER és WEILER
Czellőmölk.

Allást keresők
Allást keresők
Az osztrák nagy uradalmában, 15 évig mint számtar-
tató, 5 évig pedig az ország
egyik legnagyobb gyárában
mint főüzveztől működtem.
A magyar, német és től nyelvet
bírom és gazdasági oklevélem
van. Szives ajánlatokat (ön-
álló munkára 1952-ig) jellegű
és lap kiadói utalásba kérek.
1952

Keresetetik egy pár hibátlan
vör sajtát nevelő
pedigrees kocsiló, 4-7 éves
szűke, az illó kocsiló, 4-7 éves
i galább egyik teljesen bevo-
golt hátsó is legyen. Rézle-
te ajánlatokat legolcsóbb árral
kér Szudokpötki gazdaság,
Húvos megye. 1907

Jukkerfogat, egy pár lipizai
k csiló, szűke
és pój, 184 cm. magasak, kan-
osak, általában, 7 és 8 évesek,
negyon gyorsak, feltetlen meg-
biztatók, rendkívül erős tesz-
alkattal, negyon alkalmassak
10 fogatba is, eladók 10. Koller
István szolgabírónál, Paoosa,
Zala m. 1900

Eladó lovak. Egy pár igen
elegáns, ószo-
dó, gyors és felül 5 asz já-
rásu, deres színű, 160 cm ma-
gasságu, egyik herelt, másik
kat. cs. 5 évesek, negyon eszid
jukkerfogat, 2300 koronáért el-
adó. Bergazász Szabadszállás,
Pest m. 1901

Eladó 3 drb 10 hónapos, igen
szép, fejlett lipizai
híre mangoliza keresztzetű
kan, darabonként 800 korona.
Schlichthorle Lipót gazdaság-
ban, Tabód, posta Kladovg,
Tolna m. 1906

Tyúk-tarka és malteser ga-
plamb, hosszú évi speci-
ális tenyésztés, legjobban Prá-
gában I. és II. díjjal kitüntetett
haszonállatok, páronként 16
korona, elsőrendű tenyész és
kiállítási állatok 30 koronától
feljebb **Henn Adolfnál,**
Wien, X., Favoritenstrasse
185/IV. 1904

Allatok
SOVÁNY ÉS HIZOTT
sertéseket
legjobban értékesít és
beszeres
BAUER B. GYULA
sertésbizományos
Bpest, VIII., Bezerédi-u. 10.
TELEFON 79-41.
Minden felvilágosítás
díjtalanul készséggel adatik.

Erdélyi fehér kopasznyakú
fehér orpingonnal ne-
vesítő. A tyúkok ideálja. Nagy
tejt, kitünő tojó. Tenyész-
tojt, tonasztja rázásmentes co-
mngolizában 5 kor. Szombathy
István Zágón. 1836

Yorkshirei sertéseladás.
3 darab 2 éves to-
nyészan, 2 drb 1 éves kan és
3 drb 1 éves tenyészterre alkalm-
mas kocsa. Vészen átmentek.
Cím Keményesői gazdaság,
Esztergom megye. 1780

Yorkshirei tenyészkozsák
szűke és választott
malacok eladók, a Szász-
halmi gazdaságban Szászhalom-
batta Fejér m. Árú 2-2.50 K.
kilónként. 1783

Eladó Esterházy Pál gróf ur
ömelőssége pápa-ugodi
hibbizományi uradalmában első-
rangú fajjellegű kiváló minőségű
anyagból tenyésztett egy darab
nyolc hónapos yorkshirei kan,
ára 200 korona. Uradalmi igaz-
gatóság Pápa. 1818

Keresetetik jutányos áron
szavatossággal
rókafogókutya, mely a ró-
kát inkább kibozza. Több Béla
Budapest, Múzeum körút 18. sz.
1944

Erdélyi fehér kopasznyakú
fehér orpingonnal ne-
vesítő. A tyúkok ideálja. Nagy
tejt, kitünő tojó. Tenyész-
tojt, tonasztja rázásmentes co-
mngolizában 5 kor. Szombathy
István Zágón. 1836

Yorkshirei sertéseladás.
3 darab 2 éves to-
nyészan, 2 drb 1 éves kan és
3 drb 1 éves tenyészterre alkalm-
mas kocsa. Vészen átmentek.
Cím Keményesői gazdaság,
Esztergom megye. 1780

Yorkshirei tenyészkozsák
szűke és választott
malacok eladók, a Szász-
halmi gazdaságban Szászhalom-
batta Fejér m. Árú 2-2.50 K.
kilónként. 1783

Eladó Esterházy Pál gróf ur
ömelőssége pápa-ugodi
hibbizományi uradalmában első-
rangú fajjellegű kiváló minőségű
anyagból tenyésztett egy darab
nyolc hónapos yorkshirei kan,
ára 200 korona. Uradalmi igaz-
gatóság Pápa. 1818

Keresetetik jutányos áron
szavatossággal
rókafogókutya, mely a ró-
kát inkább kibozza. Több Béla
Budapest, Múzeum körút 18. sz.
1944

Keresetetik jutányos áron
szavatossággal
rókafogókutya, mely a ró-
kát inkább kibozza. Több Béla
Budapest, Múzeum körút 18. sz.
1944

VESZ és ELAD mindenfajta gabona, hüvelyes olajmag, szalma, széna és takarmányféléket, valamint határidőüzleteket legjutányosabban intéz el

Fenyő és Palogyai, gabona és terménybizományosok, Budapest, I., Fehérvári-ut 52. Interurban-telefon 145-11.

„NIN HINDTÉSEK” folytatása sz 1641 oldalán van.

A SZEGEDI KENDERFONÓGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

ajánl aratógépekhez való

Manila kévekötfonalat.

sok száz uradalom által **kipróbált** és ma már a **verseny által is a külföldivel egyenragunak** elismert **teljesen megbízható minőségben**, a külföldinél csaknem az egész **12 koronás behozatall vámmal olcsóbban**, vagyis

95 kor. árban 100 kg.-ként

bérmentve minden szükségleti vasutállomásra szállítva, készpénzfizetés mellett 2% engedménnyel vagy 4 havi időre.

Felhívjuk továbbá a t. Gazdaközönség figyelmét az **egyedül általunk előállított valódi**

gazdasági kenderzsákokra,

melyeket **gyárunkban előállított tiszta kenderfonalakkól** házi ipari uton készítünk.

Magyar Gazdák Hitelintézete Részv.-Társ.

Mezőgazdasági termény- és áruosztálya

Telefon 143-05. Budapest, V., Rálmán-utca 15. Sürgőnyszim: 64-54. „AGRICOLA“

Alaptőke egy millió korona.

Rendkívül fontos gépujdonságok!

Rögprítógépek, talajmivelő eszközök, ekék, Ganz-gyártmányu benzínmotorok, cséplőkészletek, benzín magánjáró- és vontatógépek, vető- és aratógépek. Malom-, tejgazdasági, borászati és pinczészeti berendezések. Mosókonyha- és istállóberendezések. Olaj, gépszir, kékkő, raffinans, az összes műszaki cikkek. Acetylen kézi- és kocslámpák. Világítási és gazdasági vízvezeték berendezések.

Sziveskedjék árajánlatot kérni.

Ajánl azonnali szállításra **takarmánycikkeket**:

Korpát, konkolyt, repozé és napraforgópogácsát, répaszeleteket, száraz moslék, melassét stb. „Kincsem“, valamint „Lacta“ erőtakarmányt (míg készletünk tart) a legjutányosabb áron.

Műtrágyák:

tavaszi és őszi szállításra kartellen kívül (szuperfoszfát, ohillsalétrom, thomassalak, osontliszt, kainit és kállsó)

Bankosztályunk kölcsönöket nyújt gazdasági befektetésekre, finanszíroz mezőgazdasági üzemeket, igen előnyös feltételű jelzálogos kölcsönöket engedélyez. **Gazdasági osztályunk** elvállal birtokok eladás-, vétel- és parcellázására, valamint birtokbérleteket közvetít. (Allandóan számos birtok és bérlet van nyilvántartva.)

Egyeztető osztályunk

elvállalja földbirtokosok és bérlők hitelügyeinek rendezését. Kívánatra a helyszínrre küldjük szakközsegünket.

Az általunk alapított és helyiségünkben működő **Magyar Érték és Terménybank** részv.-társ. elfogad megbízásokat úgy készáru, valamint határ-időüzletekre.

GYAPJUTERMELŐK

szíves figyelmét felhívjuk azon, a bel- és külföldi legtekintélyesebb

POSZTÓGYÁROSOKKAL

letesített összeköttetéseinkre, kiknek a t. ez. juhtenyésztő gazdák — közvetítésünk révén — **directe** adhatják el **gyapjukészletüket** minden költség vagy arbitrage nélkül, tehát a **legmagasabb árban**. Az eladott gyapju leszállításáig **kamatmentes** kölcsönt is kaphatnak.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál a

BUDAPESTI KÖZVETÍTŐ ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUOSZTÁLYA
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 15. Telefon 161-89.

KOLLARIT-

BÖRLEMEZ RUGANYS. VIHAR-BIZTOS és IDOTÁLLÓ
SZAGTALAN FEDÉLMEZ

„Kollarit“ - bőrlemez

5872

kaucsuk-kompozícióval bevont szagtalan fedéllemez.

„Kollarit“ - bőrlemez

mezőgazdasági és gyári épületekre a legalkalmasabb.

„Kollarit“ - bőrlemez

vízhatlan, a legnagyobb vizeknek ellentáll.

„Kollarit“ - bőrlemezt

nem kell mázolni és így fenntartási költséget nem igényel.

Gyártja

Kollár és Társa, Budapest,
Központi Iroda V., Pozsonyi-ut 2/c.
Törzsgyár:

KOHN ÉS FRIED, UJPEST

Alapított 1850-ben.

EREDETI FOWLER-féle GŐZEKÉK páratlanok

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékosságban.

JOHN FOWLER & CO.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD a vasútállomásnál szembe

A legtokéletesebb dobkosár-betétlécz a szabadalmazott Kemény-féle sarkos lécz, tökéletesen pótolja az új dobkosarat. Olcsó ár! Egyedárusítás!

KEMÉNY MANÓNAL, Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. szám.

Telefon 159—02.

Modern gazdasági épületeket,

takarmánycsűrőket, burgonya- és takarmányszárítókat, tejjgazdasági és hűtőtelepeket, jéggyárakat, erő- és világítóüzemeket tervez és berendez, ajánlja a legjobb rendszerű svéd nyersolajmotorokat

→ **Esső Andor és Marschalkó Béla**

okl. gépészmérnök. okl. műépítész.

műszaki és építészeti irodája.

Budapest, VIII., Baross-utca 97. sz. Telefon 92—80.

Üetőmağszükséglete

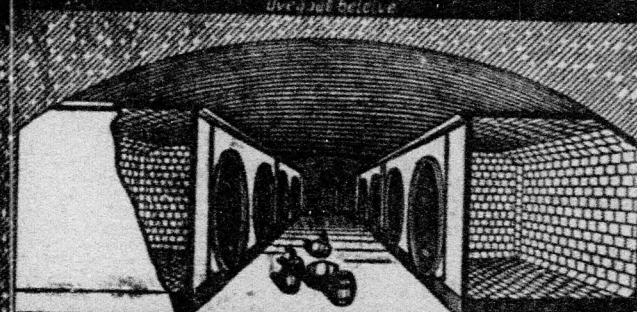
beszerzése előtt kérjen mintázott ajánlatot

Szemere és György

gazdasági magkereskedéséből

Budapest, V., Széchenyi-utca 7.

CZEMENTHORDOK

BORSARI ÉS TARSÁ
BUDAPEST, V. Alkotmány Utc. 31.

2,000,000 hektoliter használatban. ■■■ Kérjen prospektust és látogatás

Nemesített mangalicza malaczkok

(lincolnshirei × mangalicza keresztzés) eladók balatonföldvári gazdaságomban. A malaczkok három hónaposak, orbáncz és vész ellen ojtva vannak s tenyészigazolvánnyal szállítatnak. Áruk darabonként 200 korona.

Érdeklődőket szívesen lát s felvilágosítással készséggel szolgál:

Márkus Andor dr., Balatonföldvár.

„EAGLE”
védett aratógép-
kéveket jobb és
olcsóbb a
MANILANÁL

Mindennemű

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **FISCHER**-féle zsák- és ponyvagyárban, Budapest, Nádor-u. 31—33. sz. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 30 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos, szolid Szőlőkötöző-fonalak. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál jobb és olcsóbb, mint a raffia. Többek ajánlatot kérem.